

O NOUĂ CALITATE A CONȘTIINȚEI POLITICE, A RĂSPUNDERII CIVICE

„Controlînd, simt că o fac în numele oamenilor muncii, pentru interesul lor. Și asta nu-i puțin lucru!”

Relatînd în continuare despre activitatea organizațiilor democrației și unității socialiste din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, publicăm astăzi noi aspecte privitoare la participarea activă a cetățenilor la treburile obștești ale orașului de pe Trotus. Mai întîi, despre edificatoarea „Tribună a democrației”, organizată la Casa de cultură.

Participă tovarăsa Agurița Alecsandrescu, prim-secretar al Comitetului municipal de partid, alți activiști de partid, ai consiliului popular, directori de instituții și întreprinderi, circa 300 cetățeni. Mai întîi, se analizează modul în care au fost rezolvate propunerile făcute în cadrul ședințelor legate de campania electorală. În alte consfătuiri și dialoguri organizate cu cetățenii orașului. S-a vorbit, de asemenea, despre ample acțiuni de autogospodărire, cu participarea masivă a oamenilor la munca de înfrumusețare a municipiului dintre Trotus și Cașin. Un jurist a prezentat apoi legile adoptate de forul legislativ al țării la ultima sa sesiune, ca și proiectul legii privind constituirea, repartizarea și folosirea pe județe a resurselor de aprovizionare a populației cu carne, lapte și legume, care a fost pusă în dezbateri. În continuare, s-a dat cuvîntul cetățenilor. Am notat următoarele luări de cuvînt, pe care desigur le prezentăm în mod selectiv.

Ion Todică, președinte al Comitetului asociației de locatari nr. 32: „Vreau să arăt că locatarii din cadrul asociațiilor noastre au fost mobilizați în acțiunea de reamenajare a zonelor verzi și floricole, prin muncă patriotică executîndu-se lucrări în valoare de peste 10 000 lei. O problemă este însă rezolvarea la timp a solicitărilor privind schimbarea buteliilor de aragaz, deoarece în ultimul timp solicitările au fost onorate cu mare întîrziere. Și așa mai dori să fac o propunere. Întrucît programul apei calde menajere este în momentul de față pînă la ora 23, iar oamenii muncii care lucrează în combinat ajung acasă după aceea oră, propun să se prelungească programul pînă la ora 24”.

Ion Zarzu, președinte al Comitetului de

cetățeni din circumscripția electorală nr. 14: „Vreau să propun să se ia măsuri mai ferme împotriva acelor locatari care degradează apartamentele și nu se achită la timp de plata chiriei și a întreținerii. Doresc, de asemenea, să semnalez că în blocul din strada Republicii 56 se află un apartament gol. Al cui este, de ce nu este încă folosit?”

Ion Stanciu, președinte al Comitetului de cetățeni, circumscripția nr. 23: „În zona în care locuiesc, municipalitatea a făcut prea puțin pe planul dotărilor social-culturale, în ultimii zece ani. Mă angajez să mobilizez cetățenii pentru înfrumusețarea zonei, decolmatarea și întreținerea șanțurilor de scurgere, balastarea drumurilor, dar ne trebuie mai mult sprijin în această direcție”. (La acest cuvînt s-a referit mai tîrziu tovarășul Vasile Săndulache, prim-vicepreședinte al consiliului popular, care a precizat că în ultimii ani pe teritoriul circumscripțiilor 22 și 23 s-au construit o școală și un dispensar medical, s-a dat în funcțiune rețeaua de apă potabilă în valoare de peste 1,5 milioane lei, iar pentru drumuri se cară balast în fiecare an la o valoare de peste 100 000 lei. A promis însă mai mult sprijin.)

Ion Gurin, președinte al asociației de locatari nr. 23: „Solicit alcătuirea unei comisii care să verifice legalitatea ocupării spațiilor locative de stat, în virtutea noii legi apărute. Concluziile acestei comisii să fie aduse la cunoștința cetățenilor”.

Mandy Turner, președintele asociației de locatari nr. 9: „Sîntem satisfăcuți de modul în care s-a rezolvat problema apei calde pentru etajele 3 și 4 din raza asociației. Propun amenajarea unor locuri speciale unde să fie depozitate resturile nemanajere, provenite de la unitățile comerciale”.

Petrică Pană: „Solicit conducerii Exploatării de gospodărire comunală și locativă să elibereze toate spațiile de folosință comună ocupate. Dorim un atelier de reparații ale hainelor, un atelier de confecționat încălțăminte pentru copii și un atelier de reparații de mobilă”.

Gheorghe Pistol: „Propun atribuirea unui alt spațiu de funcționare pentru Agenția de voiaj C.F.R. și eliberarea apartamentului în care funcționează în prezent, care să fie redat circuitului locativ. De asemenea, cred necesară înființarea unui punct farmaceutic în zona în care locuiesc”.

Mihai Ștefănescu: „S-a terminat zugrăvitul exterior la blocurile din strada Perchiului, dar nu s-au reparat și rosturile de îmbinare între palieri, iar apa pătrunde în apartamente. Rugăm să se ia măsuri”.

Ioan Ioniță, șeful depozitului PECO: „Propun înființarea unei miniștii de imbuteliere pentru municipiul nostru”.

Gheorghe Presecaru, directorul C.L.F.: „Informez cetățenii că pentru sezonul de iarnă avem în depozite cantități suficiente de legume și fructe care vor intra pe piață în mod eșalonat”.

La ora 19,40, după mai bine de trei ore și jumătate de discuții, ședința s-a ridicat. În fapt, nu atît o ședință, ci o adunătură „tribună a democrației”.

x

— **Tovarășe Vasile Năsiescu**, sinteți tehnician la I.U.G.T. și, în același timp, președintele echipei de control nr. 26 a oamenilor muncii din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej. Cu cine mai sinteți în echipă?

— **Cu inginerul Nicolae Radu și cu maestrul Gheorghe Popa**, toți de la aceeași întreprindere.

— Astăzi v-am văzut la lucru, controlînd complexul alimentară de pe Calea Mărășești. Ce ați constatat?

— Mai întîi am fost la unitatea nr. 91, cea de mezaluri-brînzeturi. Întreg complexul s-a deschis de curînd, mai exact la 29 septembrie. Am mai fost aici la 30 octombrie, cînd am scris următoarele în registrul unic de control, lucru care se poate verifica cu ușurință: „Ambalajele nu sînt ridicate la timp. Nu sînt grătare la frigider și rafturi pentru depozitarea mezalurilor și altor mărfuri. Nu sînt onorate celele din repartiție, pe baza comen-

zilor. Nu sînt geamuri de aerisire în magazie. Propunem remedierea de urgență a acestor neajunsuri!”

— Și s-au remediat?

— Nu. Șeful serviciului comercial al întreprinderii, Nicolae Lazăr, a scris cu mina lui în registru, drept răspuns: „În problemele aprovizionării să se asigure, de fiecare dată, cantitățile repartizate și la această unitate. Problemele administrative sînt în curs de rezolvare, s-au dat comenzi pentru executare”. Dar mă întreb: oare nu chiar șeful serviciului ar trebui să se ocupe de respectarea cotelor din repartiție? Cui dă el dispoziție? Dealtfel, azi am scris din nou în registru.

— Ce ați scris?

— „Constatăm că nu sînt onorate comenzile făcute de unitate. De exemplu, cu comanda din 4 XI sînt solicitate 35 de putini cu brînză de diferite sortimente și nu sînt onorate decît 4 putini de telemea. Echipa de control nu este mulțumită cu răspunsul conducerii. Dorim răspuns mai concret!” Cit despre așa-zisa rezolvare a problemelor administrative, pînă acum nici o schimbare!

— Ce ați mai controlat în afara unității amintite?

— Tot complexul, adică și magazinele de piine, cel de carne și cel de legume-fructe.

— Ați găsit lucruri deosebite?

— De data aceasta, nu. Rîndul trecut pe măcelar l-am găsit cu citeva pulpe de porc puse deoparte, ascunse de ochii cumpărătorilor. I-am atras atenția foarte sever în fața tuturor celor de față și am scris în registrul de control.

— Vă place activitatea aceasta obștească?

— Da. Controlînd, simt că o fac în numele oamenilor muncii, pentru interesul lor. Și asta nu-i puțin lucru, vă rog să mă credeți!

x

Sigur, mai rămîn încă multe de făcut pe linia activităților organizațiilor democrației și unității socialiste chiar în municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Dincolo de această evidență, de care, dealtfel, sînt conștienți atît organele de conducere ale Consiliului municipal al F.D.U.S., cit și președinții organizațiilor cu care am stat de vorbă, activitatea la care ne-am referit în articolul de față ni s-a părut destul de rodnică. Oamenii își dau tot mai mult seama: „Cine să facă, dacă nu chiar noi?”

DUMITRU GRAUR ■

„Mihăileștii arată azi așa cum arată, fiindcă îl iubesc oamenii lui”

— **Tovarășă Georgeta Cristea**, sinteți președinta Organizației democrației și unității socialiste de la Întreprinderea „Borangieul”, comuna Mihăilești, județul Ilfov. Cîți membri numără organizația?

— 150. Însă ar trebui să vă spun cîteva lucruri despre unitatea noastră ca să înțelegă toată lumea ce înseamnă această cifră.

— Ce înseamnă ea?

— Exact jumătate din întregul nostru colectiv. Cealaltă jumătate cuprinde pe membrii de partid și pe uteciști. Fabrica ține, de fapt, de Întreprinderea „Borangieul” din București. Este o unitate mică, dar pe noi ne-a bucurat înființarea ei, deoarece în comună și în împrejurimi

erau foarte multe femei care vroiau să lucreze în industrie.

— Și la cîmp cine mai vine să dea o mină de ajutor în (oiul muncilor agricole)?

— Noi nu ne-am mutat nicăieri. Stăm tot în Mihăilești, în Popești, în Novaci. Ne întrebăm de cîmp. Am să vă spun că puțin înainte să vină zăpada, organizația noastră, împreună cu membrii de partid și cu tineretul, a ieșit după-amiaza la recoltat. Și iată că ne-a prins bine. Și cu ajutorul nostru s-a recoltat tot porumbul din cele două C.A.P.-uri și l-am și trimis la bază.

— Și treaba la fabrică cum merge? Ce au realizat membrii din Organizația democrației și unității socialiste, cit ați reușit din ce v-ați propus?

— Am să vă dau un exemplu. Unitatea noastră, ca toate cele similare din țară, consumă cantități importante de combustibil și energie. Ne-am propus la începutul anului, prin primăvară, să reducem acest consum cu 10 la sută, și am reușit.

— Cum?

— Ne-am gospodărit mai bine, n-au mai mers unele războaie în gol, am reparat geamurile, ca să se închidă mai bine și să se păstreze căldura, am avut mai multă grijă de calificarea oamenilor. Avem țesătoare cu o vechime de peste douăzeci de ani, au lucrat înainte în alte țesătorii și ne-au ajutat mult la calificarea tinerelor.

— Din programul organizației ne-ați dat un exemplu. Mai aveți și altul?

— Autoutilarea. S-au asimilat numeroase piese, care pînă mai ieri se aduceau din import; de asemenea, am valorificat deșeurile textile pe care cu ani în urmă nu le prea băgam în seamă.

— Ce n-ați realizat?

— Ne tot propunem să deschidem un punct alimentară, că știți, trebuie. Secre-

tara comitetului de partid, tovarăsa Radu Florica, a intervenit și ea, și sperăm că vom reuși pînă la urmă să avem acest punct alimentară.

— **Tovarășă Cristea**, sinteți laborantă la C.T.C. Cum sînt firele la „Borangieul”?

— Foarte bune. Pot s-o afirm ca țesătoare cu peste douăzeci de ani de meserie.

— **Povesteți la începutul anului, în campanie, femeile din O.D.U.S. de la „Borangieul” au ajutat ca să se strîngă recolta. Ce ați mai făcut pentru comună în afară de aceasta?**

— Vedeti pomii și florile de la fabrică și pînă în centru? Noi le-am pus, fetele de la „Borangieul”. Cine a avut curți mai mari în spatele casei a cultivat acolo legume și le-a contractat. Am încălzit căminul cultural, racordîndu-l la microcentrala termică a I.A.S. De fapt, Mihăileștii arată azi așa cum arată fiindcă îl iubesc oamenii lui. Nu l-au părăsit, deși o mulțime fac naveta în Capitală, la „Electromagnetica”, la „Vulcan”, la „Tînră gardă”. Fac naveta, dar nu-și uită corauna în care s-au născut.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Înminarea carnetelor de membru al Organizației democrației și unității socialiste

(Urmare din pagina 1)

Sub conducerea nemijlocită a organizațiilor de partid, organisme F.D.U.S. și O.D.U.S. sînt chemate, astfel, să-și intensifice activitatea de organizare și de mobilizare a membrilor lor, a celor mai largi categorii de oameni ai muncii, pentru îndeplinirea în bune condiții a obiectivelor ultimului an al cincinalului, pentru realizarea integrală și exemplară a sarcinilor planului pe 1981, care, după cum este știut, va fi primul an al unei noi etape de dezvoltare a României. Printre condițiile esențiale ce se cer îndeplinite în vederea trecerii la realizarea unei calități noi, superioare, în toate domeniile și sectoarele vieții economice și sociale, organizațiile democrației și unității socialiste sînt chemate să-și antreneze toate energiile și capacitățile de care dison pentru aplicarea noului mecanism economico-financiar, pentru organizarea și conducerea întregii activități pe baza principiului autoconducerii muncitorești și autogestunii unităților economice, prin instaurarea unui climat de fermitate și exigență, de ordine și disciplină. La rîndu-le, organizațiile democrației și unității socialiste de la sate trebuie să asigure participarea membrilor lor la efectuarea lucrărilor de sezon în agricultură, pentru valorificarea fiecărei palme de pămînt. Importante sarcini revin, de asemenea, acestor organizații care reunesc mase largi de oameni ai muncii, în legătură cu sprijinirea prin muncă patriotică a construcțiilor de locuințe și de obiective social-culturale,

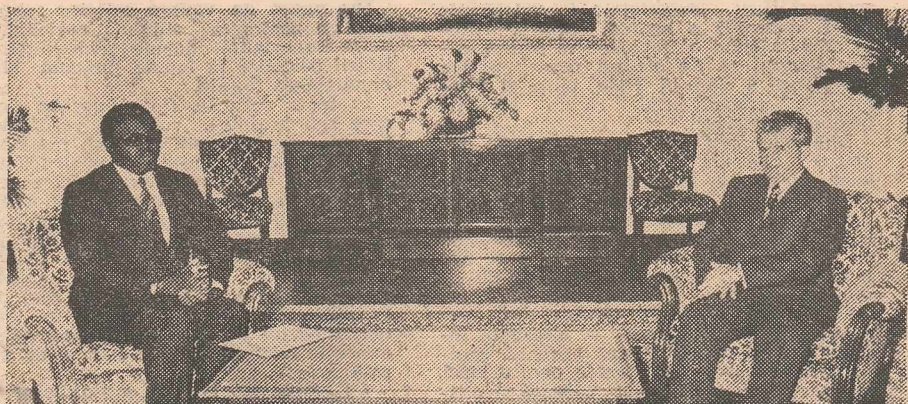
pentru buna întreținere a fondului locativ, pentru antrenarea tuturor cetățenilor la gospodăria și înfrumusețarea localităților ori pentru colectarea unor cantități cit mai mari de materiale refolosibile. O răspundere deosebită revine consiliilor F.D.U.S. în buna organizare și desfășurare a adunărilor publice „Tribuna democrației”, formă nouă de activitate, instituită din inițiativa secretarului general al partidului și devenită — încă în cursul acestui an, al acestui prim an de activitate — un cadru deosebit de prielnic, generos și fertil, pentru exercitarea tot mai deplină a drepturilor tuturor cetățenilor, de participare nemijlocită a tuturor oamenilor muncii de la orașe și sate în discutarea problemelor de interes public și la rezolvarea treburilor obștești, la dezvoltarea conștiinței politice a tuturor membrilor societății noastre.

Introducerea sistemului de evidență a membrilor organizațiilor democrației și unității socialiste deschide, fără îndoială, noi posibilități perfecționării cadrului lor de activitate, consolidării vieții lor interne, îndeplinirii de către acestea într-un mod calitativ superior a răspunderilor mari cu care sînt investite. Iată de ce înminarea carnetelor de membru al acestor organizații se afirmă ca un moment important în întărirea spiritului revoluționar al maselor, care, în strînsă unitate, acționează neabătut pentru înfăptuirea politicii partidului, pentru ridicarea patriei comune pe trepte noi de civilizație socialistă.

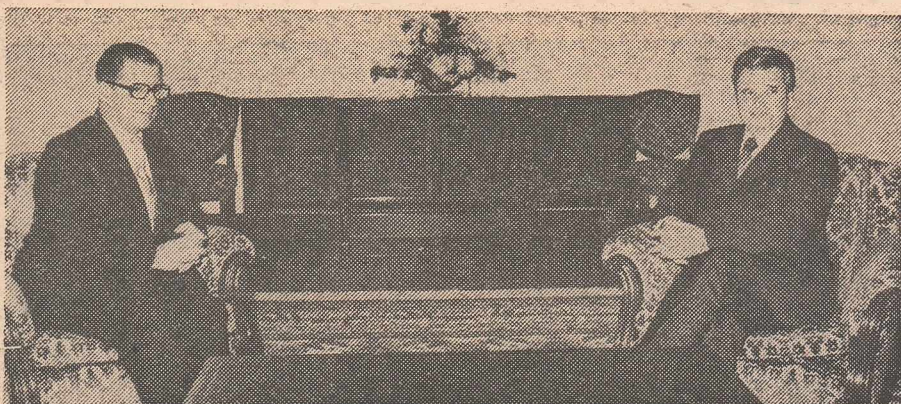

ION GRIGORESCU — Tineri (compoziție — detaliu)

Primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu

Primirea ministrului afacerilor externe al Republicii Senegal, Moustapha Niasse

Primirea tovarășului Lubomir Strougal, președintele Guvernului Republicii Socialiste Cehoslovace

Miercuri, 19 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, l-a primit pe Moustapha Niasse, ministrul afacerilor externe al Republicii Senegal, care a făcut o vizită oficială în țara noastră. La întrevvedere au participat tovarășul Ștefan Andrei, ministrul afacerilor externe al țării noastre, și Kabirou M' Bodje, vicepreședinte al Adunării Naționale Senegaleze.

În cursul întrevederii s-a menționat cu satisfacție faptul că relațiile dintre România și Senegal s-au dezvoltat neîntrerupt, conform înțelegerilor și orientărilor stabilite cu prilejul întâlnirilor și convorbirilor ce au avut loc, la București și Dakar, între tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele țării noastre, și Leopold Sedar Senghor, președintele Republicii Senegal. A fost exprimată, de ambele părți, dorința de a amplifica și aprofunda aceste bune relații, de a promova o tot mai largă concurență între România și Senegal.

Abordându-se unele probleme ale politicii internaționale s-a evidențiat importanța pe care o are, în actuala conjunctură internațională, întărirea solidarității dintre țările în curs de dezvoltare, nealiniate, pentru îmbunătățirea raporturilor dintre state, pentru soluționarea problemelor majore ale contemporaneității, în interesul popoarelor, al păcii și colaborării. În acest context au fost reafirmate sprijinul și solidaritatea cu lupta poporului namibian pentru dobândirea independenței naționale.

În aceeași zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit pe Brahim Brahimi, ministrul hidrocarburilor din Algeria Democrată și Populară, care a efectuat o vizită în țara noastră. La primire au participat tovarășul Gheorghe Cioară, ministrul energiei electrice din țara noastră, Abdelhamid Adjali, ambasadorul Algeriei la București, și Bondiuf Abdel Haman, președintele Comisiei economice a Adunării Populare Naționale.

Desfășurată într-o atmosferă cordială, prietenească, convorbirea a relevat cursul

mereu ascendent al tradiționalelor relații de prietenie și colaborare româno-algeriene, exprimându-se dorința ambelor părți de a extinde aceste relații pe multiple planuri, cu precădere în domeniul schimburilor economice, al cooperării în producție, precum și în alte sfere de activitate, în folosul celor două țări și popoare, al cauzei păcii, destinderii, securității și cooperării internaționale.

Joi, 20 noiembrie, a avut loc o întrevedere între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului nostru, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul N. V. Talizin, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., conducătorul delegației țării sale la lucrările celei de-a XII-a sesiuni a Comisiei interguvernamentale de colaborare economică și tehnico-stiințifică româno-sovietică, ce se desfășoară la București.

În cadrul dialogului purtat într-o atmosferă caldă, tovarășescă, a fost evidențiată dezvoltarea fructuoasă a colaborării economice și tehnico-stiințifice româno-sovietice, a schimburilor comerciale și a fost menționat rolul hotărâtor al întâlnirilor și convorbirilor dintre conducătorii de partid și de stat al celor două țări în adâncirea și extinderea acestei colaborări. De ambele părți a fost exprimată hotărârea de a se descoperi noi domenii și mijloace care să ducă la intensificarea concurenței dintre România și U.R.S.S., în conformitate cu potențialul economic mereu în creștere al celor două țări, potențial care permite dezvoltarea unei cooperări la un nivel superior. S-a apreciat că intensificarea și extinderea acestei colaborări servește construcției socialiste și comuniste din ambele țări, dezvoltării prieteniei tradiționale dintre popoarele noastre, cauzei generale a păcii și socialismului.

Tot joi, 20 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit pe Corrado Fiaccavento, președintele grupului industrial „E.F.I.M.” din Italia, care a făcut o vi-

zită în țara noastră. În cursul dialogului ce s-a desfășurat într-o atmosferă cordială au fost relevate bune rezultate obținute în cooperarea dintre organisme de specialitate românești și italiene și s-a exprimat dorința de a dezvolta aceste relații de cooperare economică între întreprinderile românești și firmele membre ale grupului „E.F.I.M.”, atât pe plan bilateral, cât și pe terțe piețe, pentru intensificarea colaborării industriilor celor două țări pe baze reciproce avantajoase.

Simbătă, 22 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președinte al Republicii Socialiste România, l-a primit pe tovarășul Lubomir Strougal, președintele Guvernului Republicii Socialiste Cehoslovace, care a efectuat o vizită prietenească de lucru în țara noastră. La întrevedere a luat parte tovarășul Ilie Verdet, prim-ministru al guvernului.

În cadrul întrevederii, după ce tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a fost adresat un salut prietenesc din partea tovarășului Gustav Husak, secretar general al Partidului Comunist din Cehoslovacia, președintele Republicii Socialiste Cehoslovace, salut la care tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să i se transmită tovarășului Gustav Husak, din partea sa, un salut călduros și cele mai bune urări, a fost subliniată evoluția ascendentă a relațiilor de prietenie și colaborare româno-cehoslovace care s-au statornicit și se dezvoltă continuu pe baza importanțelor hotărâri stabilite de conducătorii de partid și de stat ai României și Cehoslovaciei.

S-a apreciat, totodată, că succesele dobândite de România și Cehoslovacia în construirea socialismului permit largirea în continuare a relațiilor de colaborare economică, îndeosebi în sectoarele metalurgiei, construcției de mașini, electrotehnicii și electronicii, chimiei, energeticii, precum și în alte domenii de activitate.

Au fost abordate în cadrul întrevederii

unele probleme ale vieții internaționale actuale.

Dialogul s-a desfășurat într-o atmosferă tovarășească, de caldă prietenie.

Luni, 24 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, l-a primit pe Ahmed Ezzeddin Hilal, vicepremier al guvernului, ministrul petrolului și geologiei, Ion Iosefide, ambasadorul României la Cairo, și Mahmoud Haroun, însărcinatul cu afaceri ad-interim al R. A. Egipt la București.

Primind din partea oaspetelui un salut fierbinte și cele mai cordiale urări adresate poporului nostru de către Anwar El Sadat, președintele Republicii Arabe Egipt, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să se transmită din partea sa, a poporului român, un călduros salut și cele mai bune urări președintelui Anwar El Sadat, poporului egiptean prieten.

Continuând într-o atmosferă cordială, prietenească, întrevedere a evocat cu satisfacție relațiile de strinsă și rodnică colaborare dintre România și Egipt. A fost manifestată, de ambele părți, dorința de a dezvolta și întări în continuare colaborarea fructuoasă româno-egipteană, pe plan politic, economic, tehnico-stiințific, și în alte sfere de activitate. A fost relevată hotărârea de a extinde cooperarea în domeniul petrolului, gazelor, minereurilor și altor materii prime, în folosul celor două țări și popoare, al progresului și prosperității lor, al cauzei generale a păcii și colaborării între națiuni. În acest context a fost subliniată însemnătatea aplicării în practică a tuturor înțelegerilor convenite cu ocazia vizitei, în aceste zile, la București, a vicepremierului egiptean.

N. VICTOR ■

Noul mecanism economic-financiar în acțiune (II)

„Bunul nostru cel mai de preț la export este creativitatea“

În cursul unui raid-anchetă efectuat recent la Cluj-Napoca am întrebat un muncitor dintr-o mare întreprindere industrială, un contabil-șef cu îndelungată experiență și un conferențiar universitar: „Ce a adus, după părerea dumneavoastră, noul mecanism economic, ce probleme ridică aplicarea lui, ce sugestii aveți de făcut?” Accentul cădea, așadar, nu pe latura expozitivă, pe cifre și dări de seamă, ci pe o experiență vie, pe sugestii și idei desprinse din confruntarea cu realitățile. În acest context — și, în același timp, pentru a continua dezbateră inițiată în revistă a unor sugestii de perfecționare făcute de economiști și cadre de conducere — vom reda în acest număr — în continuarea raportajului — unele păreri ale contabilului-șef al cunoscutei întreprinderi de confecții „Flacăra” din Cluj-Napoca, Ana Stanciu. Ea vorbește nu numai în calitate de contabil-șef, ci și în baza unei îndelungi experiențe în aparatul bancar.

★

A produce sau a nu produce ceea ce se cere, cînd și cum se cere

— O trăsătură esențială a noului mecanism — amintește Ana Stanciu — constă în aceea că mărește cointeresarea și, în același timp, răspunderile întreprinderilor. Ele trebuie să producă eficient mărfurile care se cer, în momentul și în sortimentul care se cere. Nu producție de dragul producției! Aceasta reclamă, evident, o bună cunoaștere a pieței. În prezent, există încă un anumit formalism în stabilirea sarcinilor, mai ales într-un sector ca al nostru — confecțiile — care reclamă prin definiție mobilitate și flexibilitate, în pas cu cerințele schimbătoare ale model, ale cumpărătorilor interni și externi.

— Cum se potrec lucrurile la dum-

neavoastră, cum se stabilește planul de producție? Oare nu în directă corelație cu „desfășurarea”, așa cum prevede noul mecanism?

— Planul pe anul viitor se stabilește în a doua parte a anului, ceea ce este foarte just, dar fără a se cunoaște în amănunt cererea. Astfel, în întreprinderea noastră, adunarea generală a oamenilor muncii a aprobat la 12 octombrie toți indicatorii de plan pe 1981, dar la acea dată contractările de la Neptun acopereau doar 16 la sută din sarcina de plan anuală! Aceasta nu se datorează unor cauze excepționale, ci specificului industriei confecțiilor, pe plan intern și extern, mai precis, fluctuațiilor mai mult sau mai puțin inerente ale pieței. Această situație sugerează și necesitatea — este propunerea mea — ca indicatorii producție-marfă, producție netă, beneficiu să fie reconsiderați periodic în cursul anului, firește cu condiția încadrării lor în sarcina totală anuală. Altfel, nu ne putem izbăvi de formalism, aprobăm planuri care nu țin seama de situația concretă.

Un alt remediu: preocuparea mai intensă pentru prospectarea pieței ar elimina abaterile mari care se constată azi, uneori, de la realități. Desigur nici o prospectare nu poate elimina anumite aproximații — mai ales în sectorul confecțiilor! — și nu poate prevedea toate fluctuațiile, dictate uneori de elemente imponderabile, dar ar aduce un surplus de realism. Aceasta, firește, nu în sensul de a accepta pasiv lipsa de comenzi, ci în sensul unei prospectări active pentru a produce, așa cum spuneam la început, ceea ce se cere, cînd și cum se cere. În adevăr, cunoașterea mai directă de către producător a pieței, în special a celei externe, în condițiile actuale, cînd impulsivitatea exportului se înscrie ca una din problemele centrale ale economiei, reprezintă un imperativ.

— În ce măsură, tovarășă Ana Stanciu,

un important producător din „provincie”, cum este „Flacăra” din Cluj-Napoca (termenul „provincie”, inutil și precizăm, este folosit doar în sensul strict geografic, fără nici o nuanță peiorativă), simte pulsul pieței externe, care reprezintă un important debușeu?

— În prea mică măsură. Nu numai că nici un specialist de la noi nu merge în străinătate, pentru a afla din proprie experiență și din proprii constatări ce se cere și cum se cere, astfel încît — făcînd apel la cunoștințele sale de specialitate și la flerul profesional — să acționeze pentru ca să devanseze cererea printr-o producție în pas cu moda, dar nici măcar nu asistă la negocierile și discuțiile purtate cu partenerii străini... la București, ceea ce ni se pare o anomalie.

Remedierea unor asemenea practici dăunătoare este, dealtfel, preconizată și de proiectul de lege supus discuției publice privind autogestivitatea financiară și valutară în domeniul comerțului exterior. Observațiile noastre pot fi deci considerate drept o contribuție, modestă, la această dezbateră publică.

— Desigur, atît centrala industrială de care aparținem cît și întreprinderea respectivă de comerț exterior — continuă Ana Stanciu — cunosc capacitățile noastre, totuși este clar că noi — conștientînd cu ei — ne putem „vinde” mai bine marfa, în sensul că, fiind producătorii direcți, îi cunoaștem mai bine calitățile și îi putem face o reclamă mai bună. Mă refer la o reclamă cinstită, bazată pe realități. Noi sintem specializați în costume bărbătești, sacouri, pardesiuri, și credem că doar pe calea unei specializări tot mai marcate vom putea produce mai mult, mai frumos, mai ieftin. Revin însă și la propunerea pe care am făcut-o mai înainte: în cazul nostru, al confecțiilor, idealul ar fi ca omul care produce, mai exact creatorul nostru de modele, adică al „Flăcării”, să fie și el prezent, măcar cîteva zile într-un an, acolo unde se lansează moda pe plan mondial, să „simtă” ce plutește în aer, ce va fi: pantaloni evazați?, revere alungite?, modele cu desene în carouri? Așa se promovează mai intens valorificarea bunului nostru cel mai prețios la export: creativitatea, și așa se poate face un comerț cu adevărat modern în condiții mai bune decît azi, cînd sintem mai curînd executați decît

creatori: „Voi sinteți confecționeri, trebuie să coaseți ce vi se dă!”

— Cum se încadrează aceste propuneri în noul mecanism economic?

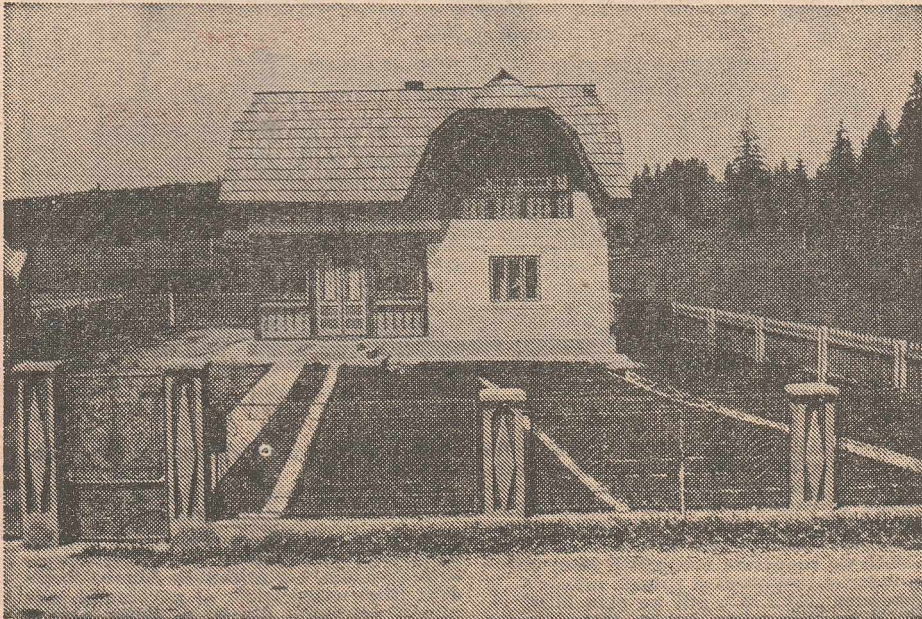
— Acest mecanism a introdus puternice stimulente pentru contribuția sporită la export, de pildă, prevăzîndu-se participarea la premii, la excursii în străinătate etc. Aceste stimulente, socot eu, ar putea fi cu folos completate și prin prevederea posibilității de documentare în străinătate în scop direct productiv. Să ajungem acolo încît cumpărătorul străin să spună: „Eu vreau să dau comanda de costume bărbătești la «Flacăra» din Cluj-Napoca (sau la întreprinderea X), fiindcă execută exact modelele care îmi sînt necesare, este specializată pentru ele!” Aș vrea să fiu bine înțeleasă, să spunem lucrurilor pe nume. Nimeni nu propune plimbări în străinătate pe banii statului. Ca economistă cu îndelungat stagiu în producție și în bancă îmi dau perfect de bine seama cît de prețioasă este azi valuta pentru interesele generale ale statului, ale poporului. Una din căile de sporire a ei ar fi însă, cel puțin după părerea mea, apropierea producătorului de cumpărătorul extern și pe calea sugerată de mine, ca și de alți colegi, dealtfel. Noi am calculat că în cazul întreprinderii noastre cheltuielile pentru o asemenea călătorie de documentare de cîteva zile s-ar putea acoperi cu un procent infim, poate de ordinul unei zecimi de mîmîl din resursele valutare obținute chiar din exportul anual al „Flăcării”. Infinitesimal procent, care s-ar putea dovedi generator de mari beneficii ulterioare, în valută, pentru întreprindere, deci pentru stat.

Ar merita poate reflectat asupra propunerii, în contextul noului mecanism economic, care preconizează, în general, un sistem mai flexibil de acoperire a cheltuielilor necesitate de ducerea comerțului exterior, în funcție de produsele efectiv vindute. Ana Stanciu:

— Timp de un an s-ar putea experimenta acest sistem la două, trei întreprinderi de confecții, sumele necesare, într-un procent (mic) prestabilit, fiind prelevate din propriul lor export. În măsura — și doar în măsura — în care se va constata că metoda contribuie realmente la impulsivitatea exportului întreprinderilor respective, se va putea generaliza.

LIONEL NIȚESCU ■

Gospodăria montană — model

Celulă de bază a producției agricole montane, furnizor de lapte și carne în primul rând, gospodăria crescătorului de animale de azi din Carpați mai păstrează amprenta poziției sale tradiționale.

Până la un punct tradiția înseamnă aici valoare, o sumă a experiențelor rezultate din confruntarea dintre om și natură în procesul perpetuu al supraviețuirii speciei. Societatea evoluind, cuprinde în sensurile ei de înaintare și spațiile rămase pentru un timp în condiția unei relative periferii, între care cele montane se înscriu.

Aspirația spre un timp de civilizație care înseamnă sporirea confortului, iznăneli, eliberarea din robia unui prea brut efort fizic, acces lărgit la cultură s.a., constituie o expresie de firesc pe care crescătorul de animale muntean și în primul rând cel tânăr și-l dorește cu o intensitate în măsură să zdruncine chiar puternicul sentiment al legăturii cu spațiul montan, natural, de formare — explicând adăugit unor avantaje și de ordin material, tendințele de migrație spre alte medii și preocupări.

Necesar, o contramăsură nu mai poate fi alta astăzi decât formarea în însuși interiorul agriculturii de munte a unei civilizații modernizate în poziția de a putea să asigure tinereții generații — aici, pe loc, cea mai favorabilă formă de existență.

În acest context o soluție-tampon poate fi reprezentată de gospodăria montană-model.

Aparent, lucrurile ar putea părea simple. Aprofundând, se va observa că de fapt ne aflăm în fața unei serioase și nu puțin complicate probleme: gospodăria montană-model nu poate fi aceeași în toate condițiile, fiind subordonată variațiilor date de climă, relief, pantă, poziție, preponderența unor specii de animale etc. Este evident că vor fi deosebiri între gospodăriile în care se cresc numai vite față de cele în care se cresc numai oi sau față de cele de tip mixt. Deosebiri vor exista și privind mărimea și tipul construcției, materialele de construcție, altitudinea s.a.

Există însă și un numitor comun al gospodării montane de viitor și asupra acestui concept de tip general ne propunem să ne oprim. Ca definiție: o gospodărie montană-model ar reprezenta o unitate socio-productivă tipică, formată din casa de locuit împreună cu grajdul și anexele necesare vieții omului și activităților sale productive specifice.

Într-o accepțiune modernă funcțiile productive ale acestei gospodării montane privesc două-trei laturi imbinative: zoo-agricultura, turismul și micul atelier meșteșugăresc. Prin-o astfel de organizare conceptuală se va putea valorifica un potențial de producție dublu sau întreit și în mod reciproc completativ, prin care să devină posibilă ocuparea integrală a forței de muncă și atingerea unei cote de

rentabilitate în măsură să contrabalanseze puterea de atracție a mediului urban.

Ca model: gospodăria montană presupune o încadrare armonioasă în mediu cu folosirea, bine studiată și interpretată, a stilului regional. Cantitatea sporită de precipitații necesită în toate cazurile acoperișuri largi și suficient înclinate, grajdul și casa aflându-se obișnuit în incinta aceleiași curți. Materialele de construcție pot fi cărămida și lemnul, piatra, recomandabilă fiind o imbinare în cadrul căreia lemnul să fie utilizat pentru partea superioară a clădirii. Tigla, tabla și chiar dranița, azbocimentul rămân soluțiile pentru acoperișuri.

Dimensionarea este dependentă de numărul membrilor de familie și al animalelor productive. În toate cazurile și având în vedere mai ales funcția turistică, locuințele vor avea un etaj sau cel puțin o mansardă, iar grajdurile vor fi prevăzute cu poduri destul de largi pentru a se putea conserva o cantitate suficientă de finuri.

Ca dotare: procesul modernizării presupune — fără excepție — prezența instalațiilor electrice, de apă curentă, sanitară, canalizare și telefonice pentru case, iar pentru grajduri, apă curentă și adăpători mecanice, electricitate, canalul de scurgere și bazinul de colectare a dejecțiilor. Este important să se țină cont de asigurarea luminosității construcțiilor, grajdul necesitând compartimentări după specie, virsta și categoria animalelor, precum și de prezența unor anexe: bucătăria furajeră, mica lăptărie, magazia s.a. Deosebit de necesare devin beciul pentru păstrarea cartofilor, rădăcinoaselor s.a., precum și micul atelier meșteșugăresc dotat pentru executarea unor lucrări simple, curente, de timolărie, fierărie, mecanică, inclusiv a unei producții de tip micro-industrial.

Finurile necesită o mare atenție în alegerea formei de conservare: pe finete, clăile vor putea fi înlocuite cu finare acoperite, o parte a finului depozitându-se în podurile încăpătoare ale grajdurilor. Căruta, sania și mica trăsură constituie în continuare mijloace economice de transport cu tracțiune animală.

Principalele elemente ale micii mecanizări, selectate, rămân: aparatul de muls mecanic, cu vacuum autonom și funcționare pe bază electrică, minicositoarea mecanică, miniintorcătorul de finuri și mini-carul pentru transporturi ușoare, fiecare dintre acestea reprezentând un consumator de energie mărunț și limitat la „momentele” unei întreprinderi productive, sezoniere și discontinue.

Ca efective și specii: gospodăria rațională are un caracter mixt. Datorită cantității de muncă necesară și specificului terenului montan, nu este recomandabil să se denăsească un efectiv de 15 capete taurine, dintre care 50—70 la sută să reprezinte matcă de reproducție, vaci din rase de munte, selecționate, cu origine cunoscută și aflate în evidență și sub controlul producției de lapte. Alte animale: 15—30 ovine, 50—100 păsări, 10—20 stui de albine și 1—2 cai de muncă.

Alte activități economice: terenul arabil fiind limitat iar producțiile slabe de grâu sau porumb nejustificând efortul de investiție, devine preferabilă cultura cartofului și a altor rădăcinoase furajere iar în

zonele cu climă mai blândă, mici culturi de ovăz, în și cineapă. Fiecare gospodărie este necesar să dețină o ciupă mai bogată grădina de legume și zarzavat și o plantație de pomi și arbuști fructiferi din specii și soiuri adaptate și productive. În funcție de condiții se vor putea amenaja mici ciupercării și miniizări de creștere păstrăvului.

Din punct de vedere estetic: concomitent cu păstrarea stilului regional, de mare importanță devine modalitatea utilizării culorilor la fațade precum și ornamentarea florală.

În toate cazurile, fie că vorbim despre case sau grajduri, culoarea verificată ca cea mai avantajoasă, ca fond, rămâne cea albă. Partile lemnoase ale construcției pot fi inspirat valorificate prin mici corectări în sensul apropiării de nuanțele naturale ale furniturii. Sub o atenție îndrumare de specialitate pot fi cu succes realizate și culorile pastelate, cu condiția existenței criteriului fondului alb. Existenta obloanelor și a balcoanelor cit mai bogat ornamentate floral constituie un important obiectiv de atractivitate turistică, o expresie vizibilă de bun-gust și de inspirată gospodărie.

Ca amplasament: în regiunile cu perspectivă turistică, valorificarea peisajului prin însuși locul de amplasare a gospodăriei reprezintă o condiție în toate situațiile o zonă de protecție peisagistică a gospodăriei poate fi cu succes realizată prin spațiul verde oferit de însăși grădina de legume și flori și de mici plantații, inspirat amplasate, de pomi și arbuști fructiferi.

Ca dotare interioară: este recomandabil ca mobilierul să fie simplu, necomplcat, chiar rustic, evitându-se aglomerarea cu obiecte ornamentale, mai ales a celor strident colorate sau lipsite de utilitate și consumatoare de spațiu. Prin construcție, gospodăria agroturistică-model va fi prevăzută cu o sufragerie luminosă, cu perspectivă peisagistică și o instalație de încălzit economică corelată cu resursele locale de combustibil.

Utilizarea unor surse de energie autonomă ca microhidrocentralele electrice, microcentralele eoliene și instalațiile pentru biogaz pot veni inspirat în completarea dotății.

Șchită în cele de mai sus, gospodăria montană-model poate fi discutată în nenumăratele sale elemente de amănunt, pe profile și variante.

Departe de a fi simplă, gospodăria montană-model nu se dezvaluie a reprezenta de fapt un ansamblu funcțional-productiv minuios constituit, la armonizarea căruia sînt chemați specialiști-creatori din multiple domenii de referință, în poziție de constructivă colaborare.

Devine și necesar și firesc ca și omul viitorului apropiat din munte, tinărul crescător de animale, să reevalueze ei însuși o creație a societății zilelor noastre, adaptată educativ și tehnic unui înnoit mod de viață și de producție, proces cu putință în condiția existenței unei infrastructuri aservite concepției însăși și prin care un sistem în esența sa productiv se menține, devenind de fapt un nou act de cultură: cultura montană modernă a României socialiste.

RADU REY

B. T. T. turism și cultură, turism și educație

Uneori, simbetele și duminicile în Gara de Nord, în diminețile limpezi de vară sau în cele turburi, ceoase de toamnă sau de iarnă, peroanele sint aglomerate și supraaglomerate de tineri, într-o rumoare tonică, molipsitoare. Se dă startul în adevărate curse contracronometru pe itinerare cunoscute și necunoscute montane sau cu punct terminus pe falezile fierbinți, iluminate ale Mării Negre. Tara întreagă devine, mai ales în anotimpurile aflate la antipod (în cel prin care ne învecinăm cu tropicele sau în cel prin care ne apropiem de aurorele boreale), un ocean de oameni străbătind drumuri paradoxale, risipindu-se pretutindeni, pe cărări de o frumusețe miraculoasă, la altitudini și lungitudini neașteptate, ca să se bucure de natură. Tara noastră, se știe, e plină de itinerare turistice de mare splendoare, parcursuri și reparcurse cu lăcomie și frenezie de îndrăgostiți de natură. Tara noastră e un teritoriu de migrație, dar și de statornicie turistică, de vacanțe prelungi în timp de vară sau de iarnă. Un teritoriu de trecere, dar și de ancorare la margine de autostrăzi, de șosele și drumuri de țară, în hoteluri, moteluri, cabane, căsute de lemn, campinguri etc.

România e o țară a vacanțelor mirifice, a vacanțelor pe cont propriu sau organizate, administrate de mari oficii de turism, dar e mai ales o țară a turismului pentru tineret. Prin Birourile de turism pentru tineret înființat cu mai mult timp în urmă, își fac vacanțele trei milioane de tineri pe an! Dar aceste vacanțe au un caracter special, departe de limitele rigide sau aleatorice ale traseelor obligatorii executate în autocare, cu aparate de fotografiat spinzurate de gitul turistilor și pliante policromate, în goana aproape halucinantă a motoarelor ambalate la maximum. Vacanțele programate pentru tineri sînt organizate atent, inteligent, cu investiție de imaginație și simț de răspundere, cu scop profund educativ, discret, neostentat-

tiv, imbinând călătoria propriu-zisă cu informația, cu documentarea, cu o atitudine mediativă și activă față de evenimente, documente, monumente arhitectonice, de artă, față de itinerarele de înaltă rezonanță istorică. Prin urmare, turismul organizat prin Biroul de turism pentru tineret, instituție coordonată de C.C. al U.T.C., reprezintă un turism profund individualizat față de celelalte forme de turism și are caracter educativ, semănând cu o universitate populară în aer liber și în mișcare prin muzee, prin cetăți, prin orașe vechi și noi, ne drumuri cu semnificații majore în trecutul țării noastre, prin geografia zbuciumată a acestor meleaguri, prin geologii frământate și unice pe mapamond, ghidate de tineri competenți și de pe acum experimentați, încheiat întotdeauna cu o seară de dans, cu un foc de tabără, plimbări romantice sub lună etc. Nimic artistic deși didactic, nimic ostentativ deși tematic, nimic rigid deși organizat contracronometru, într-o succesiune de evenimente maleabilă, repliabilă, plină de soliditate la propunerile tinerilor. Nimic comercial și obsesiv în acest turism de cunoaștere și de autocunoaștere, în acest turism de recunoaștere pe itinerare sentimentale și patriotice, pe șantiere monumentale, tulburătoare prin dimensiuni, dinamism, forță de muncă și de creație, prin marele efort de edificare socialistă a țării, prin întreprinderi de rezonanță în biografia noastră comunistă și pe meridianele lumii.

„Evident — ne spune vicepreședintele Biroului de turism pentru tineret, Hidecutț Ioan — un turism de acest fel trebuie înțeles ca atare. Unii amatori de excursii la sfîrșit de săptămînă, amatori de vacanțe mai lungi, de concedii totale prin stațiunile noastre au crezut că turismul nostru programat îi va obosi, îi va plictisi, îi va agasa, dar s-au convins curînd că printr-o fuziune inteligentă, lucidă între recreere, refacere, program la liberă alegere, distracții, jocuri mecanice, cu un itinerar informativ interesant, politic și cultural, care să cuprîndă și un sens atractiv, senzational, care să facă apel la sentimente mai profunde, la rememorări tulburătoare și la unele trimiteri în viitor, un viitor pe care acești tineri îl vor trăi într-adevăr, turismul devine o școală. Adeseori, o simplă excursie se transformă într-o lecție politică, istorică, economică sau estetică la fața locului, un curs uni-

versitar de neuitat. Multe din acțiunile noastre festive, fundamentale în viața de organizație au loc în localități cu elemente evocatoare, cum ar fi Mărăști, Mărăsești, Adamclisi, Islaz, Alba-Iulia etc., la care sînt invitați luptători din ilegalitate ai Partidului Comunist Român, veterani ai războiului antifascist, eroi ai muncii socialiste, profesori universitari, academicieni. Manifestările sînt urmate de reprezentații artistice autentice, nu improvizate. Căutăm să eliminăm birocrațismul, falsul activism cultural și artistic de pe traseele turistice educative ale organizației noastre de turism. Nimic fals, contrafăcut. Apelăm la formații artistice, la echipe artistice de amatori și profesioniști de înaltă tinută, pentru ca în felul acesta, pe un traseu turistic plin de evenimente evocatoare sau comemorative, să ridicăm nivelul educației estetice a participanților.”

Practic, acest turism dinamic, proliferant, organizat de birourile de turism pentru tineret din toate județele țării, organizează excursii prin toate mijloacele de circulație posibile, cu bicicletele, motocicletele, autoturismele, autocamioanele, trenurile, avioanele, navele... și „per pedes”. Cine nu-și amin-tește cu emoție, la virste dintre cele mai paradoxale, de unele ascensiuni mirifice în munți, de unele petreceri populare în crînguri înflorite sau în fața de toamnă, de vizitele prin castele și cetăți medievale intrate în istorie, de primele mari șantiere de hidrocentrale văzute cu ochii noștri, în timpul unei excursii organizate de uzină, de școală, și întreg acest panopticonic de activități turistice sînt realizate printr-o bază materială modestă, dar sigură, bine întretinută, de la munte pînă la mare sau în deltă: în hoteluri elegante, în cabane amenajate cu gust, în căsute de lemn, în campinguri, în corturi etc. și la preturi accesibile. Baze amenajate uneori chiar de tineri arhitecți, artiști plastici, ingineri, tehnicieni, muncitori, entuziaști. Ambianța lor e extraordinară, chiar dacă în ce privește confortul mai sînt încă multe de făcut, avînd în vedere că și exigențele de civilizație ale tinerilor au crescut fulgerător în ultimii ani. Cîteva din genurile aparte, specializate de turism, au cucerit mulți adepți înflăcărați: e vorba de turismul montan, inclusiv alpinismul la nivelul începătorilor, sporturismul pentru amatori coborîrilor în pesteri și admiratori ai fabuloaselor fenomene carstice și,

în sfîrșit, turismul nautic pe Dunăre și pe unele riuri mari din interior.

„Am organizat acțiuni de mare anvergură care s-au desfășurat într-o atmosferă tinerească de o înaltă frumusețe. De pildă, la Costești, anul acesta am mobilizat peste 20 000 de tineri din toate județele țării pentru a marca printr-o sărbătoare populară 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat. Manifestarea a fost înnobită de nenumărate spectacole în aer liber prezentate de echipe artistice de amatori de pretutindeni care au ținut să omagieze în felul lor marea sărbătoare națională. Noaptea s-a încheiat cu un uriaș foc de tabără amintind focurile de pe culmile muntelui de peste veacuri. Tot o sărbătoare la care am mobilizat peste 12 000 de tineri a fost cea de la Mărăști-Mărăsești sub exclamația istorică: „Pe aici nu se trece”. Iar „serbările mării” au adunat în vară la fel, peste 20 000 tineri, predominanți fiind în program manifestările distractive organizate sau la liberă alegere, cu echipe sportive și formații artistice renumite, cu scene improvizate, pe nisip, în aer liber, cu artificii feerice, cu expoziții de caricaturi, cu un festival al filmului pentru tineret și mai ales cu dans!”

Nu e de mirare că printr-un turism atît de bine organizat și profilat se face o propagandă extraordinară României. Biroul de turism pentru tineret în-treține relații cu 71 de organizații de turism pentru tineret din întreaga lume, în special cu organizații din țările socialiste și din țările în curs de dezvoltare. Astfel, tinerii din țara noastră au posibilitatea să se întâlnească și să schimbe idei și impresii despre viața lor cu tineri de pe cîteva continente. În felul acesta B.T.T. (Biroul de turism pentru tineret) dă acțiunilor sale, pe lângă caracterul lor de agrement, un profund caracter internaționalist, în sens educativ, în sensul edificării unei lumi noi, a păcii, a liberului schimb de idei, de culturi, de civilizații, a înțelegerii și cooperării între reprezentanții generațiilor tinere. Prin urmare, B.T.T. nu este numai un simplu birou administrativ de turism, ci o instituție — politică, economică, culturală, artistică și sportivă de masă.

ADRIAN DOHOTARU

Oamenii brazdei de cărbune

(Urmare din pagina 1)

rite aici, doborâte aici, depășite aici, Motrul va da anul acesta o producție în creștere de vreo 20 de ori pe cea a întregii branșe din România anulului '88. Motrul e un oraș-vatră al energiei care știe din plin să muncească, știe să lupte cu greutățile (anul acesta, înaintea raportului din prag de octombrie, a trebuit să recupereze 100 000 tone de lignit, restanțe ale unor luni confruntate cu mari probleme și sarcini), știe să investească în toate gesturile o pasiune lucidă, știe cind este bine și cind este rău, cind poate zîmbi și cind trebuie să mediteze, și hotărîrea cu care își gradează reacțiile se constituie, de mai multă vreme, într-o realitate probantă a maturității, a capacității sale de a înțelegi și de a acționa în conformitate cu înțelegerea pe care o acordă covârșitoarelor lui obligații. Sint și aici, în această vatră, destule probleme încă nerezolvate, în care semnele plus și minus își schimbă (încă își schimbă!) capricios poziția, în căutarea unei constante, a unei stabilități a victoriilor muncii. Dar la Motru, parcă mai mult ca oriunde, lucrurile s-au așezat, faptele se clădesc pe certitudinea rezistenței temelior, dovedindu-se că „se poate”, că marea chemare a ridicării continue a producției de cărbune își are aici un spațiu de rezonanță dintre cele mai vii, mai teferi. Fiindcă Motrul, pe tabelele de valori ale cărbunelui oltenesc, își are pătratul său, cel mai „vechi”, decupat înaintea altora.

Cărbunele oltenesc, precum se știe, nu e vechi, ci extrem de tânăr. Nu numai ca descoperire, ca așezare a sa în planul fructificării avuțiilor naționale, dar și ca vîrstă geologică. Un specialist străin, pe-regrin prin Gorjul carbonifer acum cîțiva ani, chiar s-a mirat de „precipitarea” cu care românii n-au mai stat să aștepte niște milioane de ani ca să recolteze un cărbune mai „matur”, mai ales în calitate, ca și vinul vechi. Cînd s-a rostit această nedumerire, criza energetică mondială încă nu răbufnise la intensitatea de acum. Probabil că, la ceasul de față, acel specialist străin ne aplaudă. Criza cărbunelui și a energiei nu ne-a surprins nepregătiți, o politică energetică realistă, consecventă, responsabilă și vizionară i-a limitat din efectele care aiurea fac ravagii, chiar dacă nu putem fi (fiindcă n-avem cum fi!) cruțați de niște rigori, de niște severe consecințe ce afectează destinul întregii lumi.

Tot niște tineri sint și cei ce culeg cărbunele Gorjului. La Motru, vîrsta medie a minerilor depășește 30 de ani, la Rovinari sau la Jilț e cu mult mai scăzută. Eroul Muncii Socialist Ivan Iulică, brigadier la Horăști Motrului (cel care anul trecut a raportat, el singur, adică el cu brigada lui, nu mai puțin de 350 000 tone de lignit, depășind producția anuală de cărbune a României antebelice), i-ar putea fi tată lui Petre Tilvescu, tînărul țărăn-gorjean care, acum cinci ani, s-a urcat pe cel dintîi excavator-gigant montat în cariera Beterega, pe marea platformă carboniferă a Rovinarilor. Acel excavator înalt e un bloc cu 10 etaje, cu o capacitate de producție de 800 mc pe oră (cel dintîi dintr-o serie ce avea să ajungă la tipuri de 2 000 mc/oră), nu mai este condus de mult de Tilvescu, ce, între timp, ca sute și sute de alți tineri mineri, a învățat, s-a specializat, a perforat niște ierarhii, astăzi fiind maistrul principal, cu răspunderi de comandant al muncii. Dialogul între „bătrînii” Motrului și „tinerii” Rovinarilor sau ai Jilțului se poartă, desigur, nu între vîrste, ci între victorii și performanțe, între tehnică și capacitate tehnică, între solicitările planului și replica faptelor, între sporirea perpetuă a calificării, a cunoștințelor, și robustetea frîngerii greutăților, a depășirii continue a stadiilor și etapelor. Cantitativ, competiția se desfășoară, de la un timp, în beneficiul direct și marcant al „tinerilor”, al celor de pe platforme Rovinarilor, ale Jilțului, în beneficiul marilor cariere sau „mine la zi” apărute pe harta țînutului după „pătratul” Motrului, covârșindu-l prin număr, dimensiuni și răspunderi. Una singură dintre carierele Rovinarilor, cea de la Giria, dă astăzi cam jumătate din producția întregului Motru. Și dacă

mai adăugăm că oamenii carierelor, spre deosebire de cei ai Motrului, încă trăiesc în atmosfera de febră, de luptă, de bărbăție, ades de privațiuni și de sacrificii a începuturilor (ei, de exemplu, încă n-au un oraș „așezat” și dotat cum au motrenii, unii dintre ei încă trăiesc în bărci, orașele lor fiind încă în plină edificare la Rovinari, la Mătăsari și la Trestioara), o facem nu pentru a marca, fie și numai prin aspecte exterioare și schimbătoare, o opoziție care de fapt nu există. Munca celor de sub pămîntul Motrului e la fel de aspră ca și a celor de sub cerul Rovinarilor sau al Jilțului, cantitatea și calitatea eroismului sint aceleași, doar că ultimii, cei mai tineri, au sub veghe și în răspundere un teritoriu aflat încă în plină expansiune și în plină efervescentă, ale cărui contururi se definesc în miine.

I-am cunoscut pe mulți din acești tineri, care alcătuiesc marea majoritate a celor 30 000 de mineri ai Gorjului și care, ca toți minerii, se disting prin temeinicia gîndului și prin perseverența efortului, prin capacitatea lor de eforturi-limită, prin pregătirea lor, asumată în salturi ambițioase, adesea bruște, „arzînd etapele”, sub presiunea unor fierbinți somații ale producției. Excavatoristul Emil Rusu de la Giria, fost țărăn ca și Petre Tilvescu (și, ca și el, promovat în muncă, trimis la școala de maistri), comandant al celui mai mare excavator din zonă, nu și-a oprit, ni se povestește, niciodată colosul decit sub conjunctura sau sub efectul unor ne-reguli exterioare lui și mașinii lui, a benzilor transportoare, de pildă, cînd acestea „s-au incurcat” și s-au poticnit. În rest, colosul a funcționat totdeauna ca „uns”, deși comandantul lui e un simplu flăcău de țară, de foarte recent acces la tehnică, iar mașinaria cu care a fost înproprietărit (spre emoția lui, dar și a celor ce i-au incredințat-o!) este de fapt o mare uzină, la cirna căreia ar trebui să stea calificarea cea mai înaltă, mina și mintea inginerului-specialist. Da, ne confirmă cei al locului, conducătorii unor astfel de utilaje-gigant, precum Rusu sau alții alții, utilaje complexe și foc de scumpe (sînt unele care costă cite 500 de milioane de lei, dacă nu și mai mult, decit cite niște fabrici!), nu-s cu nimic mai prejos, ca răspundere și ca dimensiune profesională, decit directorii sau inginerii șefi ai unor fabrici. (E drept că Gorjul n-are destui ingineri mineri nici pentru treburi strict ingineresti, deci nu și-ar putea permite să-i plaseze pe vreunii dintre ei în cabina excavatoarelor, deși, în niște prilejuri, experiența s-a încercat. Numai că inginerii invitați la pupitrul excavatoarelor, robi încă unor prejudecăți, nu depășii sau temători de noua tehnică, cum au crezut și au zis cite unii, s-au cam codit, spre paguba producției și a propriei lor perfecționări. Dar asta e o altă poveste.)

Directorul electromecanic al I. M. Jilț, cea mai tînără întreprindere minierăscă a Gorjului, ale cărei prime hirtii cu antet s-au tipărit în august '77, este un inginer în vîrstă de 35 de ani, Nicolae Bercea. Cînd abia ieșise din facultate, dar cînd niște priceperi afirmate robust și de timpuriu îl împinseseră pe scaunul de șef mecanic al minei din Beterega, s-a întimplat (întimplare care s-a petrecut în fața unor specialiști străini) ca, într-o dimineață, telefonul de pe biroul lui să-l anunțe că uriașul excavator, inima minei, se oprise, din niște pricini neînțelese de cei din jur. Martorii întimplării îl și vedeau pe tînărul inginer alergînd într-acolo, adică la o distanță acoperind niște deauri, deci niște ceasuri, răstimp în care producția ar fi stagnat. Numai că foarte tînărul inginer gorjean, contactîndu-l prin telefonul-radio pe omul de pe excavator, l-a invitat să-i spună exact, pe gesturi și pe secunde, ce anume făcuse în ultimele minute. Apoi l-a pus să repete, l-a oprit la niște cuvinte, l-a expediat înapoi, la niște gesturi pe care cel de la capătul firului, pare-se, le uitase, și, după niște clipe de gîndire, l-a trimis la panoul automat, la un anume buton dintre miile ce compun comanda electronică a colosului. Excavatorul s-a urnit din loc. Martori ai reparării „din mers” și „pe nevăzute” a mașinii-uzină, specialiștii străini (reprezentanți ai firmei cu care se construie în cooperare excavatorul) au fost, ni se po-

vestește, șocați, la fel cum a fost și cei care, acum cîțiva ani, s-a mirat ca românii sint atît de „grăbiți” în fructificarea marilor energii incuiate în solul lor.

Minerii Olteniei, ca toți cei ai țării, se grăbesc. Forța economiei, a patriei, independența ei energetică, ritmurile înalte ale zilei de azi și ale celei de miine, inscrite orizonturilor de dezvoltare decise de Congresul al XII-lea al partidului, sint în miinile lor, febrilizate de atîngerea cu viitorul care devine azi, obligat să devină azi în ani, zile și ore. Cele 90 000 de tone de cărbune pe care Gorjul, zilnic, le așază în bucărele termocentralelor reprezintă doar o citime din dezideratul vital, din dezideratul-necesitate al viitorului. Ei, acești oameni din prima linie a frontului energiei, știu că trăim într-un veac în care înaintarea se plătete — se plătete prin mari eforturi! — în care dezvoltarea se plătete, dar în care și stagnarea se plătete cumplit, prin scoaterea din cursă. Și, știind aceasta, procedează în consecință.

Munca e grea, fluctuația oamenilor e încă mare. Aici, în giganticele tranșee ale Rovinarilor sau ale Jilțului, între marile brazde ale cărbunelui trase de noii pluggari ai Gorjului, nu rezistă decit cei puternici, cei hotărîți, cei pătrunși de importanța misiunii lor, cei ce știu preț înalt al acesteia pentru țară, cei ce înțeleg că a fi miner înseamnă o formulă de muncă și viață altfel decit se inchiuie, decit se imaginează, decit ar fi cu puțință în granițele a ceea ce cade sub controlul comun. Cei ce la Jilț, de pildă, forind zăcăminte străbătute de punge de apă, le traversează, trebuie să le traverseze într-un ritm de galop, căci altfel galeriile ar fi invadate de apă. Cei care, precum cei din brigada lui Haralambie Popovici, motreni transferați aici cu băgajele lor de experiențe și de recorduri au trudit, în astfel de cazuri, și cite 36 de ore la rînd, îngropați în mocirlă dar ieșind cu succes și deasupra ei, și deasupra propriilor recorduri.

Și imaginile, întimplările dramatice sau imprevizibile, dar și recordurile și satisfacțiile, se înlanțuie zi de zi, cucerind spații noi, sporind în timp asemenea cercurilor de copac ce marchează noi și tot mai înalte vîrste. (Ar fi trebuit, poate, să spunem: noi și tot mai mature vîrste, nu pentru a-i împăca pe cei cam nedumeriți de „precipitarea” noastră, ci pentru a sublinia o realitate ce demonstrează că, apți să facem față unor împrejurări sau sarcini excepționale, avem totodată maturitatea sau știința de a nu transforma excepționalul în permanentă, ci de a-l așeza, zi de zi, tot mai aproape de orarul echilibrat și stabil al efortului.) Cu puțin timp în urmă, un nou bazin carbonifer al Olteniei, deschis de data asta în Mehedinți, pe vatra satului Ponișor, nu departe de Tr. Severin, și-a scos la zi cei dintîi bulgări de „aur negru”, după o odisee a muncii în planul căreia, ca și la Jilț, s-au interferat destule surprize, cărbunele energetic al zonei aflîndu-se sub nivelul hidrostatic, deci cu condiții de exploatare dintre cele mai dificile. S-a muncit eroic, s-au executat complicate foraje de asecare, dar, după cum ne relatează ing. V. Ciuciuc, sub a cărui comandă s-au atacat lucrările minieresti de la Fintina Domnească și Ghelmeșoaia, două din satele Ponișorului cuprinse în noul front al cărbunelui, s-a folosit, într-un grad înalt, tehnica avansată, s-au avansat chiar soluții cu valoare de premieră, s-a apelat la foraje de explorare fără chimicale (decit mult mai ieftine!), un întreg și experimentat corp de mineri, sondori și geologi trecînd aici un examen al noului de o redutabilă exigență. Un sondor precum Pantelie Butași, abia revenit în țară după o muncă răzbită la niște sonde din Libia, n-a dormit, ni se spune, mai multe nopți, petrecute deopotrivă în veghea muncii și în cea a studierii particularităților geologice ale locului.

Nasc — au născut de mult! — și în Oltenia specialiști ai cărbunelui, ai tehnicii și ai științei de a-l descoperi și fructifica, minai, ca toți oamenii energiei, de conștiința că energia țării, puterea și înflorirea ei sint un scop căruia merită să i te dedici cu întreaga ființă.

Ce face omul
cînd nu-l vede nimeni

Pierduți,

3 zile și 3 nopți...

— Trecuserăm de Las Palmas și ne îndreptam spre Tampa, port american unde urma să încărcăm marfa, cînd, din sala motoarelor, am auzit niște zgomote suspecte. Apoi s-a oprit nava. Se spărse pistonul nr. 1 și cămașa cilindrului de la motorul principal. «Eram în aer», cum se zice, deși noi exact din acele momente rămăseserăm cu totul în voia apei. Nici un port prin apropiere, nici o navă căreia să-l cerem ajutor. Eram în derivă, cum spun marinarii. La voia valurilor și a vînturilor. Trei zile și trei nopți am plutit așa, la noroc, pierduți în Oceanul Atlantic. Reparațiile de la motorul nostru se puteau face — ÎN MOD NORMAL — numai pe un șantier naval. Dar de unde șantier naval?...

— Și ce ați făcut? — I-am întrebat pe motoristul Nașeb Alexandru, un om care-mi vorbea de ceva cu totul dramatic ca și cum mi-ar fi povestit despre o întimplare oarecare de vacanță...

— Drept să vă spun — și modest vă spun — am cam făcut imposibilul. 13 inși, 4 ofițeri mecanici, 5 motorști, 2 electricieni, un strungar și un ajutor de ofițer mecanic, am reparat — muncind la disperare și cu încrîncenare — motorul. 3 zile și 3 nopți. La o căldură de 40 de grade. De ne aduceau din frigider sticle de apă minerală una după alta. Pe jumătate goi, doar în pantaloni, cu apa curgînd șiroaie pe noi, am muncit drăcește 3 zile și 3 nopți, dar am cîștigat! Am reparat nava. E adevărat că între timp ne-a dus vîntul pînă la coasta Republicii Dominicane, astfel, că la început cei de pe mal au crezut că sintem vreun... vas pirat, dar pînă la urmă totul s-a lămurit, ne-am văzut de drum și ne-am încheiat cu bine misiunea de lucru.

— Simplu ca bună ziua... Îmi spuneți toate acestea ca o poveste obișnuită de familie...

— Păi, pentru noi cam asta și sint asemenea lucruri. Povești din marea noastră familie marinărească. Vă pot spune și alte asemenea povești. De pildă, odată am făcut o cursă de 205 zile, deși plecasem de acasă numai pentru două luni... Apoi am făcut de cîteva ori ocolul lumii, am făcut milioane de kilometri pe mări și oceane, cite nu ar fi de povestit la o viață de motorist de 20 de ani... Nu am eu harul condelului, că așa avea atîtea de scris...

— Bine că aveți harul muncii și harul eroismului muncii, tovarășe Nașeb, pentru că, iată, uneori e nevoie și de eroism. E nevoie de eroismul dumneavoastră, de eroismul nostru, al tuturor, într-o Românie eroică, care a trăit, trăiește și merge înainte eroic.

MARIUS POPESCU ■

Doctorul

În grupul nostru de trei, el aducea ceva din liniștea codrilor Vrancei, făcînd să os-toiască vînturile năprasnice ca, acolo, între crengi de brad și mers lin de cerbi, să-și găsească culcuș, aspru, copleșitor, depănat din scorbura timpului, cîntecul.

Ne știam de 15 ani. Cînd și cînd, el, eu și Poetul ne dam întîlnire, bucurîndu-se să ne știm teferi, departe de necazuri, acasă și în viață, cum nu se poate mai liniștiți și mai doritori să ne spunem cum ne merg treburile la slujbă și mai ales povestind cum ne cresc copiii și făcînd din asta marile subiecte ale conversațiilor noastre.

Ne captura cu dragostea lui față de unica-i fiică. Ne încheia gura cînd se apuca să spună ce-a făcut peste zi la clinica unde lucra, cite complicații a avut sub ochi și de cite ori mina și mintea lui sigure au trebuit să alerge de colo-colo, în imensitatea albă și apăsătoare, îngrozitor de imens de albă și de apăsătoare pen-

tru cel aflat la discreția secundelor, faste ori nu, care-l solicita atunci pe el și pe cei din jur, și prin el punctul, unicul punct de sprijin posibil în Univers.

Cînd i-am spus cuiva, care îl cunoștea bine din postura aceea incomodă și nu o dată fără speranțe a pacientului, cînd i-am spus că el, Doctorul, a murit, la o vîrstă la care, cu frinele meseriei bine fixate în podul palmei putea să privească liniștit peste alte două decenii de muncă migăloasă în slujba însănătoșirii inimilor noastre, cînd i-am spus că doctorul Bunghez a murit, acel cineva, cu mina dusă la gură, a spaimă, cu figura răvășită, a reușit să descopere prin apropiere aceste cuvinte: Cum a putut să se ducă un om ca el, care te înzdrăvea doar cum îl vedeai ce sănătos este și cită bunăvoință are să te faci sănătos?

Doctorul Ghiță Bunghez era născut să dea viață inimilor noastre.

La un moment dat, întîlnirile noastre au devenit tot mai rare și întimplătoare. Vorbesc de întîlnirile plănuite dinainte. Îl

deranjam în schimb, tot mai frecvent, solicitîndu-i competența, bunăvoința și sfaturile cînd ai mei, ai casei, au început a simți poticnelile inimii. Îl văd și acum apărînd cu mersu-i sprintin, printre halatele albe în permanență mișcare a clinicii, cu ochii și zîmbetul însoțit, mereu însoțit, de parcă ar fi vrut să-ți alunge necăzurile din suflet înainte de a apuca să-i spuie cit de mari și de încrîncenate sint.

Îl știam acolo și oriunde ne-am fi găsit, oricît de departe de el, ne știam pe noi în siguranță. Medic primar, doctor în medicină, condeier recunoscut și peste toate, o inimă bună și mare, cit încape.

Atît de mult am oblojit această credință în locurile cele mai calde ale sufletului, atît de bine ne făcea tuturor, încît, în egocentrismul nostru ancestral, n-am găsit cu cale măcar o dată, cu voce tare, să ne întrebăm.

Dar el?

Uitasem, sau poate nu știusem niciodată că să avem ce și de unde uita, negli-

jasem să ne întrebăm cît de în siguranță se află el, cit de departe de flama răumiroitoare a rețelor pămîntului care, fără să știm, vine aproape cînd și-e lumea mai dragă, bătîndu-te obraznic pe umăr, impunîndu-ți tăcere.

A vindecat inimi fără număr. Nimeni n-a fost în stare s-o vindecă pe a lui.

Eram undeva departe de casă cînd aici, acasă, el înceta să mai fie.

Cel ce mi-a adus vestea, Poetul, eram numai noi doi, eram și sintem doar noi doi acum, mi-a povestit totul încet și curgător, de parcă ar fi avut în minte subiectul unui poem. Am simțit cum în jurul meu se face întineric.

Ochii mei căutau atunci un pui de brad care să-mi sprijine gîndurile alergînd spre Soveja lui, spre locul copilăriei lui, acolo unde trebuie să fi prins în căsușul inimii marea-i dragoste pentru viață și pentru vindecarea inimii oamenilor.

Ceea ce nu mă ajută să uit că în inima mea, fără el, este mai frig.

Mă auzi, doctore?

NEAGU UDROIU ■

● În cursul anului trecut, agricultura Vrancei s-a situat pe locul întâi în întrecerea socialistă între județele țării. ● Zootehnia reprezintă aproximativ 40 la sută din producția globală agricolă a acestui județ. ● Vrancea, ne spunea tovarăsa Ștefania Stănescu, secretar al Comitetului județean de partid, reusește să-și asigure din resurse proprii produsele agroalimentare necesare aprovizionării populației. ● Rezerve mari există încă în gospodăriile țărănești, ne încredințăm la rându-i medicul veterinar Alexandru Păun de la Direcția agricolă. Pentru cincinalul următor se prevede dublarea efectivului de animale, în cadrul acestor gospodării, în special în zona de munte. ● Vom cita din constatările unor organe de conducere ale județului, tocmai pentru a ne forma o idee despre dimensiunile acestor resurse: „La Slobozia Bradului, o taurină revine la 15, iar o vacă la 33 de gospodării. La Cimpineanca, o vacă revine la 15 gospodării, iar un porc la 14. Situația efectivului de animale se prezintă în mod asemănător și în comunele Cotești, Dumbrăveni, Gugesti, Homocea, Străoane, Timboești și altele”. „În zona neocooperativizată, la Dumitrești de exemplu, la un hectar suprafață arabilă revin în medie: 0,63 capete taurine; 0,25 porcine; 0,65 ovine. Aceeași situație se constată și în comuna Năruja, unde la patru familii se crește o vacă și un porc, sau în alte comune, precum Mera, Reghiu, Chiojdeni, Nereju, Nistorești”. ● S-a mai constatat un fenomen păgubitor: locuitorii zonei de munte s-au transformat din crescători de animale în vizitatori de fin. Numărul animalelor din gospodăriile lor scade pe măsură ce crește cantitatea de fin pe care ei le vind: anul trecut 16 000 de tone. Faptul se petrece chiar sub ochii conducătorilor consiliilor populare comunale. ● Reamintim mai ales primarilor din aceste comune că la 30 octombrie a.c. presa centrală a publicat, pentru a fi supus dezbaterei publice, proiectul de lege privind constituirea, repartizarea și folosirea pe județe a resurselor pentru aprovizionarea populației cu carne, lapte și legume. Documentul precizează că în fiecare localitate constituirea și folosirea acestor resurse „trebuie să se realizeze pe baza aplicării principiilor autoconducerii muncitorești și autogestunii economico-financiare”. Or, dacă la nivel de județ Vrancea prezintă o situație bună, rămân încă multe de făcut pentru ea, în cadrul județului, să se ajungă la o echilibrare, la o folosire rațională și intensivă a tuturor resurselor de care dispune, în parte, fiecare localitate și fiecare gospodărie individuală.

De ce-și fac Urecheștii piața la Focșani

(Urmare din pagina 1)

s-a și încheiat tirgul”. Toți cei ce vin să vîndă, de-ale mîncării, în comuna Urechești își epuizează degrabă marfa. Dacă se arată pe șosea o căruță cu varză, să zicem, ea nu înaintază prea mult către mijlocul satului pentru că s-a și golit, de la primele zeci de case, și la calea-ntoarsă către cîmpul unde negustorul își poate număra în tîhnă banii. Localnicii, viticultorii pricepuți, fac și ei negustorie pînă-n pinzele albe cu strugurii și vinul, încît dispun de bani și nu-i sperie prețurile piperate, cu toate că rămîne un fapt nenatural, absurd chiar, ca la Urechești un ou să coste 2 lei, iar la Focșani pe jumătate, ori preț unu litru de lapte să fie aici de 5-6 lei, mai mult decît dublul celui de la oraș. De aceea unii dau recipientelor pentru producția viticolă o destinație neașteptată și se duc să-și umple damigenele cu lapte tocmai în capitala

județului. Cît privește carnea, este cumpărată, bineînțeles, la Focșani și de către cei cu buletin de Urechești, deși dreptul lor moral de a întreprinde asemenea dijmuiri prin piețele și magazinele orașului ar trebui să fie serios zdrcințat de faptul că pînă acum comuna nu și-a îndeplinit planul la nici una din sarcinile ei de participare la constituirea fondului de stat. Primarul sustine că pășunea, de 150 de hectare, este insuficientă, dar recunoaște că sătenii — în frunte cu primăria — n-au întreprins nimic pentru întreținerea și îmbunătățirea acesteia, ci au stat cu miinile încrucisate privind la efortul pe care statul l-a putut face, deocamdată, pentru ei, prin împrejurirea și fertilizarea a 50 de hectare unde producția de fin deja s-a triplat, ajungînd de la 1 500 către 8 000 de kilograme de fin la hectar. „Drept este, mai zice primarul, că în pădurea Vărzăreasca, la locul de-l numim

noi Schit, se află mai multe hectare de pășune neatinsă, cu iarbă grasă și cîteva izvoare cu apă foarte bună. Am putea crește și acolo vreo 30 de taurasi”. Numai 10 dacă ar crește, adăugăm noi, și tot ar fi suficient ca Urecheștii să-și onoreze și chiar să-și depășească planul — nerealizat acum cu 4 tone — de carne de vită pe care trebuie să o predea la fondul de stat. Și ar fi realizabil acest lucru mai ales că nu trebuie deloc să înțelegem, din cele de mai sus, că la Urechești nu sînt și oameni cărora nu le-ar plăcea să se ocupe cu creșterea animalelor. Unul dintre ei se numește Gheorghe Burlacu, 48 de ani, venit aici — pe cînd avea doar 30 — dintr-o comună mai dinspre munte și îngrijitor de-atunci și pînă anul acesta la olle C.A.P.-ului. Acum lucrează într-o meserie înrudită, ca muncitor, la întreprinderea județeană de colectare și industrializare a laptelui. S-a întimplat să-l întîlnim chiar cînd cobora, cu plase și sacose, din autobuzul de Focșani. „M-am descurajat, zice, cînd părea că eu muncesc aici în zadar, fiindcă oile nu erau rentabile. Ca să fie rentabilă, oala trebuie să dea cel puțin 3 kilograme de lînă, 10 kilograme de brînză și un miel bun pe an”. În ciuda faptului că a devenit muncitor într-o întreprindere și că situația aceasta îi favorizează și o aprovizionare mai lesnicioasă — în sacose, ne spune, duce „3 kilograme de mezeluri și 3 de costită” — la, pe loc, în serios propunerea primarului de a se gîndi la valorificarea pășunii din poiana mare a pădurii Vărzăreasca: „La Schit am putea crește 150 de oi. Nu mai multe. Cam 150, ca să facem un lucru bun nu să le fim pentru poze”.

Din drumul principal ne abatem pe o uliță și trecem pe la casa lui Nicolae Craiu, pensionar „din construcții”. Acesta primește lunar 963 lei plus alți 300 ai soției sale, Niculina, care a muncit la C.A.P. Veniturile îi sînt rotunjite și de cel 10 ari de vie de pe lotul în folosință aflat, adăugă el ca să nu fie nici o îndolală, „lîngă Marin Firjol”. Și parcă sub determinarea numelui acestuia din urmă, băutura casei lui Nicolae Craiu e cutreierată doar de un cocos și o găină. „Porc, zice, n-am, fiindcă mi-ar trebui vreo 300 de kilograme de porumb ca să-l cresc, iar sacul de porumb costă la tirg 300 și ceva de lei. Așa că mă duc o dată sau de două ori pe săptămînă la Focșani și-mi cumpăr. Acolo găsești de toate, iar la dus și la întoarcere am autobuz”. Laurentiu, nepotul cel mai mic, este și el destul de mare, a împlinit 12 ani, dar chiar dacă ar avea mai puțin tot ar înțelege că povestea cu cocosul moșului și găina babei este, în cazul bunicilor, cît se poate de reală. Povestea rămîne adevărată și în ce-l privește pe tînărul învățător, de 32 de ani, Gheorghe Dorobantu, care împreună cu

soția sa, profesoară, îngăduie pe lîngă o casă mare și frumoasă firava suflare de de viață a doar vreo 7 găini. Ei susțin că n-ar avea loc în curte să crească un porc. Nu neapărat unul pe care să-l contracteze, dar măcar pentru a-și îmbelșuga masa proprie, a lor și a copiilor pe care li-i dorim sănătoși și voinici. Dar dacă nu se găsește pe teritoriul comunei un locșor pentru cotețul în care ar urma să crească un porc și familia Dorobantu, se găsește în schimb un spațiu cam de aceeași mărime pentru ca ea să-și parcheze „Dacia 1300” cu care se aprovizionează de la Focșani. În ciuda învățămintelor unei tradiții care i-a îndemnat pe dascălii noștri de țară să fie și buni gospodari... Dar iată ce spune și un alt localnic, Aurel Negoiescu, om de frunte în comună și ale cărui cuvinte, la cei 70 de ani ai săi, tîn să fie adevăr curat: „Cînd eram magazin la C.A.P. se făceau 900 de tone de porumb numai printre rîndurile de viță-de-vie. Acum s-a renunțat la metoda asta. Eu scoteam, dintr-un pogon de vie, 7 saci de porumb și unul cu fasole. Destul ca să fie curtea plină de vite și de păsări”. Dar, dincolo de această propunere care poate fi reținută de conducerea comunei, Aurel Negoiescu face un calcul sumar. Nu e un calcul „din birou”, ci unul a cărui importanță el a dovedit-o de mai mulți ani încoace: „Am întins bolta de viță-de-vie, așa cum se vede, în jurul casei. Mi-am îmbrăcat toată casa, în așa fel încît în dreptul ferestrelor să am, bineînțeles, lumină. Scot, din struguri și vin atîți bani cît să cumpăr cam 1 500 kilograme de porumb, la preț de tirg. Îndestulător ca o familie să poată crește măcar un porc și să-i mai răză să dea și la păsări. Dar asta, cum ziceam, folosind numai terenul de pe lîngă casă, de sub streșină”. Fîindcă mai sînt și alte posibilități, zice Aurel Negoiescu. De exemplu, luînd seama la valea care se întinde pe lîngă gospodăria lui, el crește în fiecare an vreo 15 găște. Le crește și le vinde. Cu banii obținuți pe ele cumpără vreo 5 curcani. Face acest schimb întotdeauna de sărbători și pentru că, adăugă el, „carnea de curcan nu face rău la coles-terol”. Cînd vor, iată, unii pot să-și producă singuri mîncarea, ba chiar în așa fel încît să respecte și recomandările medicului, fără a fi nevoiți să bată, tot la cîteva zile, drumul Focșanilor. Chiar la Urechești mai putem afla și alte nume de buni gospodari, Gheorghe Stan — care crește 8 taurasi — și Oprea Gheorghe sau Apostol Pîslaru, de exemplu, harnici și pricepuți crescători de animale. Exemplul lor trebuie urmat de toți consătenii, de a căror harnicie nu ne-am îndoit, la urma urmei, nici o clipă, fiindcă numai cine este de tot nepriceput ar socoti că via poate să rodească, atunci cînd se află pe mina omului leneș.

„În sectorul nostru, spunem bun găsit utilajelor la orele 6,45 (schimbul I) și 14,45 (schimbul II)”. Am transcris întocmai ceea ce se poate citi într-o vitrină plasată în secția Spirale a întreprinderii ROMLUX din Tirgoviște. Tovarășul Vasile Toader, inginer-sef și însoțitor al nostru, ne spune că secția este fruntașă, iar maestrul Chira Cornel ne confirmă că da, colectivul pe care-l conduce ocupă într-adevăr locul I în întrecerea socialistă, dar că meritul n-ar fi al dumisale. Atunci al cui?, întreb aparent indiferent, iar răspunsul vine prompt și la fel de modest (ori precaut?): „La noi lucrează 286 persoane — Cornel Chira a fost singurul șef de secție întîlnit la ROMLUX care a știut să ne spună cifra exactă a subordonaților săi, n.r. — din care 80 la sută sînt absolvenți de liceu; nu am virfuiri de piramidă, prin asta aș vrea să înțelegem că majoritatea sînt practic la fel de bune, nu pot susține, spre exemplu, că Antohie ar fi mai bună ca Geantă”.

Tot ceea ce se vede așezat aici — adică totul, deci și mașinile care formează liniile de producție — a fost demontat și dislocat de la etajul I, apoi urcat și montat la etajul II. Fantastica translație pe verticala clădirii au realizat-o aceleași 286 persoane, majoritatea femei, și încă fără să știrbească fie și un procent din planul de producție, ceea ce justifică adjectivul cu care am început fraza. Deducem că personalul muncitor al secției Spirale este devotat trup și suflet disciplinei, muncii și întreprinderii ROMLUX. O confirmare suplimentară: nici astăzi, sîmbătă, 15 noiembrie, nu s-a înregistrat vreo absență de la lucru și nici o întîrziere. Atunci de ce sînteți atît de severi?, și arătăm în aceeași vitrină către două rebuții însoțite de următoarele inscripții: «Constantin Georgeta — spiralizare mearșă cu mărgele» și «Ionaș» Elena și Miu Georgiana — spirale mari de lungime necorespunzătoare fișei de însoțire». Răspunsul: „Ne-am obișnuit să privim cu ochi critic chiar și rezultatele pozitive”. Dar astea? — întrebăm despre florile în culori foarte vii care demolează realmente gruurile ce înveșmîntă mașinile. Răspuns: „Sînt «opera» membrilor organizației comuniste de tineret. Mai precis, este vorba de cele 37 uteciste din organizația condusă de Berzan Rodica”. Părăsim secția cu impresia stenică a frumosului, ordinii și disciplinei desăvîrșite. Mai mult. Înregistrăm că atîta timp cît responsabilitatea este privită sub dublă incidență — pentru ceea ce se face, dar și pentru ceea ce nu se face — rezultatele muncii nu pot fi decît eminentamente pozitive.

Unui astfel de mod de lucru îi datează ROMLUX succesele din ultimul timp. Fîindcă anul trecut, media realizărilor lunare nu trecea dincolo de 5,5 milioane de becuri (lămpi ce incandescentă, cum sînt numite curent în întreprindere). Dealtfel, sîntem conștienți că în 1978, dv., consumatorii, ați intuit perfect plafonul mai scăzut al producției din însăși rela-

tiva absență a becurilor de pe piață. (Interesant de reținut: 5-6 milioane de becuri reprezentau, imediat după al II-lea război mondial, consumul total al României într-un singur an: acum, în aceeași perioadă, exclusiv pentru iluminatul general, sînt necesare 55 milioane de becuri. Durata de viață a unui bec a rămas tot de maximum maximum o mie de ore, cum prevăd și normele internaționale. A crescut în schimb, numărul de lumini — lumenul fiind unitatea de măsură a fluxului luminos pe watt-ul consumat. Atunci se obțineau 8 lumini dintr-un watt, azi se obțin 12, dublindu-se spirala de wolfram care, desfășurată, se lungeste pînă dincolo de un metru! Și încă: dorii să prelungiți viața becurilor din apartamentul dv.? Aflați că o suprațensiune în rețea de numai cinci la sută reduce la jumătate numărul orelor de funcționare...)

Aminteam de revirimentul recent din industria tirgovișteană a becurilor. În 1979

de sticlă și filamente pentru lămpile lor fluorescente. „Puțin sînt în Europa cei care se pot lăuda că au mașini ca ale ROMLUX-ului”, ne spunea inginerul Alexandru Pascale, directorul întreprinderii. L-am crezut pe interlocutorul nostru nu numai pentru că „este un bun specialist — dovadă că în ultimii zece ani a fost ales și reales mereu președintele secției „aparate electrovid” din cadrul C.A.E.R. — ci și pentru că, pe diferite meridiane, a văzut multe întreprinderi cu același profil. Și cum a ști înseamnă a deosebi, iar a deosebi înseamnă a compara, rezultă că tovarășul director are ce să compare. Deci știe, deci poate fi crezut. Nu numai cînd ne-a vorbit despre utilajele existente la ROMLUX, ci și despre economiile cu care se lucrează în ultimul an. Spre exemplu, ne-a demonstrat că în 1980, față de precedentul, întreprinderea, deși a produs mai mult, consumă doar 3 131 electrozi, 1 452 spirale și 1 293 socluri,

firmat de către chiar tovarăsa Elena Ciobanu, secretara comitetului de partid pe întreprindere și președinta comitetului oamenilor muncii.) Evident, faptul că respectivele organizații nu au fost constituite — deși termenul a expirat cu o lună în urmă — nu explică indicele de 88,32 la folosirea fondului de timp. Deci nu este vorba de o relație cauzală directă, totuși și acest fapt aruncă, poate, o lumină asupra unor carente de ordin organizatoric mai larg. În primul rînd în producție. Faptul că aprovizionarea a lipsit întreprinderea de unele materiale din import nu justifică decît parțial minusul de 58 000 000 lei din planul de producție pe acest an pentru piața internă. ROMLUX a rămas și va rămîne datoare țării nouă milioane de becuri. Este adevărat că întreprinderea are toate condițiile ca să-și îndeplinească planurile la export și la investiții; rămîne însă datorică internă, care nu-i mică. Și care ar putea fi micșorată chiar și acum, în penultima lună a anului, cu minimum de efort, dar cu maximum de organizare. În primul rînd renunțîndu-se la indisciplina, pe toate treptele organigramelor. O observație elementară: nu poți folosi integral timpul de lucru decît cu condiția sosirii la timp în atelier, secție sau birou. (Fapt pe care tovarășii din sectorul Spirale l-au sesizat perfect, motiv pentru care-i acordă atenția cuvenită, după cum am văzut.) Din păcate, nu întreg personalul muncitor procedează astfel. Mai ales sîmbăta cînd, pentru TESA, este zi scurtă.

Niciodată nu se întîrzie și nu se lipsește la ROMLUX mai mult decît sîmbăta — o spun toți cei care îndrăgesc adevărul. Am dorit să ne convingem. Am aflat că joi, 13 noiembrie, și vineri, 14 noiembrie, au întîrziat cinci, respectiv trei persoane. Sîmbătă, 15 noiembrie, începînd cu 6,30 am urmărit intrarea la ROMLUX. Firesc, marea majoritate a oamenilor a sosit la lucru înainte de 7,00. Între 7,00 și 7,15 portarii Constantin Stănescu și Niculina Tîncu au lăsat să treacă — bob numărat de subsemnatul — 32 persoane. Fără să le adreseze nici o întrebare și fără să noteze nimic. De ce? — i-am întrebă pe portarii. Răspuns: „Nu merge mașinile” (!) Abia după intervenția noastră, cei doi au început să noteze întîrziările. În șapte minute au mai intrat 12 persoane: David Niculina, liftier. David Radu, primitor-distribuitor, Vișinescu Ion, reglor, Iacobescu Valentin, reglor, Marin Georgeta, zugrav, Olteanu Victor, electronist, Dan Nicolae, lăcătuș, Ioniță Constantin, sculer, Iancu Ion, tehnician, Bănică Mitică, sculer, Stan Marian, sculer, și Penescu Margareta, necalificată. Toți au dat vina pe transportul în comun. La 7,25 la poartă a claxonat mașina tovarășului director Alexandru Pascale, întîrziatul numărul 45. S-a confirmat astfel că la ROMLUX, sîmbăta scurtă de dimineață se cunoaște.

MIRCEA BUNEA ■

La ROMLUX Tirgoviște: Sîmbăta scurtă, de dimineață se cunoaște

ROMLUX a reușit să producă doar 66 866 000 bucăți. În numai zece luni din 1980 s-au produs 75 696 000! O simplă scădere și veți avea imaginea cantitativă a sporului înregistrat într-o perioadă relativ scurtă. Nu mai puțin spectaculos este salutul calitativ. Dacă anul trecut, la al doilea control — becurile trec de două ori, la interval de cîteva zile, prin rigorile controlului tehnic de calitate — „cădeau” 14 la sută pe zi, acum „cad” doar 6 la sută, și este foarte aproape ziua cînd cifra va scădea sub 3 la sută. Motive suficiente pentru ca România anului 1980 să nu importe nici măcar un singur bec. Dimpotrivă, exportă. Și nu puține apartamente din Lausanne, Zürich, Basel, Berna, Varșovia, Katowice, Poznan, Casablanca, Rabat, Tanger, Ankara, Izmir, Istanbul, Adana, Leningrad, Moscova, Teheran, Shiraz, Tabriz sînt iluminate de becuri ieșite din miinile unor tirgovișteni, dar mai ales din acelea ale navetiștilor de la Cîndești, Voinești, Văcărești, Malu cu Flori, Dragomirești, Vișoara, Lucieni.

ROMLUX nu este cunoscut numai prin lămpile de iluminat. Doar cu două zile înaintea documentării noastre întreprinderea a fost contactată de reprezentanții firmei LUMA. Suedezii doresc să cumpere de la Tirgoviște balasturi, startere, țevi ceea ce înseamnă importante cantități de

nicel, molibden și wolfram economisite. Implicit, a fost redus efortul valutar al economiei naționale. Tot tovarășul director ne-a vorbit și despre propunerea de a se reduce cu 30 la sută personalul auxiliar — ceea ce socotim că este un lucru foarte bun și în concordanță cu indicațiile în vigoare. Cum anume? La sectorul ambalaj prin introducerea containerizării, la transport prin extinderea mecanizării și paletizării, la aprovizionarea cu materiale prin convelerizare etc. Cert este că în unie viitor această acțiune va fi finalizată.

Mai puțin ne-a vorbit tovarășul director despre indicele de utilizare a fondului de timp în ROMLUX. Anul trecut, acesta nu a depășit 88 la sută. În 1980, pe trei trimestre, procentul a fost de 88,32 la sută, deci încă foarte mic și ar putea fi încă foarte mult îmbunătățit. În primul rînd printr-o organizare mai bună. L-am întrebă pe tovarășul director Alexandru Pascale cine este președintele Organizației Democratice și Unității Socialiste din întreprindere. N-a știut. A dat un telefon și, abia cu noi de față, s-a lămurit că respectiva funcție o deține inginerul Eleodor Orășelu. (Care la rîndu-i ne-a mărturisit că în ROMLUX, la data de 15 noiembrie 1980, încă nu au fost constituite organizațiile respective. Fapt con-

Alte idei despre...

A F A C E C O M E R Ț

— În magazinul dv. — marele magazin bucureștean „Victoria”, în care lucrați ca director adjunct — domnește, stimate tovarășe Nicolae Lungu, o atmosferă de sărbătoare. Magazinul dv., mărturisim, ne-a plăcut totdeauna, e unul dintre magazinele noastre frumoase, care-și plimbă cu fast și cu eleganță marfa sub ochii noștri. Știm oameni care vă calcă pragul doar pentru asta: să-și bucure ochii, să se deconecteze cu un spectacol plăcut. Acum, acest farmec sporește prin strălucirile „Lunii cadourilor”, prin obiectele și prin decorația ei, prin atmosfera publicitară, care-o învalăuie. Când am intrat în magazinul dv. ni s-a părut că simțim în nări parfumul Bradului de iarnă.

— Vă mulțumim. Ne bucură că ne-o spuneti.

— Nu v-au spus-o și alții?

— Ba da...

— Dar, aproape de această „Lună”, nu vi se pare că astfel de „luni” abundă, chiar supraabundă, că există o modă a „lunilor” care nu-i altceva decât o formală schimbare de etichete și de panouri publicitare?

— De pildă?

— „Luna albiturilor”. Iată o „Lună” care (am constatat-o cu ochii noștri) nu ne aduce alte albituri, nici mai noi, nici mai ieftine, nici mai vesele, nici mai... albe ca-n restul anului.

— Aveți dreptate. La fel se întâmplă și cu „expozițiile cu vinzare”. Ce-i aia o „expoziție cu vinzare”? Oare comerțul nu trebuie să fie o perpetuă expoziție cu vinzare? Dar „Luna cadourilor”, să știți, se justifică. Este sezonul în care, mai mult ca oricând, omul le face celor apropiați, sau își face ieșii, niște daruri, legate de sărbătorile iernii.

— Ce-i oferă magazinul dv. în această lună?

— Destul de multe.

— Și noutăți?

— Mai ales noutăți. Foarte multe destinate copiilor, cei mai mari primitori de cadouri ale sezonului, dar și femeilor, și bărbaiilor... Avem, de pildă, tricotate pentru copii (din PNA și bumbac), ca și multe alte obiecte de îmbrăcăminte, într-o gamă sortimentală, de modele și coloristică mai bogată ca niciodată. La fel se prezintă lucrurile și cu încălțăminte pentru micii noștri clienți. Cadourile pentru femei sînt și ele mai multe și mai frumoase. Știu că spațiul revistei nu vă îngăduie o enumerare și o descriere „la obiect”, dar v-aș ruga să notați, la acest capitol, măcar rochiile și compleurile de catifea „Ovidiu”, foarte solicitate de cumpărătoarele noastre, ca și rochiile de dantelă, ca și confecțiile de plus-cord cu „reiat mare” sau „reiat mic”.

— Asta ce-nseamnă?

— Scrieți dv. așa, femeile știu despre ce-i vorba. Pentru bărbai, printre multele noutăți, aș semnala scurtele îmblănite, costumele în culori închise, cămășile pentru ocazii, împodobite cu broderii... V-aș mai ruga să notați, printre cadourile pe care sezonul le reclamă cu insistență, obiectele noastre de sticlărie, serviciile, biblourile, capitol la care iarăși, zic eu, stăm foarte bine, și, ca accent special al acestei luni, cele claci raioane ale magazinului nostru ce desfac podoabe pentru pomul de iarnă.

— Deci „Luna cadourilor”, la dv. are ce să ne ofere.

— Eu zic că da.

— ...Spre deosebire de „lunile” pe care le pomeneam adineaori. Care vin și trec, efemere și iluzorii, lăsînd în urmă-le doar niște făgăduințe neimplinite. Cum cum se-ntîmplă cu „paradele modei”...

— Nu totdeauna, cel puțin în ce privește ultimele. Nu vrem să ne lăudăm, dar la noi, la „Victoria”, „paradele modei” (care în treacă fie spus sînt prezentate de personalul nostru, deci nu de niște „manechine” imprumutate, fără nici o tangență cu realitățile și problemele magazinului) nu sînt numai niște promisiuni. Ce văd cliențele sau clienții pe scena „paradei” se află și în culise, adică în rafturi.

— Am reținut, spre știința clientelor și a clienților. Cînd n-o să se-ntîmple așa, clienții pe dv. o să vă caute.

— Imi asum riscul.

— Dv., cel din comerț, lucrați, cum

s-ar zice, cu riscul pe față, în văzul nostru. Intre reprezentanții vieții noastre economice, dv. sînteți cel mai descoperiți, tot ce faceți se petrece sub ochii publicului, succesele ca și eșecurile sau greșelile dv. își primesc prompt aplauzele ori sancțiunea acestui public, premergătoare celor ale forurilor superioare și, după caz, mult mai calde sau mult mai drastice. Asta se întîmplă pretutindeni, căci, iarăși spre deosebire de alte compartimente ale economiei, nu există colț al acestei țări în care să nu fie un magazin, deci un lucrător al ministerului dv. Cu atît mai mare e riscul dv. — sau, dacă vreți, cu atît mai aprigă exigența publicului — în cazul unui magazin ca „Victoria”, ale cărui tradiții nu sînt de ieri sau de-almătăierii. Înainte de „Unirea” și de „Bucur” ați fost cel mai mare magazin din București și din România. Mai moștenii și tradiția, încă vie în memoria virtuosilor, a „Galeriilor Socec-La-fayette”, o veritabilă și strălucitoare emblemă a Bucureștilor de odinioară. Deci dv. vă cerem mai mult ca altora.

— Ce ne cereți?

— Nu mare lucru. Întîi, să fiți bogat aprovizionat. Apoi, să practicați un comerț modern, prompt și civilizată. În stirșit, să găsim la dv., la „Victoria”, ce nu prea găsim la alții. Adică omul din Balta Albă (sau din Huși ori din Bala Mare) să-și zică: mă due la „Victoria”, fiindcă numai acolo găsesc cutare lucru.

— Să luăm lucrurile pe rînd. În chestiunea aprovizionării, cred că și noi, ca toate magazinele dealfel, stăm, la ceasul de față, mulțumitor, chiar mai mult decît mulțumitor, cel puțin în ce privește mărfurile de uz curent sau de strictă necesitate, care nu ne lipsesc, ba chiar aș spune că adesea ne prinosesc.

— Da, rafturile magazinului dv. sînt arhipline, asta se vede. Dar lingă noutățile pe care ni le-ați semnalat (și care se văd și ele, se detașează pregnant în rafturi) se văd și lucruri „deja văzute”, mărfuri ce stau aici de vreme îndelungată, ignorate de publicul care nu le-a plăcut și nu le place. Un patron, Socec să zicem, dacă nu-și vindea marfa dădea faliment.

— Problema comportă două aspecte. Pe de o parte, notați, vă rog, faptul că nu comerțul este factorul exclusiv de decizie în producerea unei mărfi sau a altceia. Comerțul doar ia ce-i oferă industria, deșigur în urma unei selecții, el mai poate și sugera niște direcții, niște preocupări pentru industrie, soldate adesea (înșiși industria o mărturisește!) cu rezultate dintr-cele mai notabile. Dar, după cum începusem să vă spun, de vîntul lui, al comerțului, ca factor de directă legătură cu nevoile și pretențiile publicului, deci cel mai capabil să le cunoască, nu-i încă pe măsura rolului său. Comerțul își împarte onorarea acestor nevoi, a acestor pretenții, cu oferta (uneori foarte bună, foarte utilă, dar uneori și excentrică necesităților publicului, prin subordonarea acestora unor interese anume ale producției) pe care o face producătorul de bunuri. De aici și mărfurile greu vandabile, și faptul că la noi, la „Victoria”, n-o să prea găsiți acel „specific” pe care-l rîvniți. În legătură cu „specificul”, mă gîndesc că noi, comerțul, ar trebui să avem case de creație proprii, cel puțin la nivelul marilor magazine, care, în funcție de necesități, să propună industriei anumite produse, modele și sortimente. Industria noastră e aptă să facă față oricăror cerințe.

— Spuneți că problema comportă două aspecte. Care-i al doilea?

— În legătură cu mărfurile ce „stau”, să știți (v-o spun dintr-o veche experiență, lucrez de 33 de ani în comerț) că nu există, practic, mărfuri care să nu poată fi desfăcute. Fiește, nu vorbim aici de mărfurile care se degradează (și pe care le scoatem automat din circuit), ci de cele „uzate moral”, demodate sau doar de o calitate ori de un gust mai îndoielnic. Și ele pot fi vindute, dacă prețul lor le exprimă exact valoarea. Cred că la acest capitol ar trebui să ni se acorde nouă, comercianților, niște competențe mai largi. Noi le putem ieftini, dar numai în limitele unor procente rigide și care nu țin cont de corelația prețurilor cu anotimpul, cu sezonul comercial mai activ sau mai palid. Cutare produs, de pildă, chiar cu prețul brusc coborît, eu nu-l pot vinde decît în iunie, nu în noiembrie. Această succesiune a prețurilor în funcție de sezon, de cerere, ar trebui decisă de întreprindere, nu de forul superior.

— Vînzătorul are și el vreun rol în plasarea mărfurilor ce nu se vînd?

— Desigur, și încă unul esențial! Să nu vorbim aici doar de „mărfuri ce nu se vînd”, ci de mărfuri în general, de toate mărfurile. Un vînzător prost vă poate face antipatică cea mai bună marfă. La fel ca și o prezentare inadecvată, o fadă sau neinspirată „punere în pagină”, cum ziceți dv., ziaristiții, a acestei mărfi... Cînd un magazin nu-și îndeplinește planul, să știți că 20-30 la sută din această neîndeplinire e „opera” vînzătorului și a chipului în care a fost prezentată marfa.

— Dv. vă faceți planul?

— De regulă, ni-l depășim. Vîndem mărfuri în valoare de peste 2 milioane de lei pe zi.

— Că marfa e prezentată frumos, ele-

gant și atracțios, asta se vede, am remarcat-o de la-nceputul discuției. Să deducem că și vînzătorii dv. sînt la înălțime?

— Avem destui vînzători care fac cinste magazinului.

— Aveți și din ceilalți?

— Mai avem.

— Care e principalul eusur al celorlalți?

— Lipsa solitudinii, a răbdării, pe românește, față de public.

— Cîți lucrători are magazinul „Victoria”?

— Vreo șapte sute. Opt sute, cu personalul TESA.

— Și cîți clienți vă vizitează zilnic?

— 65 000—75 000.

— Deci cam 90—100 de clienți pe zi pentru fiecare om din spatele teșgelei. Nu e puțin, dar nici nu ni se pare strivitor. Fiecărui client i s-ar putea acorda vreo patru-cinci minute bune. Așadar nu supra-solicitarea e sursa lipsei de răbdare pe care o acuzați. De ce-s nerăbdători vînzătorii dv.?

— În comerț, ca în orice meserie, i se cer omului niște calități anume. I se cer, cum vă spuneam, răbdare, spirit atent și prevenitor (nu slugarnic, dar nici chestia cu „clientul-stăpin” să nu se uite!), i se cere acel „zîmbet profesional”, esențial în meseria noastră, dar, din păcate, pe cale de dispariție, i se cere, la fel de esențială, acea știință pe care noi o numim „psihologia clientului”, cea care te face „să-l ghicești”, să-i știi preferințele înainte de-a le rosti, să-i știi chiar preferințele pe care el nu și le știe. Multe din secretele bunului vînzător se învață la școală, la liceul economic. Dar sînt și secrete care nu se învață, care țin de calități pe care le ai ori nu le ai. Ar trebui ca tînărul ce intră în comerț să fie supus unor teste temeinice, ca să se vadă dacă are sau nu stofa bunului negustor. Facem, desigur, astfel de teste, dar nu temeinice și nu de durată.

— Și de ce nu le faceți astfel? Cîndva, bălățul de prăvălie, ea să ajungă „la raft”, deci la răspunderea dialogului cu clientul, parcurea — o știți bine! — un drum și greu, și lung, întins uneori pe ani, echivalent unul „test” foarte atent, foarte sever. Or, acum, după cîte știm, tînărul ieșit din școala economică este pus automat „la raft”.

— Testele de durată, și mai ales exigente, comportă, firesc, posibilitatea de a alege, de a selecta din mai mulți pe cel mai bun sau pe cei mai buni. Pentru asta ar trebui să și ai de unde alege. Or, la noi, tinerii nu se prea bat pentru comerț, preferă alte profesii. Iar cînd intră în comerț (mulți dintre ei constrînși doar de obligațiile contractului pe care l-au semnat ca elevi, sau, în destule alte cazuri, doar pentru o adevărită de „om al muncii” care să le permită frecventarea la seral a altor școli) nu stau decît cît să-și slujească niște interese (cele pe care le-am expus în paranteză), după care ne părăsesc. Atracția pentru comerț este mică.

— De ce?

— Poate și pentru faptul că meseria asta, de la o vreme, pe ici, pe colo, s-a cam compromis. Chiar dv., ziaristiții, bateți mereu în oamenii din comerț, pornind desigur de la niște realități.

— Și cine credeți că ar trebui s-o reabiliteze? Noi, ziaristiții, sau dv.?

— Evident, noi.

— Ce faceți la „Victoria” pentru asta?

— Încercăm să-i conferim meseriei importanța și demnitatea pe care le merită. Încercăm să-i determinăm pe vîrstnici, pe cei ce practică meseria cu artă, cu dragoste și talent, să le transmită tinerilor ștafeta lor. Încercăm să-i determinăm pe tineri s-o primească. Folosim un întreg complex de mijloace educative și de calificare, inclusiv prin punerea în discuția colectivului a problemelor care ne frămîntă, a preocupărilor de prezent și de perspectivă, a faptelor bune și rele cu care ne confruntăm, înfățișate în cadrul așa-numitelor noastre „careuri”, care-s un fel de adunări operative ale lucrătorilor: un „careu mare”, pentru problemele mari,

convocat cînd apar acestea, și un cotidian „careu mic”, ținut la prima oră a dimineții, consacrat evenimentelor din ziua precedentă. Încercăm să le insuflăm lucrătorilor noștri obligațiile de mîndrie ale tradițiilor magazinului. Încercăm să nu facem nici un rabat în materie de comportament, de atitudine față de public. Un asemenea rabat, oricît de mic, se răzbuună primejdios în timp. Este ca o șopîrlă pe care, neluînd-o-n seamă, o lași să crească. Pînă cînd ajunge crocodil și te mîncă. Cînd clienții ajung să-și spună unii altora: „Nu te duce la magazinul X, că acolo ești prost servit”, magazinul respectiv poate să-și închidă porțile.

— Se mizează azi foarte mult, inclusiv la dv., pe forme de vinzare moderne, rapide, cum sînt autoservirea, alegerea liberă, care diminuează contribuția vînzătorului.

— Sînt forme preferate de clienți, fiindcă le pun sub ochi, într-o cuprindere panoramică, întreg fondul de mărfuri al domeniului respectiv. Dar asta nu trebuie să „diminueze” contribuția vînzătorului, dimpotrivă. Clientul trebuie ajutat, în asemenea circumstanțe, să se descurce, să găsească exact ce-i trebuie. Uneori, tocmai preaplinul care te covîrșește te face să pleci cu mina goală.

— Pleacă mulți cu mina goală din magazinul dv.? Și dacă da — de ce?

— E un test pe care-l fac mereu. Mă plasez pe cei în caz. Descopăr că de foarte multe ori magazinul nostru le oferea ce-ar fi vrut, dar proasta comportare a unor vînzători i-a respins. Alteori, vînzătorul n-a fost în stare să-l informeze corect asupra mărfurilor pe care le deținem. Mai sînt și alte cauze care ne gonesc clienții.

— Care?

— Mulți vin să cumpere de la noi în rate. Unele întreprinderi, ca să-și țină evidențele mai comod, nu le eliberează lucrătorilor lor, pentru rate, decît o adevărită pe an. Deci omul se vede silit să-și ia, cu această adevărită, nu o marfă sau două, ci tot ce-i trebuie, de fapt o întreagă listă. Și dacă în ziua aceea eu n-am marca de ceas, de radio sau de televizor pe care o vrea? Pleacă la alt magazin, unde găsește televizorul sau ceasul, dar nu și costumul pe care-l ochise în raftul meu. Ce să facă, să rupă adevărită în două? Va sta să aștepte, ades fără sorți de izbîndă, ca tot ce-și dorește să afle, ca-ntr-un buchet, într-o singură prăvălie. Mai sînt și clienți care pleacă cu mina goală fiindcă, deși le-a plăcut un lucru, n-au bani la ei, sau n-au nici acasă, trebuie să aștepte retribuția. Cînd au bani, lucrul acela, poate, nu va mai fi. Legea nu-mi dă voie să rețin în depozitul meu (las' că nici spațiu n-aș prea avea!) obiectele dorite de clienții aflați într-o astfel de situație. Nici precomanda nu-mi e îngăduită. Cred că aici ar trebui revizuite niște reguli.

— Magazinul „Victoria” s-a făcut cunoscut, pe lingă mărfuri și modul de prezentare a mărfurilor, și printr-o serie de inițiative, de facilități oferite publicului. Despre „paradele modei”, care nu-s doar de paradă, am vorbit. Mai știm că magazinul dv. a fost pionierul schimburilor de mărfuri cu parteneri din țări socialiste...

— Da, la ora de față avem schimburi cu parteneri din R.P. Bulgaria, R.P. Ungară și R.D. Germană.

— ...Mai știm, de asemenea, că toate aparatele electronice și electrotehnice pe care le vindeti sînt depanate aici, verificate aici, în prezența cumpărătorului, mai știm că tot dv. ați introdus, primii în România, acea afit de solicitată „masă de croi”, la care vine clientul cu coupon de stofă ca să i-l transformă, pe o sumă modică, în croială de pantalon sau de fustă. Aveți deci multe, aici, la „Victoria”. Vorbiți-ne însă și despre ce vă lipsește. Dacă peste cele patru etaje ale dv. s-ar mai cocoța încă două, ce destinații le-ați da?

— Aș lărgi raionul de confecții, ca și pe cel cu articole de sport-voiaj, foarte solicitate de public. Aș dezvolta, din același motiv, și raionul de gablonzuri. Aș deschide și o croitorie proprie, cu modele proprii.

— Și vînzătorii în plus ați găsi?

— Aș căuta...

— Vă mulțumim.

ILIE PURCARU ■ DAN BIRLADEANU ■

Medalia de aur F. I. P.

acordată profesorului

Constantin Avram

Un făuritor de etern

Se recomandă, simplu, Constantin Avram. Imi intinde o mină viguroasă și mă poartă să stau. Șezi, zice, să pun ordine în hirtile astea, iar vorba i se leagă, trăind accentul moldovenesc. Mă conformez și, așteptându-l pe profesor să-și rinduiască dosarele de pe masă, cercetez încaperea. E zidită cu cărți. Multe din ele, observ, au pe copertă chiar numele amfitrionului, Constantin Avram fiind o personalitate de marcă în domeniul construcțiilor, distins recent, atât și mobilul vizitei de față, cu Medalia de aur a Federației internaționale a precomprimării, organizație de renume mondial, cu sediul la Londra. Citesc „Grinzi continue cu moment de inerție variabil”, „Beton armat”, „Structuri spațiale”, „Rezistențele și deformațiile betonului”, „Proiectarea economică a elementelor de construcții”, „Noi tipuri de betoane speciale”, gazda îmi surprinde privirea și adaugă, la fel de simplu, am scris peste 20. Exactitatea aceasta, peste 20, e mărturisită fără emfază, căci profesorul pare să fi pierdut șirul cărților pe care le-a publicat. Dacă nu le mai știe numărul, îl are notat undeva, ar trebui să-l caute, știe în schimb că aria de interes a lucrărilor sale a depășit, de multă vreme, granițele țării, „Rezistențele și deformațiile betonului” (1971) și „Structuri spațiale” (1978), premiere absolute în literatura tehnică, urmind să apară, dacă n-or fi și așa, în prestigioasa editură „Elsevier” din Amsterdam.

Își termină treaba și se așază. Descopăr că nu m-am înșelat, Constantin Avram e, la origine, moldovean, n-ascut la 19 februarie 1911 la Vestești, pe malul stîng al Bistriței, la nord de Bacău. Deși acar, tatăl său nu se numea F. I. P., ci Nicolai, de la el și de la mama sa, oameni simpli, dar harnici și curați sufleteste, viitorul inginer adunind numai pilde bune. A făcut liceul la Bacău într-o școală care va primi, mai târziu, numele unuia din foștii ei elevi, poetul George Bacovia. A avut norocul, îl aud, să fie elev al unui liceu vestit, la catedra căruia s-au perindat dascăli iluștri, Garabet Ibrăileanu, Mihai Carp, D.D. Pătrășcanu, Gheorghe Dima și alții. În clasa a IV-a fiind, a cumpărat un saپیروgraf din meditațiile date 6 luni și, împreună cu colegul Romeo Răscanu, a redactat și multiplicat o foaie de matematică și fizică, pe fruntea căreia scria „Labor omnia vincit improbus”. E convins că, de la 15 ani, a fost sigur că va ajunge inginer, ceea ce s-a și întâmplat, după ce va fi invins însă multe obstacole, cel mai dificil fiind cel legat de sărăcia părinților. Le-a invins însă și, după ce va fi terminat Școala pregătitoare de ofițeri de geniu, își va vedea visul cu ochii, devenind inginer constructor și fiind reținut, grație seriozității și aplicației din facultate, asistent la Catedra de beton armat. Azi, cînd meritele sale științifice sînt recunoscute la cel mai înalt nivel și cînd numele său figurează, din 1971, în „Who's Who in the World” (Chicago) și în „Dictionary of International Biography” (Cambridge), Constantin Avram are sentimentul că, rămînînd cu trupul și cu sufletul în lumea betonului, n-a greșit. Numeste lumea aceasta a făuritorilor de etern și vorbește despre beton ca despre o femeie iubită și, mai mult decît atât, niciodată trădată. Betonul, zice, se formează în 5-6 ani, iar starea lui de spirit, da, da, chiar așa, starea de spirit a betonului, tulburătoare formulare, depinde nu doar de încălzire, ci și de timp.

După un stagiu de cîțiva ani petrecut la București, în imediata apropiere a profesorului Mihail Hangan, titularul de atunci al catedrei, Constantin Avram a fost, în februarie 1948, transferat la Timișoara, încredințându-i-se șefia disciplinei de beton armat. N-a găsit pe malurile Begăi, recunoaște, cine știe ce înlesniri, laboratorul era cit o chilie, dar a găsit o atmosferă prielnică muncii, o atmosferă fertilă și deschisă. Conștient că toate începuturile sînt grele, s-a pus pe treabă și a rămas ferm pe poziții și azi, cînd ne destăinuie că, din punctul său de vedere, un șef de catedră trebuie să se comporte ca un căpitan de vas. Să vină primul și să plece ultimul. Întemeind, la Timișoara, un laborator și, implicit, o școală de beton armat, la ora de față cunoscute și apreciate pretutindeni, i-au trecut pe sub mînă 30 de generații de studenți. Fiecăreia i-a dat o parte din sufletul său și, totodată, i-a insuflat respectul față de meserie și de muncă. Dacă a avut necazuri, ce om e ferit de ele, a avut și satisfacții, acestea din urmă preocupînd. Cîțiva din foștii săi elevi, Ion Filimon, Ovidiu Mirșu, Cornel Bob, Igor Terțea, Ferdinand Gobeș, sînt ei înșiși, azi, profesori și conferențieri, doctori docenți și, firește, ingineri, ducînd mai departe, la Timișoara și la Cluj-Napoca, oraș spre care Constantin Avram a făcut navetă 5 ani, ștafeta unei profesii temeinic însușite și a unei seriozități fără cusur. Îi place să vorbească despre discipoli, mai vechi sau mai noi, nu-i place să vorbească despre necazuri și-l înțeleg. Îl înțeleg, dar nu-l las și află că, în 1953, volumul său intitulat „Betonul armat”, în multe privințe deschizător de drumuri, a fost atacat cu virulență în „Contemporanul”, articolul numindu-se chiar așa, „O carte tehnică cosmopolită”?! A trecut, zice, iertîndu-i parcă pe cei vinovați, n-a trecut mult și, cum era de așteptat într-o țară ca a noastră, adevărul a ieșit la lumină. M-am realizat în toate planurile, privesc în urmă și, fără să exagerez, mă simt mulțumit. Prin asta înțelegînd că, în țară, Constantin Avram a fost înconjurat de stima și prețuirea meritate, fiind profesor emerit și, din 1963, membru corespondent al Academiei, distins cu ordine și medalii, între care Ordinul Muncii clasa a III-a. Cercetările sale asupra elementelor de construcții din beton armat și precomprimat, asupra betonului slab armat și de mare rezistență, precum și cele, investigînd aspecte noi, privitoare la betoanele armate cu fibre de sticlă sau de oțel, i-au adus și recunoașteri internaționale de elită. Membru al Asociației internaționale a podurilor (Zürich), al Asociației internaționale a laboratoarelor de încercări și cercetări în construcții (Paris), al Societății franceze a betonului (Paris), al lui „Planning and Design of Tall Buildings” (Bethlehem, Statele Unite), profesorul timișorean a primit, cu puțin timp în urmă, Medalia de aur F.I.P., ca un semn de omagiu la adresa activității sale puse în slujba uneia dintre cele mai emoționante idei ale contemporaneității, ideea de a construi. Căreia i-a fost și i-a rămas fidel, cu dovezi palpabile.

Mă tenează cu o cafea și-l refuz. Bine faci, mă aprobă, mai bine sport decît cafea. Îl rog să-mi vorbească despre drumurile sale prin lume, de acord, acceptă, dar notează că oriunde am fost am purtat cu mine nostalgia țării și a acestui fir de apă numit Bega. A fost peste tot, de la Berna la Leipzig, de la Londra la Beijing, de la Copenhaga la New York, făcînd cinste școlii politehnice românești și, implicit, țării, mîndru că e român și că i s-a oferit privilegiul să trăiască timpul acesta, cel mai rodnic din istoria neamului. De fiecare dată s-a grăbit spre casă, spre laboratorul și munca sa, pe care o crede cea mai fascinantă dintre toate. Poate că și este, nu-i așa?

OIDVIU IOANIȚOIA

Problema „baby food”

Avem conserve foarte bune pentru copii, dar n-avem consumatori! De ce?

Fabrica aceasta, absolut extraordinară — solicitată ani de-a rîndul de nutriționiști, pediatri, dieteticieni, educatoare, mame și tați — se află în comuna Chiajna de lângă București. Aproape în mijlocul cîmpurilor, serelor și solarilor cu legume ale I.L.F. Militari. Un mod aproape ideal de a situa o bucătărie pentru hrana celor mici, a cărei condiție principală este să fie proaspătă și preparată din cea mai bună materie primă. Ceea ce se și întâmplă. Pentru fabrica aceasta s-a investit mult, s-a investit extraordinar — bani din fondurile centrale ale statului, inteligență, competență profesională, ambiție, voință, nopți albe, pasiune... După 25 de ani de muncă în domeniul conservelor, la întreprinderea bucureșteană „Flora”, inginer în chimie alimentară Domnica Băjenaru a fost dislocată de la treburile sale, din Șos. Viilor, și adusă la Chiajna, tocmai pentru că este un specialist valoros. Numită șefa secției „baby food”, cum sînt denumite în limbaj internațional produsele preparate industrial, de tip conserve, pentru copilul mic, în traducere directă, „hrană-bebi”. Fabrica este secție a Întreprinderii de legume și fructe Militari din Capitală, un veritabil combinat — de la producerea materiei prime la industrializarea ei. N-a fost simplă și n-a fost ușoară punerea în fabricație a acestei linii tehnologice pentru creme și pireuri specifice, după rețete specifice. Zile și nopți întregi, ingineră Băjenaru, secundîndu-l pe directorul tehnic al întreprinderii, ing. Ion Bucurescu, n-a părăsit fabrica pînă nu s-au pus la punct parametrii unui fierbător, de pildă. Dar pentru fiecare utilaj din numeroasele și complexe repere ale liniei, toate automatizate și electronizate, cu tablouri de comandă, cu mări coloidale în cascadă, cu pompe centrifuge care împing pe conducte complet închise materia primă de la o fază la alta a procesului, cu autoclave de sterilizare comandate electronic...?! Sincronizarea lor, în timpul probelor tehnologice, a dat probleme. Chiar dacă firești, ele au solicitat griji, răspundere, o muncă sub tensiune, cu acțiuni rapide și cu temerile de a nu greși, de a nu compromite termenele planificate de dare în producție. O mare parte a fabricii este importată, iar cuplajul cu utilajele produse în țară a solicitat soluții tehnice ingenioase. Alături de mințile tehnice, de specialiști, de la început, de la montarea utilajelor, s-a aflat în fabrică doar o singură muncitoare. Prima muncitoare care a învățat să stăpînească această ultramodernă linie, care a învățat fabricația „baby-food”, hrana industrială a celor mici în România. O întîlnim în schimbul de lucru, ne vorbește cum a deprins de la tehnologii firme străine fainele mașinilor, subtilitățile fabricației. Maria Băjescu din Bolintin a fost mai întîi bucătăreasă la un internat, apoi a trecut în industria conservelor și, iată-o, doar după 3 ani, specialistă într-un sector cu totul nou. Alături de ea au fost aduși aici cei mai buni muncitori și specialiști din București și din diverse alte locuri din țară, cu aprobări speciale ale departamentului de resort. Așa a venit aici și maestrul, șef de schimb, Dumitru Mincu — tot de la „Flora” — un om al pierzelor, cel ce a pus la punct prima instalație de pepsi-cola din țara noastră! Directorii întreprinderii, ing. Ion Pintilie și adjunctul său, ing. Ion Bucurescu, s-au deplasat în citeva licee de industrie alimentară din București, Birlad, Craiova, pentru a selecționa cei mai buni absolvenți din clasele de preparatori conserve,

s-au zbatut să le asigure cazare în cămine de nefamiliști (celor ce nu sînt din Capitală) și s-au făcut numeroase eforturi pentru pregătirea lor rapidă, ca să stăpînească temeinic procesul de producție... Aici nu încap în discuție abaterile de la calitate, nu se admit decît produse de cea mai înaltă valoare. Din trimestrial al III-lea 1979, de cînd a intrat parțial în funcțiune, secția livrează anual 1500 tone conserve. Le vedem la capătul benzii, în mii, zeci de mii de borcane minuscule, cu capace strălucitoare, controlate sever încă și încă o dată, înainte de a fi ambalate (tot automat) în pachete sigilate din polietilenă. Exigență și igienă maximă! Borcănășe pentru o singură porție, pentru o masă a copilului — a cite 120 și 190 grame —, destinate tuturor vîrstelor, începînd cu sugurul de 3 luni. Sortimentele diverse de pireuri și creme din legume, ori fructe, ori combinate între ele, ori mixte — legume plus carne de minzat și pasăre; legume plus orez; legume plus paste ori plus grîș; plus numeroase alte ingrediente — uleiuri, lapte praf, arome (numai naturale)... După rețete complexe, gîndite să asigure principiile alimentare de bază și hrana copiilor, aportul necesar, pe vîrstă, în proteine, glucide, lipide, vitamine, săruri minerale. Nici un fel de conservant, nimic sintetic; conservarea perfectă a produsului este asigurată de sterilizarea sub presiune la temperaturi înalte. Secția a intrat în producție cu rețete experimentate, omologate și aprobate de Ministerul Sănătății. Prin formule și tehnologie, ele încumbă materia primă de cea mai bună calitate. S-a stabilit chiar o normă standard pentru calitatea acestora, a legumelor și fructelor destinate produselor pentru cei mici, STAS-ul fiind corespunzător mării „extra” și de „categoria întîi”. Pentru a o putea asigura, în conformitate și cu alte norme I.L.F. Militari a trecut la o cartare agrochimică severă a terenurilor din fermele proprii, pentru a doza cu maximă atenție cantitățile de îngrășăminte aplicate, pentru ca legumele respective să nu conțină pesticide.

Mai înainte a existat decît o etapă a cercetării pentru aceste produse, pentru rețetele lor. O muncă serioasă prestată de o echipă întreagă de specialiști de la Institutul de cercetări pentru valorificarea legumelor și fructelor, condusă de dr. chimist Maria Olaru. Și a fost firesc să fie așa. Hrana copiilor e o problemă socială de prim rang.

Degustăm și sînt, într-adevăr, savuroase produsele secției. Parcurgerea întregului proces tehnologic ne întărește convingerea că nici o bucătăreasă, nici o dieteticiană nu ar putea realiza, în condițiile celei mai bine dotate bucătării, asemenea produse, intrînd conținutul atît de bine dozate, cu o asemenea grad de sterilizare și cu o asemenea finețe (pasarea se realizează la 100 de microni, iar sterilizarea la 150 de atmosfere).

Pe scurt, avem, în fine, o fabrică mult dorită! Avem produse alimentare de tip industrial pentru copii. Menite să economisească timpul mamelor, să suplinească multe carențe în educația lor sanitară, prîvind hrana și înțelegînd că, a celor mici, a sugariilor în special, menite să le asigure aportul de substanțe hrănitoare necesare copiilor. Dar n-avem consumatori! Dublu paradox, deși avem destui copii mici, o natalitate în general bună, o politică demografică activă, populația țării urmînd mereu să crească. Deși medicii pediatri și cadrele de răspundere din Ministerul Sănătății au justificat ani de zile morbiditatea și mortalitatea copilului mic prin boli de nutriție și de tub digestiv, exact prin lipsa unor asemenea produse care ar înlătura o hrănire defectuoasă, neștiințifică din partea unor familii. Acum tocmai organele sanitare nu fac nimic, sau aproape nimic pentru introducerea respectivelor alimente în hrana copiilor. (O anchetă în rîndul a numeroase mame cu copii mici, efectuată recent la o creșă din municipiul Galați, ne îndreptățește această afirmație!) Tocmai creșele, grădinițele cu orar prelungit și săptămînal, spitalele de pediatrie, leagănele și căminele de copii, colectivitățile mari nu beneficiază de ele. Se motivează că sînt scumpe. Nu sînt, față de cheltuielile de producție pe care le încumbă și pentru valoarea lor nutritivă. Se privește, credem, îngust și comod, numai sub raportul alocăției pe o zi pentru îngrijirea unui copil. Orice administrator bun poate echilibra meniurile pe durate mai mari de timp. Știm cu toții cît de mică, aproape simbolică, este contribuția, părinților la întreținerea preșcolariilor în creșe și grădinițe, pentru cei mai mulți nu se ridică nici la suma ce o primesc ca alocăție de stat pentru copii. Care familie n-ar consimți să plătească cîțiva lei în plus, la suma de pînă acum, pentru ca să fie mai bine hrăniți fiii lor și în mod profund științific?

Cremele și pireurile respective au pătruns pe piață, sînt în magazine, dar nu se vind. Nu se cumpără! Nu sînt cunoscute! E timpul să atragem atenția asupra lor și să le recomandăm cu maximum de exigență și competență pentru că produsele pentru copii ale acestei întreprinderi sînt demne de producțiile similare ale celor mai pretentioase rețete alimentare de pe mapamond!

CICI IORDACHE

La Întreprinderea mecanică din Timișoara a fost consemnată, zilele trecute, o nouă realizare de prestigiu a inteligenței tehnice românești. Colectivul de la I.M.T. a încheiat e-a dintîi combină minieră de înaintare în steril, parte a unui ambițios program de asimilări. Prevăzută cu un sfredel, manevrat hidraulic de două direcții, combina numără 32 de subsamble mari și are capacitatea de a înainta 6 metri pe zi într-o galerie cu profil de 12. În imagine, lăcătușul Iosif Vidu și maestrul Arcadie Podgurschi, ambii din secția mașini de transport, fac ultima toaletă a acestui „tanc” pașnic, pus în slujba ideii de a scoate din pămînt cît mai mult minereu.

Un interesant și original studiu consacrat factorilor de eroare

in diagnosticarea și tratamentul bolilor de inimă

„Riscul infarctului este de trei ori mai mare la insul care emigrează decât la cel care trăiește în țara de baștină”

Cu noua sa lucrare medicul specialist Valeriu Ionescu, personalitate marcantă a școlii naționale de cardiologie, vine să întregască prin noi date de sinteză, bazate pe o laborioasă activitate clinică și experimentală, un studiu precedent, apărut cu 8 ani în urmă și intitulat „Tulburări cardiovasculare la limita dintre normal și patologic”. Publicată sub auspiciile Editurii Academiei R.S.R., recenta lucrare, „Factori de eroare în diagnosticul și tratamentul bolilor de inimă”, vizează în continuare o zonă de graniță a științelor medicale, puțin explorată pe plan mondial și situată la limita extrem de sensibilă dintre normal și patologic, aici unde interpretările se dovedesc adeseori extrem de labile, iar imprecizia diagnosticului favorabilă în declanșarea sau evoluția unei cardiopatii. Cartea a fost, de altfel, semnalată de îndată în cercurile de specialitate din străinătate, autorul primind până acum propunerea fermă pentru traducerea ei în engleză. S-au primit, totodată, scrisori de apreciere din partea unor prestigioase foruri științifice și a unor renumiți cardiologi din Europa și Statele Unite ale Americii. Între aceștia se află și celebrul cardiolog Yves Bouvraïn, membru al Academiei de medicină din Paris, care, într-o scrisoare adresată colegului din România, ține să menționeze că lucrarea medicului Valeriu Ionescu „este singura carte bazată pe o vastă experiență, consacrată erorilor din cardiologie”.

Faptul că prezentăm publicului larg o lucrare de strictă specialitate ni se pare în cazul de față pe deplin îndreptățit. Iată și motivele: prin caracterul ei practic cartea reprezintă în primul rând un instrument de lucru pus la dispoziția celor ce luptă pe frontul sănătății împotriva celui mai teribil flagel al omenirii: bolile cardiovasculare, principala cauză a mortalității pe plan mondial. Bazată pe o bogată cazistică și pe îndelungați ani de practică medicală, lucrarea avertizează asupra cauzelor de eroare care duc fie la tratamente greșite, fie la dezvoltarea unor anxietăți inutile (dar foarte obișnuite celor ce se cred dar nu sunt de fapt bolnavi de inimă), fie, din contră, la indiferență periculoasă față de boală. În sfârșit, cititorii noștri vor fi fericiți să afle că există noi posibilități în depistarea corectă a cardiopatiilor bănuite sau manifeste și că meritele revin și medicului Valeriu Ionescu, șeful cabinetului de cardiologie de la Institutul de fiziologie normală și

patologică „D. Danielopolu”.

Înainte de a da cuvântul interlocutorului nostru, iată pe scurt câteva dintre ideile și direcțiile principale ale lucrării recent apărute.

Referindu-se în principal la cauzele care determină emiterea unor diagnostice eronate, doctorul Valeriu Ionescu ajunge la concluzia că cele mai numeroase greșeli de diagnostic sînt legate nu de cazurile cu adevărat dificile dar mai puțin frecvente, ci tocmai de cardiopatiile obișnuite cum sînt de exemplu angina de piept și valvulopatia mitrală. Această constatare îl obligă să trateze pe larg cauza și caracterul durerilor precordiale și să considere că raționamentul clinic ar trebui să acorde o mult mai însemnată atenție inervației senzitive a inimii și a multiplexelor conexiuni somato-vegetative cervicale. În continuare, autorul semnalează și descrie pe larg o întreagă suită de posibile erori în efectuarea examenului clinic și în explorarea cardiovasculară. Ultimul capitol al cărții este rezervat problemelor privind tratamentul hipertensiunii arteriale și cardiopatiei ischemice, autorul aducând în atenție factorii de risc psiho-comportamentali. Prezentînd o bogată cazistică, autorul nu ezită să recunoască învățămintele pe care le-a tras din propriile sale greșeli.

Nu este nevoie să fim specialiști pentru a constata, chiar pe baza acestei succinte relatări, că medicul Valeriu Ionescu propune un nou ghid orientativ în cetoasa simptomatologie a bolilor de inimă, astfel ca, prin înlăturarea erorilor, să se mărească precizia diagnosticelor. Care ar fi totuși, chiar și în această situație, procentul erorilor posibile?

— În laboratorul nostru de fiziologie cardiovasculară, la un număr de 1000 trasee E.K.G. procentul de eroare se situează între limitele 1,5—2,5 la sută, dar omisiunile se referă la anomalii de mică importanță.

— Care sînt cele mai frecvente greșeli de diagnostic?

— Studiul nostru a cuprins 320 de cazuri. Este vorba de 320 de diagnostice eronate, pe care le-am depistat treptat pe măsură ce diversii pacienți, apelînd la serviciile cabinetului nostru, au prezentat și fișele medicale eliberate de alte instituții. Așa cum am arătat și în ultima lucrare, investigațiile noastre suplimentare au stabilit, pe baza acestui esanțion, că erorile de diagnostic sînt posibile în proporție de 50 la sută la angina de piept,

de 22,7 la sută la cardiopatia ischemică nedureroasă și cronică și de 17,5 la sută la valvulopatia mitrală.

— Cum procedați dumneavoastră pentru a evita asemenea erori?

— Nu lucrăm cu auxiliare interpusse. Medicul cardiolog este dator să participe personal la efectuarea electrocardiogramelor și a celorlalte investigații de specialitate (fonocardiogramă, luarea tensiunii, auscultația) pe care le-am descris în lucrare. Cele mai multe erori apar în clipa în care medicul specialist se mărginește să interpreteze electrocardiograma înregistrată de către alții și uneori chiar fără să consulte bolnavul.

— Ați vorbit de nenumerate ori despre factorii de risc în bolile de inimă. Aceștia sînt, îmi permit să-i reamintesc cititorilor noștri, tensiunea arterială peste 145/90 mm, colesterolul mărit peste 244 mg, hiperglicemia, fumatul, sedentarismul, alimentația nerațională, stresul. La ora actuală însă, tot mai mulți oameni se plîng de sîcîtoarele palpitații sau de diferite forme de tahicardie. Interesant și regretabil de constatat că în legătură cu aceste deranjamente, medicii de specialitate propun diagnostice extrem de diferite. Nu puțini pacienți declară că, vizitînd mai multe cabinete de cardiologie, au fost declarați fie bolnavi de inimă, fie perfect sănătoși. Amintim aceste lucruri deoarece am aflat că ați acordat o atenție specială acestor bizare simptomatologii.

— După vîrsta de 45 de ani, aproape 50 la sută dintre noi suferim de spondiloză cervicală. Această afecțiune produce iritarea nervilor simpatico-cervicali, care la rîndul lor influențează inima, obligînd-o să bată repede. Alte afecțiuni ale coloanei, descrise pe larg în ultima lucrare, produc diferite perturbații ale cordului sau ale organelor de echilibru. Se constată iritarea nervilor care merg pe brațul sting, adeseori cefalee sau dureri în partea superioară stîngă a toracelui. În toate aceste cazuri, de cele mai multe ori, inima nu este bolnavă. Este vorba de așa numitul sindrom radicular acut cu iritare a simpaticului cervical. Și nu o dată „Salvarea” ne-a adus pe țargă bolnavi prezentînd aceste simptome pe care medicul le-a considerat semnale sigure ale unui infarct.

— În sfîrșit, ați acordat o mare importanță problemelor de educație. Cuvintele vă aparțin: „un sfat elementar de igienă psihică face mai mult decît Persantinul sau Intensalul”.

Se vorbește din ce în ce mai mult de factori psihici care țin de un anumit tip de personalitate. Există, de pildă, așa-numitul Sisyphus personality, cum l-au denumit cercetătorii americani, sau tipul mereu grăbit, nemulțumit, neliniștit, agitat, agresiv, cu gesturi bruște, în permanent deficit de timp și somn. Acest fel de comportament duce de 2,3 ori mai mult la angina pectorală, și 4,3 ori mai frecvent la infarct în comparație cu omul ponderat, liniștit. Și viceversa: se constată mult mai puține accidente vasculare la oamenii calmi, cu expresie senină, cu gesturi rotunde, care discută cu voce liniștită și nu ridică niciodată tonul. În sfîrșit, citeva cuvinte despre factorii de stress pomeniți mai rar în literatura de specialitate. Este vorba de situația sufletească în care se găsește cel care își părăsește locul originar și în primul rînd patria natală. Instinctul de teritoriu existent și la animale acționează în aceste cazuri ca o lege biologică fără iertare. S-a constatat pe bază de date statistice că emigranții fac de trei ori mai multe infarcturi decît cei care se nasc și trăiesc toată viața în țara de baștină.

— În sprijinul ideilor expuse puteți să ne aduceți și exemplul propriei dumneavoastră vieți. Ce sfaturi dați fumătorilor?

— Pe cei care nu reușesc să se lase de fumat îi sfătuiesc să facă eforturi în plus și dacă tot nu reușesc atunci le recomand să fumeze numai după orele 18. După această oră efectul spastic și bronhoconstrictor al nicotinei este mult mai redus.

— Alte recomandări?

— Mișcare. Și dacă tot m-ați invitat să prezint exemple din viața mea, vă mărturisesc că sînt un vechi și devotat alpinist, că fac zilnic pe jos cel puțin patru kilometri, că refuz piinea și o înlocuiesc cu legume fierțe și că mîncînc foarte puțin la prînz. În Norvegia, unde am fost chemat să țin o suită de conferințe, am constatat, între altele, că nu există aproape de loc indivizi supraponderali. Am aflat și explicația: norvegienii sar peste masa de prînz, deci depășesc ora cînd enzimele și fermentii se caracterizează printr-o activitate maximă. Românul nostru mîncîncă zdravăn la prînz și seara, și rezultatele le vedem și le simțim cu toții. Pentru fiecare cinci kilograme suplimentare inima muncește cu 200 de bătăi în plus pe oră. Deci cine depășește greutatea normală cu 15 kilograme, obligă inima la un efort de 600 de bătăi în plus pe oră și la 14.000 bătăi în plus pe zi. Nu masa de seară, cum se crede indeobște, favorizează obezitatea, ci tocmai cea de la prînz.

— Ce putem comunica în concluzie cititorilor noștri?

— Că există toate șansele ca bolile de inimă să fie depistate în formele lor incipiente, la limita dintre normal și patologic, că pe baza unui examen riguros științific omul poate afla cu precizie dacă este sau nu bolnav de inimă. Aceștia sînt principalele desiderate pentru care m-am luptat în meseria mea și cărora le-am dăruit 27 de ani de viață.

LIVIU TIMBUȘ

Dr. C. Ionescu — Tirgoviște

„Să impunem tot ce avem mai demn de geniul național”

Doctor în științe medicale, șef de lucrări la Clinica de nutriție și boli metabolice din Capitală. Stagii de specialitate în Italia, R.D. Germană, R.P. Chineză, unele dintre ele în acupunctură, domeniu în care ține și cursuri de specialitate în străinătate, unde este și membru al unor societăți prestigioase cu acest profil. Autor a peste 170 de lucrări, printre care (în colaborare) și a trei monografii de referință.

— Munca în Clinica de nutriție, în care lucrați de mai mulți ani, se împletește în mod curent cu cercetarea. Credeți că investigațiile și generalizarea rezultatelor e un apanaj exclusiv al celor doctoi, o pasiune, sau o obligație a oricărui specialist?

— În contextul actual al integrării învățămîntului de specialitate cu asistența medicală și cercetarea, acest ultim ele-

ment al triadei e în mod dialectic obligatoriu. Fac o distincție însă între obligativitatea ce decurge din vocație și conștiință și cea formală, bazată pe simpla realizare a unor lucrări, mai mult sau puțin originale și necesare, înscrise într-un anumit plan de muncă. Din acest punct de vedere situația cercetărilor la Clinica de nutriție și boli metabolice e oarecum privilegiată, colectivul nostru, și fiecare membru al său în parte, afirmîndu-se, în funcție de posibilități, atît pe plan național cit și internațional. Recentul nostru Congres de nutriție și boli metabolice a permis ieșirea în larg, în lumea științifică din specialitate, a unui colectiv cu un înalt potențial în cercetare. Și pentru ca afirmația mea să nu fie gratuită, aș aminti câteva din realizările colectivului nostru: scăderea la sub un procent, de la 15 la sută, a mortalității prin comă diabetică, prelungirea duratei medii de supraviețuire a caviilor diabetici, diminuarea impresionantă a complicațiilor cardiovasculare la bolnavii cu diabetul, iată în evidență la Centrul de nutriție și boli metabolice, realizarea unor metode terapeutice originale recunoscute ca priorități pe plan internațional, inițierea unei cercetări prospective privind prevenirea și combaterea diabetului zaharat etc.

— În aceeași ordine de idei, v-aș ruga să apreciați măsura în care studiile, pregătirea din facultate îl formează pe viitorul specialist și pentru cercetare.

— Școala superioară românească de medicină se poate mîndri cu practicieni de înaltă calificare, care pot face față celor mai exigente cerințe de asistență medicală.

Ce i se poate totuși reproșa și chiar i se reproșează nu o dată de personalități ale lumii medicale, ca și de foștii absolvenți, este conservatorismul rigid, îndeosebi în ce privește programele de pregătire rămase neschimbate decenii în șir. Așa se explică și absența, de mulți ani semnalată, a disciplinei de nutriție și boli metabolice din planul învățămîntului medical superior.

Mult mai deficitară, din perspectiva științei și practicii medicale, se prezintă

pregătirea pentru cercetare a viitorului specialist în anii facultății. Conducînd lucrările de diplomă ale unor absolvenți mi-am dat seama că aceștia nu stăpînesc nici măcar alfabetul cercetării științifice. Or, o asemenea metodologie precisă se deprinde sub îndrumarea competentă și controlul riguros ale unui cadru didactic, el însuși o autoritate în materie. Din păcate, rareori pasiunea unui student pentru a face știință, nu numai a deveni un practician îngust, oarecare, întîlneste generalitatea unui maestru cu simțul perspectivei.

— Dumneavoastră practicați în același timp acupunctura, metodă terapeutică tot mai frecvent folosită și la noi, ca aproape pretutindeni în lumea civilizată. Fiind și unul din promotorii ei recunoșcuți pe plan internațional, ce părere aveți despre stadiul actual și statutul acupuncturii românești?

— Primul meu contact cu acupunctura s-a produs pe cînd eram student și inițiatorul meu în acest domeniu a fost doctorul Ion Bratu, care lucra pe atunci la centrul de reumatologie, om de știință a cărui activitate laborioasă a atras atenția asupra acestei metode de tratament atît în țară cit și în străinătate. Surprins de efectele terapeutice, uneori neașteptate de bune în numeroase afecțiuni, încurajat în această direcție de academicianul Ștefan Milcu și mult regretatul academician Aurel Moga, mi-am continuat activitatea, astfel că în concordanță cu afirmarea generală a acupuncturii românești, am avut prilejul să public în mai toate publicațiile prestigioase de specialitate din lume, să particip la manifestări internaționale prestigioase consacrate acestui problematic, inclusiv să țin unele prelegeri și chiar cursuri în străinătate. Sînt bucuros însă mai ales pentru afirmarea acestei vechi și mereu eficiente metode de tratament în domeniul medicinei românești, aceasta în ciuda unor retineri și chiar opoziții la început. Fapt este că România este prima țară europeană în care această metodă de tratament a fost acceptată oficial (1959) și totodată țara în care au fost consacrate o seamă de

priorități ale domeniului, ce evidențiază contribuția prestigioasă a unor specialiști recunoșcuți precum prof. N. N. Gheorghiu, dr. Traian Crăciun sau dr. D. Constantin. În ce mă privește, pe lîngă însărcinarea curentă de a ține cursuri de perfecționare în acupunctură organizate de centrul de specialitate din Ministerul Sănătății, m-a preocupat, în ultima vreme aplicarea acestui tratament în bolile metabolice (obezitate, dislipidemie, unele forme de polinevrite), precum și stabilirea unor analogii între concepția tradițională și cea modernă privind alimentația fiziologică.

— Și, pentru a conchide, ce credeți că ar trebui făcut pentru ca dialogul cu lumea științifică să fie cit mai fructuos pentru noi, românii?

— Afirmarea internațională a României pe tărîm științific constituie una din îndatoririle principale ale cercetătorilor noștri. Absența unor lucrări românești dintr-o asemenea confruntare științifică nu poate fi considerată decît ca o abdicare de la îndeplinirea acestei îndatoriri sacre. Din păcate, uneori, într-o asemenea situație te pun și unele restricții ale Ministerului Educației și Învățămîntului care pentru cadrele universitare limitează o asemenea participare la perioada concediului de odihnă, în ciuda faptului că ea e înscrisă în planul ferm de colaborare al Academiei Române sau al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. Convins că frustrări scandalose de anumite merite nu se mai pot produce în prezent, cum s-a întîmplat cu acordarea Premiului Nobel altor cercetători decît deținătorului real al paternității descoperirii insulinei, marele savant român Paulescu, nu pot totuși să nu remarc faptul că asistăm și astăzi la trecerea în patrimoniul științific al altor țări a unor rezultate ale cercetării românești. Dacă prima și cea mai frumoasă amintire a debutului meu științific pe plan internațional se leagă de faptul că pe frontonul impozantului edificiu în care avea loc reuniunea la care prezentăm o comunicare fluturată și tricolorul românesc, aș dori ca sub faldurile lui, dragi inimii noastre și în mare cinste în ochii lumii, să impunem tot ceea ce avem mai prețios și demn de geniul național.

Convorbire consemnată de
N. GRIGORE MARAȘANU

Cu greu ne-am făcut intrarea la Biroul forțelor de muncă, sector 1, pentru a ajunge la cei doi inspectori — prea răbdători inspectori, în unele situații — cu gând de a le pune la încercare buna-credință față de cetățeanul care vine și bate la ușă în căutarea unui post. A fost imposibil să-i scoatem din hainele politeții, ale calmului și bunicii-cuviințe cu care fac față, zi de zi, unor situații ce sfidează adeseori bunul simț. Desigur, acesta-i rostul lor, rost izvorit din umanismul statului nostru care nu lasă omul „muritor pe drumuri”, ci-i oferă dreptul și posibilitatea de a munci. Numai că, nu de puține ori, le e pusă la grea încercare atât de omenească răbdare, de către tepeul nemuncii, al parazitismului care refuză, sfidează, aruncă cu noroi în meseriile ce se oferă.

Deci, pe culoarul îngust, în care oricâtă bunăvoință ai avea nu poți pune o bancuță, în care doritorii de posturi nu au altă șansă decât să aștepte în inghesuială, unul în altul, nu mai era loc nici pentru un ac în dimineața reportajului nostru. Se vorbea în șoaptă, se derulau secvențe rupte din cartea vieții lor, se explica de ce au trebuit să plece de la o întreprindere, de ce se află aici, ca și când cineva anume le-ar fi cerut treaba asta, se infiripau speranțe că vor găsi post de..., sau de..., sau de...

Erau laolaltă, în cuprinsul aceluiașor cit palma, oameni trecuți de prima tinerețe, femei și bărbați, fete tinere. Și, precum într-un compartiment de tren, cei prezenți își redescopereau deschideri de suflet, se rezumau, în câteva cuvinte, romane și melodrame trăite. Doar legănarea de tren lipsea, și fotoliile, și zgomotul obședant al roților. Maria I., femeie încă tânără ce-și adusese cu ea și fetița, elevă în clasa a VI-a, „să vadă cum e, să ia aminte, să învețe” își pune, dintr-o suflare, viața în palme: s-a măritat, necununată, cu un ins care la greu a fugit, lășind-o singură; apoi, și-a găsit un bărbat, de care și-a legat viața prin cununie, nu prin vise, „visele sint pentru fetișcană”, dar, la numai câteva zile după însurătoare, cu băutura în nas fiind, a făcut un accident. Acum, își înapăște pedecapsa. Vai de capul ei, încă un am mai are de stat acolo bărbatu-său. Mihaela B., încă o fetișcană, recunoaște că a avut noroc. În loc să-și termine școala s-a căsătorit, are de acum și o fetiță de 5 luni. Totul s-a terminat cu bine deoarece și-a găsit un bărbat de treabă care e de acord ca ea să se califice, să-și termine școala. Avea să primească o repartiție la „Aurora”, unde urma să învețe meseria de tesătoare. Era bucuroasă, a desotărit hirtia, a arătat-o în dreapta și în stînga. „Gata, zice, de aici merg direct la „Aurora” și părăsește culoarul lăsând în urmă o adiere de bună dispoziție și încredere. „Are un copil — sparge liniștea de o clipă Ștefania C. — și e tinăra, și mai are și un bărbat de treabă. Are idealuri. Și eu am avut, și încă ceva din ele am mai păstrat”. Dar iată, după o muncă de o viață (26 de ani) la difuzarea presei, la un chioșc de ziare, nu-i mai

ajung banii. Or, femeie singură fiind nu are pe cine să se sprijine decât pe ea însăși. Făcuse în tinerețe o școală profesională comercială. N-ar prea vrea la alimentarea, unde auzise că se caută vinzătoare, unde umblă vorba că se fură iar ea nu poate accepta așa ceva, cînd toată viața și-a clădit-o după zicala: „Sărac și curat!”. „Nu-ți fă griji — a încurajat-o Ion R., tînăr de 25 de ani — nu fură toți!” „O-i fi lucrind la vreo alimentară?!” — l-a interpellat femeia. „Ba, zice băatul scuturindu-se ca de o vină grea, sint lăcătus, am plecat la cerere, nu mă împacam cu maistrul, îi căsunase pe mine, ori eu nu sufăr scandaluri în casa mea, și nici la întreprindere! Am 3 copii, cel mare are 4 ani, cel mic 4 luni, nu sint unul

Legii nr. 25/1977. „Nenea” Eugen nu vrea decât un post de paznic. I s-a oferit repartiție în acest sens — paznic la A.S.E. — dar de acolo a fost respins că nu prezintă garanții morale; apoi i se dă o nouă repartiție, spre Centrul de calcul M.E.F.M.C. tot ca paznic — conform comunicării existentei acestui post liber. (Adresa 3 692/6 X). Dar, cum tot Centrul de calcul, prin bioul personal, comunică pe repartiție că „nu există în prezent post vacant de paznic”, i se oferă cu larghețe alte locuri de muncă: la Romvared, la întreprinderea de prestări servicii, la alimentarea sector 1 s.a. „În felul ăsta nu muncesc! Dați-mi la pază, v-am zis, ce, eu sint om să dau cu lopata?” Refuzînd revoltat orice altă muncă — pe moment, la pază, unde dorea el,

10 clase în '79 și de atunci tot caută o slujbă. „A căuta” în exprimarea ei înseamnă a face uneori cite o plimbare pe la forțele de muncă. A venit și cu mama de citeva ori, ne spune, și tot degeaba. Nu vrea la „Arta modei” pentru că nu are răbdare să lucreze; nu vrea nici la „Aurora”, unde iarăși ar putea să se califice, din cauza aceleiași lipse de răbdare. Nu vrea colo, nu vrea dincolo, nu vrea, de fapt, niciunde. „Totuși, unde ți-ar plăcea să lucrezi?” — i se pune inevitabilă întrebare. Tace o vreme, după care, la insistențe, cu capul plecat, răspunde: „Mama ar vrea să mă fac coafeză sau manichiuristă. ăsta e și visul meu. Dar, n-aveți așa ceva?” Cînd a terminat Liceul industrial „Dumitru Petrescu” din Pajura, școala la repartizat-o la U.R.A.C. „M-am dus, de dus, dar mi-am luat negația. Nu puteam să rămîn să trag la fiare!” O prieam. Voinicuță fată și bine îmbrăcată. Ii dă încă bani tătici. Lipsa ei de hotărîre își are, în acest caz, un suport temeinic chiar acasă. Mai devreme sau mai tîrziu și ei, părinții, vor trebui să se trezească, să-și îndemne fata la o muncă cinstită, deoarece obișnuința cu nemunca nu poate duce, în final, decât la parazitism, la fapte antisociale.

Nemunca, în ultimă instanță, ajunge pe banca acuzării. A. Savetei Narcis Mihai de pe strada Andrei Mureșeanu nr. 28, la cei 26 de ani ai săi, vechi tăietor de frunze la ciini, refuzînd repartiții peste repartiții, a fost discutat în adunarea cetățenească și trimis în instanță. Intre timp însă fusese condamnat prin Decretul 153 pentru scandal și viață parazită. Pe banca acuzării, prin intervenția obștii — adunările cetățenești din cartiere — a ajuns și Maria Culea de pe strada Witing nr. 5, 18 ani, calificată confecționer, refuzînd repartițiile oferite.

Încolții din toate părțile paraziții sint puși la muncă. Uneori, mai scapă. Pe moment doar, folosindu-se de minciună și de buna-credință a oamenilor cinstiți. Dumitru Ardeleanu, tînăr calificat în meseria de montator aparate optice, a fost depistat încă din luna martie a acestui an că duce o viață parazită. Refuzînd în două rânduri repartiția la I.O.R. — unitate care l-a calificat — a fost pus în discuția adunării cetățenești din circumscripția electorală nr. 34 care i-a recomandat să se încadreze în muncă. Nu a ascultat, ajungînd în fața instanței. Abia acum începe zvircolirea lui. S-a prezentat la judecată cu o adeverință emisă de Muzeul satului din care rezultă că este încadrat acolo ca muncitor necalificat. Pe baza acesteia instanța respinge sesizarea D.P.M.O.S.-ului. Numai că, între timp, cei de la Muzeul satului află că tînărul „necalificat” este, de fapt, calificat și că are carte de muncă (lucruri ascunse de acesta), motiv pentru care i se face lichidarea. Ultimele zvonuri despre descurcările tînăr spun că ar fi plecat într-un turneu de scurtă durată cu Teatrul evreiesc de stat. Chitarist. Un greiere modern peste care însă va veni cu siguranță iarna!

GEORGETA BLĂNARU

Un loc căutat de unii, ocolit de alții: Oficiul forțelor de muncă

dintr-ăia care să stea acasă degeaba. De asta-s aici, tot pe meseria mea o să-mi iau serviciu. Puteam să-mi caut și singur, dar cînd ai un loc ca acesta unde să mergi și să spui: ăsta-s eu, asta știu să fac, stau în cutare cartier, poate aveți ceva și prin zona locuinței mele — de ce să-l ocolim?”

Se aflau acolo și dintre cei care ar fi ocolit cu plăcere un astfel de loc. Fuseseră însă descoperiți de organele de miliție că-și duc viața pe orbita nemuncii. Veneau aci amăgindu-se că doar-doar nu vor găsi de lucru unde doresc ei. Trăsura definitivă a acestora era tupeul. Manifestată în fața celor doi inspectori; pe ceilalți, care-și așteptau rîndul pe holul îngust, îi tratău cu dispreț, învăluți într-o tăcere sfidătoare.

Eugen B. are 50 de ani, 4 copii mari, toți așezați pe la casele lor, 10 nepoți. Soția, Ioana B., a împlinit și ea 47 de ani. El are 7 clase, ea nici atât. „Noi vrem să muncim — răsuna cu un ecou voiele lor stridente — dar ne plimbă de aici, de colo, colo, ca pe sfintele moaște. Treabă-i asta?” Și, cu gura mare, reușeșă să cotropască biroul, suduilele și tonurile ridicate se rotesc ca într-un vîrtej. Pînă cînd cei doi inspectori au cerut liniște, iar împincații au fost obligați să ia loc și să răspundă la întrebări. În loc de răspunsuri, miriuituri și răbufniri de proteste. În rezumat, am reținut că cei doi fuseseră depistați de organele de miliție la începutul lui noiembrie anul trecut, ducînd trai parazit, moment din care au fost aduși la forțele de muncă, intrînd sub incidența

nu existau locuri vacante — omul nostru apelează la un ultim argument: „Ziceți că dacă aș fi calificat mi-ați da pe meserie? Ei bine, eu am o calificare: mecanic P.C.I.”. De fapt, meseria lui din tinerețe era de mecanic motopompă, practică foarte scurt timp. Nu aveau de unde ști cei de la forțele de muncă de o asemenea calificare. Pe fișa lui, conform propriilor declarații, nu apărea decât muncitor necalificat. Și, cum pe cartea lui de muncă apăreau nenumerate desfaceri de contract prin litera „i” — deci, pentru indisciplina — o făcuse pierdută anunțînd-o și la Buletinul oficial, O paranteză se impune: am înțeles foarte clar goana lui Eugen B. după o muncă ușoară (responsabilitatea noțiunii de paznic era departe de a o înțelege). Nu am înțeles însă jocul de a avea sau a nu avea post de paznic al Centrului de calcul M.E.F.M.C. Dincolo de eroul acestor rînduri, Eugen B., care dorește postul de paznic pentru a câștiga un scaun plătit pe care să stea, gestul dumnealor se poate numi „a plimba omul pe drumuri degeaba”. Reîntorcîndu-ne la familia B., soția nu se lasă nici ea mai prejos decât guralivul ei sot. I s-a tot oferit — la I.T.H.R., la Institutul national de geriatrie, la Institutul de hematologie, la revizii vagoane... dar a refuzat toate ofertele. În sfîrșit, i se dă o nouă repartiție — femeie de serviciu la căminele studentești. Li se explică ambilor soți că, dacă nici de această dată nu se vor apuca de muncă, Legea 25 își va spune cuvîntul.

Carmen Anca M. are 18 ani. A terminat

Radiografia morală a unei delapidări

Prințul de lapte (II)

Intr-una din serile trecute am îndrăznit să batem la ușa unui apartament de pe Bulevardul Măcaralei. Pe ușă seria simplu: Familia Antonescu. Ne-a deschis ușa un bărbat, inconvoiat parcă de grija peste noapte. Ne-a invitat înăuntru. La masă, o femeie ceva mai trecută, cu ochii împăienjenii de lacrimi, făcea eforturi să ne deslușească. Ni s-a arătat un scaun și am fost poțitiți să luăm loc, după ce am fost cîntăriți și măsurați din cap pînă în picioare. De jur-impresur mobilă veche, adunată cu migala omului gospodar, ne aducea aminte de casele bunicilor.

— Sînteți de la ziar? Doriți să faceți un material despre băiatul nostru care ne-a adus un așa de mare necaz și o așa de mare rușine? Ei, bine, dacă o să scrieți ceva, vă rugăm să specificați că numai anturajul l-a nenorocit. Cînd spun anturaj mă refer și la colegii de serviciu. Taică, nu vreau să dau vina pe nimeni — băiatul nostru a furat și trebuie să-și primească pedecapsa după cum merită. Dar acum, cînd faptul este consumat, ne punem și noi citeva întrebări. Că sîntem bătrîni și singuri, uități și părăsiți de toată lumea, iar răspunsuri nu prea găsim. Dacă fiul nostru, Bebe Antonescu, ar fi furat, cit se spune că a furat, unde sint banii? De ce fiul nostru ne-a lăsat să ne chinum, să decupăm capace de iaurt? Cum îndrăznește să ne ceară cite o sută, două cînd pleca în oraș? Noi îi dădeam, fiindcă niciodată, dar absolut niciodată, nu am bănuit că Bebiță, „vecinul nostru de apartament” — mă iertați că-l numesc așa — ar fi avut bani furați. Pe mine m-a îngrijorat un singur fapt: dispărea de acasă și tot timpul sunau telefoanele de la serviciu. Cînd ajungea acasă, abia apuca să se dezbrace și să mînințe, că suna telefonul după el și-l chema cine știe unde. Cel mai des pe la noi, se acasă. Stăteau la masă cu noi, le puneam în față tot ce aveam mai bun considerînd o mare onoare că sefi atât de mari, prieteni cu fiul nostru, ne călcu pragul. Ce să vă mai spun? Cuyintele de laudă curgeau

ca vinul în pahare la adresa lui Bebe. Șeful contabil îl invita de foarte multe ori pe la el pe acasă. Ținea morțiș să-l însoare cu o nepoată de-a lui de la țară, frumoasă, bogată și cu situație. Spunea că vrea să-i cununie el. Spuneți și dumneavoastră, cînd auzeam toate astea chiar din gura șefilor lui, cum să nu te simți în siguranță? Cine se putea gîndi că Bebe ar fi putut face prostii?! Îmi aduc aminte că astă toamnă, împreună cu șeful contabil, au plecat cu două mașini după țuică și după struguri. Au lipsit citeva zile. Bebe, al nostru, nu a venit cu nimic acasă. În schimb, șeful contabil a venit cu două damigene de țuică și mi le-a lăsat în baie. După ce l-au arestat pe Bebe mi-a telefonat și mi-a spus să scap de țuică. Eu, speriat, am aruncat-o în baie. Și acum mai-am damigenele. Tot șeful contabil, cu citeva zile înainte, mi-a dat telefon și a întrebat de Bebe. Îl chema de urgență la fabrică și spunea: „Să vină de urgență să ticluim actele”. Acum, că totul s-a cam terminat, vă spun ca un om bătrîn și singur: nu șeful contabil a descoperit întreaga afacere, cum se laudă pentru că el a știut de toată povestea de la început. Și, culmea ironiei, nu numai că toți ceilalți n-au fost pedepsiți, dar unii au locuri de muncă mai bune iar alții au fost chiar avansați. Să vă spun: Ion Pop este șeful contabil la I.T.S.A.I.A., Dan Voicu este în prezent șeful serviciului de desfacere, iar fostul șef contabil de la fabrica de lapte e, bine mersi, șeful contabil în altă parte. Și încă o întrebare pe care ne-o punem: dacă fiul nostru ar fi avut atîția bani oare de ce în ultimele luni ale anului trecut a făcut un împrumut de la C.A.R. de 10 000 lei? Și nu numai atât. A cumpărat în rate un televizor și un frigider. Oare cum se explică toate acestea?

I-am lăsat pe cei doi bătrîni cu tristețea lor. Zilele următoare am încercat să stăm de vorbă cu alți oameni care au lucrat cu Antonescu. La întreprinderea de lapte din Militari, reușim să stăm de vorbă cu fostul director de la fabrica din Vitan, doctorul Alexandru Aclu. „Incredibil ce s-a petrecut la noi, ne spune acesta. E de domeniul fantasticului. Eu în prezent sint șef de secție la

întreprinderea din Militari. Am fost schimbat. O singură rugăminte am avut, care mi se părea normală: să fiu lăsat la fabrica din Vitan pînă se termină cercetările. Mi s-a spus că e mai bine așa, să stau deoparte și mi s-a spus ca să fac o cerere din care să rezulte că îmi cer demisia. Nu știu pe cine deranjam dacă rămîneau în continuare la Vitan, mai ales că nu s-a dat nici o decizie de schimbare în acest sens.

Și fiindcă sîntem la capitolul adevărului, al sincerității, îmi permit să spun lucrurilor pe nume. Sint multe alte greșeli pe care cei din conducere se fac că nu le observă. Despre ce e vorba? Este oare posibil ca în întreaga întreprindere să nu existe în conducere nici un economist cu studii superioare? Toți sint cu derogări. Contabilul șef, Dumitru Bugeanu, cu derogare. Revizorii cu derogări, Revizorii C.F.I. cu derogări. Acum, cînd sint la ananghie și s-a văzut că s-a îngroșat gîlma se cere ajutor din altă parte, de la alte întreprinderi, cu tot felul de revizori. Nu vă vine să credeți, dar așa stau lucrurile. Ei, aici își au răspunsul multe din întrebările puse. Cum se puteau face oare verificări doar prin sondaj? Cum? Cum explică revizorii C.F.I. acest lucru? Care sint rezultatele controalelor și rapoartelor? O singură idee se desprindea mereu: treaba merge foarte bine și că nu sint probleme. Și așa mai pune o întrebare: controalele făcute de către contabilul șef, ce fel de controale erau? Desigur, este foarte ușor acum să spunem: Antonescu a furat. Dar cine a mușamalizat întreaga afacere? Cine a închis ochii, și nu o dată, ci de multe ori, ani în șir? Exact ca într-un roman polițist, mai sint încă multe enigme la care nu s-a gîndit nimeni să dea vreo explicație. Pot să vă mai spun? Anul trecut, prin primăvară, Consiliul oamenilor muncii din întreprindere a hotărît ca fabrica de lapte din Vitan să-și întrerupă activitatea pentru reparații și modernizări. În toată această perioadă, care a durat mai bine de o jumătate de an, tot personalul fabricii din Vitan a fost repartizat la fabrica din Militari și din Fundeni. Doar serviciul de decontare a rămas pe loc, adică la Vitan. Și ca o dovadă a celor afirmate de mine este faptul că în această perioadă s-a furat cel mai mult. Oare cine a avut interesul să țină decontarea departe de întregul flux al producției? De asemenea, se pierde foarte mult timp și combustibil cu drumurile între cele trei puncte amplasate în trei extremități ale Capitalei.

După ce s-a întimplat necazul, am

consultat și eu citeva economiști. Toți, dar absolut toți, mi-au spus că un asemenea lucru nu se putea întimpla, că este de domeniul fantasticului. Din primele luni hotia trebuia depistată. Realitatea din balanță nu a fost verificată de către șeful contabil. De asemenea au existat și debite neconfirmate. De asemenea, în timpul cercetărilor, s-au găsit acte ascunse și sustrase. Cum puteau ele să nu apară în calculator? Iată încă o întrebare la care nu s-a găsit nici un răspuns.

Ion Turcea, fostul secretar de partid de la fabrica de lapte din Vitan, este în prezent maistrul la sectorul iaurt în fabrica din Militari. „Eu am fost mutat, fără nici un fel de explicație, din Vitan la Militari. Ce așa mai putea spune? Un contabil și un merceolog trebuie să se găsească în permanență atît în întreprindere cit și în toate punctele de lucru. Mai puțin prin birouri. Se știe faptul că fiecare tonetă de înghețată, fiecare punct de lucru este controlat de către un merceolog. Atunci, dacă așa stau lucrurile, cum s-a întimplat că la toneta de înghețată a lui Victor Nițu s-a furat atît? Ce făceau merceologii? Eu dacă am avut curajul să spun lucrurilor pe nume, într-o ședință, directoarea întreprinderii, Eufrosina Păun, m-a mutat explicîndu-mi doar atît: „La Vitan s-a furat, Antonescu v-a păcălit pe toți”. Apoi, de cite ori eram trecut la o primă, cei de sus, fără nici un fel de explicație, mi-o tăiau... În schimb era propus și i se dădea primă lui Antonescu pentru că aranja bine mesele de protocol. Așa e la noi în întreprindere. Cum îndrăznești să critici, ești mutat. În schimb rămîn pe loc oameni care convin. Nu demult, s-a anunțat că prin C.F.R. a sosit un vagon de unt. Poate chiar ceva mai mult. Este vorba de vreo 15 tone. În carnetele de transport există semnătura unui gestor: Ionică. Dar, nu se găseșă facturile și vagonul de unt. A dispărut peste noapte. Deci, cazul Antonescu nu este un caz izolat. Numai o analiză atentă și cu toți factorii de răspundere ar putea îndrepta lucrurile, cu alte cuvinte, ar stîrpi hoțiile!”

Desigur, așa stau lucrurile. O analiză atentă, cu toți factorii de răspundere ar putea clarifica toate enigmatice ridicate de interlocutorii noștri. Vom relata, cititorilor, în numerele viitoare, atît părerea conducerii întreprinderii de lapte, a centralei, a revizorilor, cit și explicația completă a tuturor enigmatelor. Ancheta continuă.

SORIN POSTOLACHE

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

Idolii, pila și mita escrocați!

EA — 32 ani. EL — 42 ani ● EA — divorțată o dată. EL — divorțat de trei ori. ● S-au cunoscut în autobuzul 42 ● Într-un an au rulat împreună peste un milion lei ● EA — secretară dactilografă. EL — instalator ● Numărul persoanelor escrocate — peste o sută ● Cel mai puțin — 5 000 lei. Cel mai mult — 48 000 lei ● Escrocații: ingineri, doctori, profesori, funcționari, lucrători agricoli, gestionari ● Promisiuni: case, mașini marcă străină, permise de conducere auto, transferuri de servicii, buletine de Capitală, admitere liceu, grațieri ● Plingeri împotriva lor: nici una ● EL: Fiindcă toți dădeau pe lângă lege ● Intrebare: Cum ați găsit ați-ți creduli, ca să nu le spunem prostii? ● EL: Nu erau nici creduli, nici prostii. Erău însă plini de bani ● Intrebare: Cum obțineți bani de la ei? ● EL: Fiecare avem slăbiciuni.

★

Am discutat cu amindoi o zi întreagă. La sfârșitul zilei nu s-au plins de oboseală, nu s-au plins de foame, nu s-au plins de sete. Viața de escroc este totuși probabil cumplit de grea. O să vedeți până la urmă. A ajuns acasă, seara, am telefonat unui prieten de-al meu, punându-l la încercare, ca să văd cât de ușor poate fi momit cineva. Cum îți merge Dacia, l-am întrebat. Merge. Îți vind un pont, zic, cunosc un tip serios care are de vînzare un FIAT 125. Cu cât? Cu 65 000 lei. Ești nebun? se miră el. Dacia mea o vind miine cu 75 000. Dragă, zic, tipul e cineva și a primit o mașină din Italia. A dat până acum de trei ori examen de conducere și a picat. Nu vrea să mai încerce. El n-a plătit decât vama, nu vrea să facă afaceri. De aceea nici nu o vind prin mica publicitate. La postul lui, îți dai seama. Nu e o chestie serioasă, îl aud pe prietenul meu. Cum, zic, nici o informație de la mine nu o consideri serioasă? Poate că tu ești serios, dar ăla nu e. Ar da-o în familie cu 65 000 lei. Ar da-o șefului. Nu miroase a bine... Las-o baltă. Cînd ne vedem?

★

Intrebare: — Cum vă recrutați victimele?

— Sint oameni care nici nu gîndesc că ar putea să-și rezolve astfel problemele decât prin pilă și mită. Au nevoie de ceva, încep să se intereseze prin cine ar putea apela la o autoritate. Un prieten de-al nostru se ocupa de recrutare. Cunosce, le zicea, un tip serios — adică eu — pe care dacă-l rog... Și așa mai departe. Îmi telefona, te prezintă la restaurantul cutare, îmbrăcat așa și așa... Nici nu era nevoie să mă legitimizez. Tăceam și ascultam. N-am băut niciodată mai mult de un pahar de vin. Beau ei și povesteau. Cînd se chezeleau începeau să povestească de la serviciu, de-acasă, nici unul nu era curat. Cînd consideram că-l am la mină cu ceva, propuneam tranzacția, primeam banii, nici nu-i numărăm... Îi băgam în buzunar și gata. De citeva ori chiar am și rezolvat citeva chestiuni simple, perfect legale. Mă îmbrăcam la costum, cămașă albă, cravată, pălărie, închiriam o mașină, șoferul îmi deschidea portiera, coboram, treceam pe lângă portar ca la mine acasă... Rămîneau în poziția de drepti, deși nu mă văzuseră în viața lor. Nu mi-a cerut nimeni niciodată legitimația. Dar dacă nu eram „în formă” nici că intram undeva.

Intrebare: — N-ați dat greș niciodată?

— De rușine ori. Și aceștia au fost oameni simpli, nu doctori, nu ingineri, nu profesori. Țăranul nu te crede pe cuvînt. De unde ești? Ce legitimație ai? Pe cine cunoști? Scurt. Nici nu stătea de vorbă.

Intrebare: — Cu doctorul și Fiatul 125 cum a fost?

— Prietenul ăsta al meu, intermediarul, se bagă în sufletul omului. Îi face un milion de mici servicii, devine util și necesar și iscodește, ce-i place omului, ce vicii are, ce matrapălicuri învîrtește... De medic mi-a spus că e nebun după tot felul de extravagante. Așa ne-a venit ideea. Ce-ar fi să-i spunem prin urmare că un tip serios are un FIAT 125 SUPER SPORT și-l vindem ieftin. Mai înainte însă, ca să-l avem la mină, l-a încurcat cu niște certificate medicale nelegale, i-a făcut cunoștință cu citeva femei, garsoniere, și abia pe urmă i-a fluturat ideea cu Fiatul 125. Și nu mult. Atît cît să-l întărească. Apoi a tăcut. Medicul se ținea după el, să-i facă cunoștință cu individul serios, cu mine adică...

★

EA lipsea de la serviciu. EL lipsea de la serviciu ● EA rămînea însărcinată. EL începe să-i facă servicii șefului ● EA își ia concediu fără plată. El putea lipsi acum oricînd ● Primii păcăliți fac scandal, dar nu reclamă ● Părinții lui fac imprumuturi la C.A.R. ● Cei mai recalcitrați sint plătiți. Tot mai mulți devin recalcitrați. ● E rîndul părinților ei să apeleze la C.A.R. ● Renunță la afacerile mici ● Obțin, prin I.C.R.A.L., întreg etajul unei vile ● Își cumpără mașină cu șofer ● „Domnul consilier” nu mai semnează nici o chitanță. Chitanțele sint semnate de „secretara” lui ● Prietenul intermediar scormonește mai departe în viețile oamenilor. Cum îl are pe unul la mină, îl recomandă „domnului consilier” ● Nimeni nu-l dă

pe ușă afară, nu-l ia de guler, nu-l „scapă” pe scări.

Intrebare: — Cum vă simteți în postura de consilier?

— Prost. Mi se părea mereu că acum vine unul și mă legitimizează. Dar nu era decât închipirea mea. Nu se sinchisea nici unul să se intereseze unde lucrez, dacă exist cu adevărat. Unul îmi strecura 10 000 să-i obțin permis de conducere și apoi îl recomanda pe un altul să-i aranjez o grațiere. Pe urmă trebuia să fiu tot timpul în costume impecabil călcate și noi, și solicitanții de pile creșteau; nu mai pridideam nici ziua, nici noaptea. Acasă se înmulțea numărul celor care cereau banii înapoi...

Intrebare: — Nu vă temeți?

— Nu mi-era teamă. Era numai epuizant. Nu-mi era teamă, fiindcă nici unul nu ceruse de la mine un lucru legal și apoi pe fiecare îl aveam într-un fel la mină. Dar era obositor să fii mereu calm, să explici sau să-i dai mereu afară. Au vrut să-mi ia covoarele, mi-au scos mobila în stradă... Un tip care se dădea mare și care-mi dăduse 18 000 lei să-i fac rost de o casă mai frumoasă m-a amenințat cu miliția. I-am spus nevastă-mi: cît timp nu-i dăm banii înapoi, ăsta n-are curaj să ne reclame...

Intrebare: — Mai concret, cum îi aveți la mină?

— Prietenul meu, intermediarul, fiindu-le servitor și amic totodată, afla cine primește mită, ce fel de mită, de unde, ce șofer face curse clandestine, o casă nedecarată, cui face cadouri sau se laudă că face, ce relații are fiecare, de cine i-e frică, cine îi este dușman, abuzuri în serviciu, tot felul de gălnării, ce n-ar vrea să se afe în vecini sau la slujbă și așa mai departe.

Intrebare: — Au fost și oameni de care v-a părut rău?

— Au fost cîțiva. Mai ales în timpul din urmă, cînd eram presați să înapoiem banii, ne alegeam victimele, ca să zic așa, de oriunde și am păcălit și cîțiva de care știam că trăiesc numai din veniturile lor din muncă. Prea cinstiți nu erau nici ăștia, pentru că altfel nu ajungeau la mine, dar rău mi-a părut. Un lucru știam, că din țara asta n-am unde să dispar, cu copii, cu nevastă, unde să te ascunzi? Le-aș fi înapoiat banii, dar de unde? Cu nebunia asta cheltuiau enorm: mașini, costume, restaurante, recalitrării cu care nu mă puteam înțelege și cărora trebuia să le înapoiez măcar o parte din bani. La un moment dat am vrut să mă opresc, să vind tot, să dau toți banii înapoi, dar de fiecare dată mai apărea cite o țepă bună de tras... Pe unul îl înțepaseră înaintea noastră de vreo sută-două de mii de lei alți escroci, dar omul nu se lăsa. Două mașini, două vile, casă în Tirgoviște, sere, dar ținea morțiș să reintre în șoferie. N-avea nevoie, dar fusese prins furind, dat afară și le promisese ăloră că se va întoarce EL, și dorea să se țină de cuvînt...

★

Prietenul lui cel mai bun, intermediarul, începe să-l escrocheze ● EL: Știam că mă fură, el credea că eu nu știu, dar știam. N-aveam ce face însă. Eram în mina lui. Nu mai puteam avea controlul asupra lui: să-l ameninț nu puteam, să renunț la el, cu atît mai puțin, să-l escrochez și eu, n-aveam cum ● Prima îndoială: a știut atunci că va cădea ● Nu vă dați seama, striga, că nu avem cum să mai rezistăm? ● I se răspundea: N-ai stil!

Intrebare: — Erai conștient de ceea ce făceai?

— Am fost conștient de la început. Știți cum m-am insurat a treia oară? Tot prietenul ăsta al meu a venit la mine și mi-a propus o mare afacere. Un țăran putred de bogat vrea să-și mărite fata urîtă cu un băiat frumos. M-a prezentat, m-a plăcut țăranul și am făcut tirgul. Pe fată nici nu mi-a prezentat-o. El dădea banii. Prietenul meu mi-a fost nas. Am făcut nuntă cu dar. Am scos „dar” bun, dar vomiam și banii țăranului. După nuntă însă, omul a devenit circumspect. Că nu acum, că să mai vedem. I-am spus prietenului meu să-și ia urita să facă ce știe cu ea și am plecat. Nici măcar n-am fost o noapte împreună. La divorț, nașul, normal, a fost martorul meu. Nașii, adică, și nevastă-sa. Înainte de proces, vine nașul la mine și-mi spune: „Știi ceva, scoate-o pe nevastă-mea din chestia asta, proastă cum e ar putea să strice totul. L-am întrebat pe avocat dacă se poate, mi-a zis că se poate dar e un punct în defavoarea mea, ce contează, am gîndit, un punct în plus sau în minus, și am renunțat, ca pe urmă nevastă-sa să apară — nașa mea, nu? — martora celeilalte părți. A luat de-acolo cinci mii, de la mine vreo patru, nouă mii. Știam totul dinainte. Dar tagma asta de escroci care nu iau bani ca mine, ci dau, naște propriii ei antiescroci... Eu asta cred că sint, un escroc antiescroc, nu știu dacă mă înțelegeți? Nu-mi plîng soarta...”

★

Nu mai puteau locui în casă. Telefoanele sunau ziua și noaptea. Păgubiți intrau și leșeau ● Duc copiii la socri. Ei dorm la rude ● Nu mai apucă să meargă la ser-

viciu ● Performanță mondială, declară intermediarul, nașul: restituiri zilnice de 50 000 lei ● Restituirile se fac desigur din alte țepe, dar fără migală, fără rigoarea de la început, de oriunde se poate ● El are impresia că este urmărit ● Halucinații de om slab, spunea ea ● Azi, miine, picăm, prevestește el. Prostii, zice ea, cine are curajul să recunoască faptul că a vrut să lucreze în afara legii? ● Telefonul ăsta e de la miliție, nu răspunde! ● Vezi, spune ea, încă un client ● Ea nu s-a mai întors.

★

Intrebare: — Vă pare rău pentru ceva? — Pentru copii. De escroc, am escroc, o mentalitate. Dovadă că la rîndul meu am fost escroc pe limba mea, mai întii de prietenul meu, apoi de un individ care, cerindu-i ajutorul să ies din încurcătura, mi-a pretins un capital de 200 000 lei și i-am dat fără să mai văd vreun ban înapoi.

★

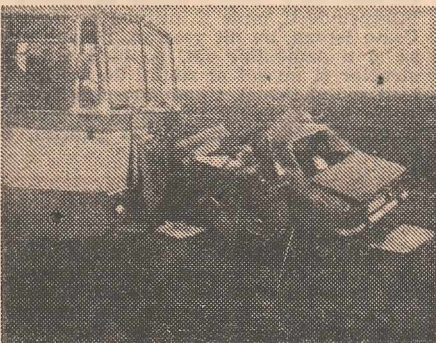
După ce-am terminat de scris ultima filă, l-am telefonat iarăși prietenului meu: Dragă, l-am spus, m-a sunat consilierul și m-a întrebat ce fac. Vrea un răspuns urgent. Ține foarte mult la mine și n-ar vrea să vindă mașina altuia. L-am întrebat de uzură: e nou-nouță. Nu înțeleg ce te codești atîta. N-ai atîta încredere în mine? S-a rățoit la mine și mi-a spus: Pe cuvîntul meu dacă te înțeleg. Ce te amesteci tu în chestii d-astea. Afacerea e deocheată de la o poștă.

★

Și totuși lumea escrocilor în care înot de azi dimineață — de fapt de ieri dimineață, fiindcă a trecut de mult de miezul nopții — există. Suma de un milion de lei vehi-

Cronica șoselei

De la nuntă la... morgă!

Convorbire între doi automobilisti: „Ce faci în duminicile cînd nu ai număr „bun-la mașină”?” „De regulă, merg mult pe jos. Îmi iau copiii, nevasta și în special după-amiezele, facem cite o plimbare de 2-3 ore. Nici n-ai idee ce bine mă simt a doua zi. Dar tu?”

„Eu nu scap nici o duminică”. „Adică?” „Păi, plec sîmbăta după-amiază și chiar dacă ținta călătoriei e mai depărtată, tot ajung pînă la 12 noaptea la destinație”.

„Și cum procedezi la întoarcere?” „Dacă distanța e mai mare, plec imediat după 12 noaptea, de regulă direct la serviciu. Ce-i drept, e cam obositor, dar am satisfacția unei excursii în fiecare duminică”.

Mulți, foarte mulți automobilisti procedează, din păcate, în acest mod. Noaptea de sîmbăta spre duminică o pierd pe drum și apoi cu o „cină” care se prelungește pînă spre dimineață. Urmează apoi un somn chinuit pentru „recuperarea” forțelor, după care se așteaptă ora plecării, nu rareori la „un pahar de vorbă”.

Călătoria reîncepe în noaptea de duminică spre luni după ce pilotul a „acumulat” o cantitate considerabilă de oboseală. Sint situații cînd șoferul rulează fără înțetare 5-6 ore la volan pentru a ajunge la muncă stors de vlagă. După o săptămînă de eforturi urmează deci nu o recreere ci un coșmar. O sîmbătă și o duminică de chin cu deplasări extrem de obositoare și de periculoase în timpul nopții. Nu rareori acestea se termină cu accidente dintre cele mai grave pentru că, pe deasupra, piloții rulează și cu viteze mari ca să nu întirzie la serviciu.

Intr-o luni dimineața, la circa 100 km de Oradea, am întrebat un șofer care fusese surprins de radar gonind cu peste 120 de km pe oră. „Cînd trebuie să fiți la serviciu?” „La ora 7,00”. „Bine, dar e 6,15 și mai aveți 100 de kilometri de mers, urmează 3 comune, apoi penetrația

culată într-un singur an de la un naiv la un escroc și de la un escroc la altul este și ea reală.

Un milion de lei și circa o sută de persoane. O lume. Înșelați și escorci formează cu toții o familie. O familie la telefonul căreia nu vom auzi niciodată spunîndu-se: „Pe cuvîntul meu dacă înțeleg de ce te amesteci tu în chestia asta”. Produsul ei a fost arestat: Gheorghe Ungureanu, Octavian Pera, instalator și respectiv pedagog la Liceul nr. 17 din București, și Ruxandra Ungureanu. Viața lor, mai departe, va fi supravegheată de instituții speciale. Lumea care l-a generat rămîine însă printre noi. Cine va fi următorul tentat de disponibilitățile ei de corupție? Nu ne nutrim din speranța deșartă că vor fi înțele ceva după ce vor fi închis paginile acestei reviste. Legile unei progresii ciudate cu cît o împodobesc mai mult pe dinafară cu atît o fac mai găunoasă pe dinăuntru, mai insensibilă.

Spre deosebire de Ungureanu și Pera, deghizați, pe membrii familiei de corupți îi cunoaștem, trăiesc alături de noi și ne prefacem a nu le observa bunăstarea afișată cu ostentație dincolo de umila lor condiție. Le cerem uneor un serviciu și le mulțumim cu bunăcuviință, cu sfială, și nici nu știm în ce înalt grad așteaptă ei de la noi să le cerem aceste înlesniri care le creează iluzia că sint numeroși și le oferă împrejurarea de a se amesteca în viețile noastre. Imuni la bucuriile sufletului, conservă cu strășnicie plăcerea de a murdări.

Da, grupul celor o sută rămîine printre noi. Pera și Ungureanu nu i-a descoperit pe toți. Desigur, mai există și alții. Milionul a fost și el în mare returnat, deci mai există. Poate mai sint și alte milioane destinate a cumpăra posturi și încadrări și așa mai departe. Și toți și toate amenință mai presus de orice valoare, echitatea. Și toți și toate lovesc în buna noastră credință, umilindu-ne speranța. Și toți și toate promovează insolenta și sfidarea. Iată pentru ce, împreună cu Florin Dimitriu, procuror șef adjunct în Procuratura municipiului București, ne-am gîndit să revelăm semnificațiile acestui caz. Mai departe, meditația este individuală.

NICOLAE CRISTACHE ■

în municipiu cu aglomerație mare”. „Ce să fac, încerc și eu să ajung la timp”. Mai bine-zis, încerc și eu să mor.

V.I.S., în vîrstă de 47 de ani, din București, sociolog, a plecat în seara zilei de sîmbăta, 15 noiembrie, la Tirgoviște, pentru a lua parte la nunta unei rude apropiate. Alături de șofer în mașină au luat loc soția, profesoară, în vîrstă de 38 de ani, copilul acestora de 6 ani și Silvia G., o rudă mai îndepărtată, în vîrstă de 54 de ani. Au ajuns cu bine la Tirgoviște, au petrecut la fel de bine pînă tîrziu, duminică noaptea. De, ca la nuntă.

Luni la 5 și 15' dimineața, echipajul s-a pus în mișcare spre București. „Trecem repede pe acasă, lăsăm copilul și apoi toți trei... la serviciile respective”, a relatat V.I.S. gazdei, cu citeva minute înainte de plecare.

Drumul era uscat, condițiile de circulație bune, dar nu cu 100-110 km pe oră, cu cît rula Valeriu, cunoscut de rude și de prietenii cu un vitezmom incorigibil.

N-a apucat să parcurgă decît 5 km de la locul de plecare și, la km 38 + 600 (drumul național nr. 71), pe un sector absolut drept, șoferul, din cauza vitezei mari și a neatenției, observă cu întirziere o căruță semnalizată corespunzător cu felinar aprins și catadioptrii. Încearcă o fandare spre stînga în ultimul moment dar nu reușește să evite vehiculul cu tracțiune animală, agățînd roata din stînga spate a căruței. De aici, autoturismul scapă de sub control intră în plin într-un autobuz care circula din sens contrar. Toți ocupanții au murit pe loc, iar din autovehiculul ușor n-a mai rămas întreg decît portbagajul.

Vina aparține desigur în întregime șoferului autoturismului. Fără antrenament prea mult (n-a mai condus decît sporadic din 1972 cînd și-a vindut mașina, iar cu cea angajată în accident a parcurs doar 2 000 de kilometri!), a rulat cu peste 100 de kilometri pe oră, noaptea, cînd viteza de deplasare se recomandă să fie cu cel puțin 20 la sută mai mică decît cea cu care se circula ziua și, în plus, obosit după petrecerea la care participase.

Ceva despre șoferul de autobuz: acesta se afla în cursă legală pe traseul Conțești-Tirgoviște, încercat cu 80 de pasageri. Rula cu o viteză moderată. Legal, nu i se poate imputa nimic în legătură cu accidentul. Observînd însă manevra periculoasă a șoferului de pe autoturism de la distanță relativ mare, putea să se replieze ușor pe dreapta, nu pentru a evita coliziunea cu autoturismul, căci acest lucru nu era realmente posibil, ci pentru a atenua măcar urmările unei coliziuni frontale care s-a dovedit atît de distrugătoare. Acostamentul uscat, la același nivel cu suprafața asfaltată, oferea condiții prielnice pentru o asemenea manevră.

Să acordăm o ultimă șansă partenerului de drum dacă avem chiar cea mai mică posibilitate.

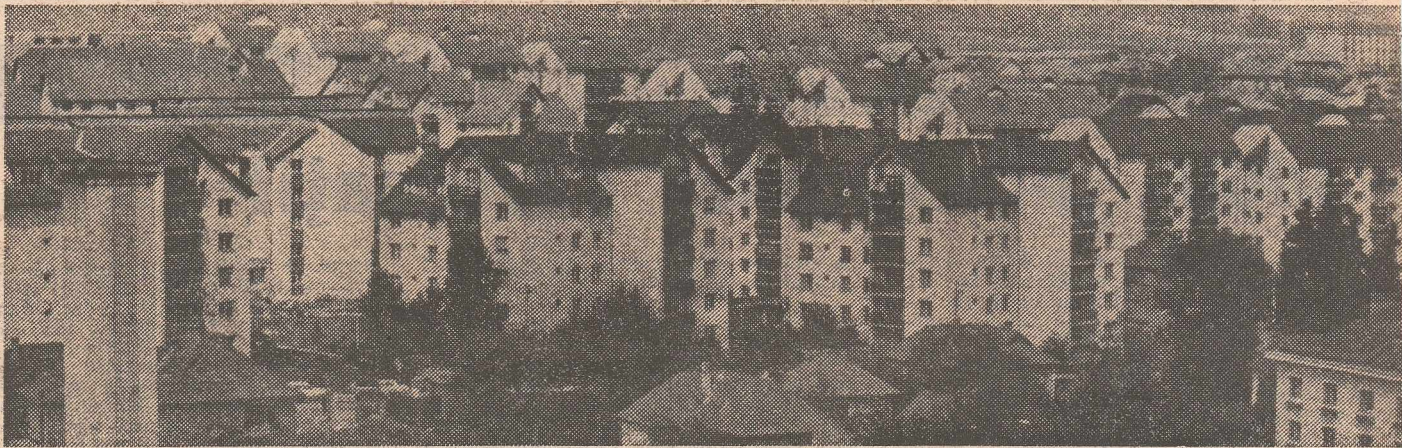
Colonel VICTOR BEDA ■

Miercurea Ciuc face parte din categoria acelor orașe, din păcate prea puține la număr, care, chiar și într-o ploioasă zi de noiembrie târziu, își etalează totuși cu nonșalanță frumusețea și prospețimea. Ne-a impresionat, de exemplu, strada cea mare a cartierului Tudor, o stradă în pantă și, în același timp, curbată, ca un arc de cerc sau ca o panglică ușor răsucită în vânt. O stradă ca oricare alta, desigur, numai că alternanța blocurilor turn și a blocurilor cu cîte 5 etaje oferea ochiului un permanent punct de sprijin ce se prelungea pînă în depărtarea domoalelor dealuri ce străjuiesc de jur-impresurul acestui oraș. Să adăugăm acestei succinte impresii și faptul că majoritatea blocurilor au o fațadă ingenios concepută, plină de fantezie, bine ritmată ca volume și culoare, astfel încît o simplă trecere prin cartier se transformă, vrînd-nevrînd, într-o reală incintă, incintă care atinge apogeul, ca să zicem așa, în clipa în care zărim acoperișurile țesute și acoperite de țigle în formă de solz de pește, soluție imprumutată de altfel de la vechile turnuri și clădiri ale orașului.

Omul cel mai incintat de această impresie a noastră s-a dovedit a fi directorul Întreprinderii județene de construcții-montaj, economistul Ștefan Szenner, director care, cu un zîmbet abia înflorit în colțul buzelor, a ținut să ne declare că totuși meritul cel mare este al arhitecților și proiectanților de la Atelierul județean de proiectare. „În ceea ce ne privește, noi, constructorii, am fost numai și numai cu munca. Dar asta nu înseamnă că numele celor ce-au ridicat noile cartiere ale orașului nu pot fi consemnate ca atare”.

Și iată-ne dînd curs invitației interlocutorului nostru, în căutarea celor care, la modul anonim, și-au săpat numele la temelie cea nouă a municipiului Miercurea Ciuc. L-am căutat, pentru început, în zona pieței centrale pe Fülöp Ladislau, inginerul șef al întreprinderii, în sarcina căruia au căzut și problemele privind construirea unui cvartal în acea zonă. De precizat că respectivele probleme sînt, ca să zicem așa, în plus, ca o sarcină specială, pe lângă toate celelalte atribuții ce-i revin unui inginer șef de întreprindere. Dar din păcate n-am avut plăcerea de a-l întîlni, motiv pentru care notăm că inginerul Fülöp Ladislau este unul din cei mai vechi constructori ai noii urbe. „De peste 20 de ani este prezent pe baricade”. Expresia îi aparține, firește, însoțitorului nostru, Ștefan Szenner. Ceea ce putem nota aici, în zona pieței, este faptul că împrejurul unei hale care seamănă mai curînd cu o casă de cultură sau cu un institut de cercetare, o hală realmente cocheta, se lucrează din plin. „Această hală, ne declară Ștefan Szenner, a fost dată în devans cu aproape trei luni de zile. Mai concret, trebuia să o predăm la data de 30 decembrie, dar oamenii au promis că ziua recoltei se va putea desfășura într-o hală nouă. Aproape nimeni nu ne-a crezut, dar iată că ne-am ținut de cuvînt. Acum se lucrează la amenajarea spațiilor exterioare, la asfaltarea întregii piețe”.

Ne prefacem că nu ne impresionează acest eveniment, deși, sinceri să fim, bănuim că s-a muncit zdravăn, cu ambiție,

Nume la temelie municipiului Miercurea Ciuc

pentru că, desigur, nu e ușor lucru să dai în devans o construcție de acest gen. Pornim deci înspre stația de mortar a întreprinderii, unde îl întîlnim pe maestrul Csato Istvan, un alt veteran. De sub mina sa și a oamenilor săi, pe cînd era constructor și nu șef al stației de mortar, au ieșit sediul Poștei, cinematograful Transilvania (aici a lucrat împreună cu maestrul Geczó Gabor, acum ieșit la pensie), se-

diul U.J.C.M. și cîteva blocuri turn, primele blocuri turn din Miercurea Ciuc, cele din cartierul Tudor. O altă calitate a maestrului Csato Istvan este și aceea, nu lipsită de importanță, că de sub mina sa au ieșit nu numai construcții, ci și oameni, mulți dintre actualii maiștri și șefi de echipă din întreprindere fiindu-i la vremea respectivă elevi. „În loc să scrieți despre mine, ne declară maestrul Csato,

mai bine scrieți despre băleții care au terminat școala din cartierul Spicului. Oamenii aceia, ca și cei de la piață, au făcut adevărate minuni. Eu, cum să vă spun, și așa ies la pensie peste cîteva luni”.

Și iată-ne în cartierul Spicului, la școala dată la cheie beneficiarului înainte de termen. Stăm de vorbă cu maestrul Miklos Imre sau, cum scrie în buletin,

Har de gospodar

Despre Gheorghe Suciu, omul care coordonează și îndrumă în mod direct și total activitatea de exploatare a lemnului de la Gura Hurdugaș, județul Harghita, se poate spune că este un interlocutor agreabil, că are acea știință a vorbirii simple, fără căutări alese. Vorbele sale sînt directe, la obiect, aidoma faptelor sale, motiv pentru care, atît vorbele cit și faptele cu greu pot fi date uitării. În ceea ce ne privește nu am putut uita că astă-vară, la cabană, unde am avut impresia că ne aflăm nu într-un loc de muncă specific forestierilor, ci într-o stațiune sau într-o așezare de buni și foarte buni gospodari, ne-a impresionat un șir de solarii, mici grădini de roșii, castraveți, cartofi, pătrunjel și tot felul de alte legume.

„Ne-am gîndit, spunea atunci, în vară, nea Suciu, că nu e rău dacă învățăm să ne gospodărim. Sîntem în jur de 40 de oameni, muncitori forestieri. De lucrat, lucrăm. E suficient să spun că dăm cîte 20 000-24 000 metri cubi anual, productivitatea fiind de 2,45 metri cubi pe muncitor. Aici, toți sînt de acord să ne achităm de datoria pe care o avem, aceea de a termina cît mai repede exploatarea parcului. Dar gîndul nostru s-a oprit și asupra aspectelor sociale ale vieții noastre, deși puțini sînt cei ce le-am numit astfel. Adică, vreau să spun, ne-am gîndit să ne gospodărim cu tot ceea ce putem. Și, se pare, am pornit-o pe un drum bun. Mereu căutăm, mereu găsim cîte ceva de făcut, astfel încît viața noastră se ușurează de la o zi la alta. Ne-am și mirat că nu ne-am gîndit mai înainte la toate acestea. În primul rînd, ca nu cumva să se mire cei ce vor citi spusele mele, e bine să spun că am pornit de la un fond de rulment pentru a ne asigura toate cele necesare în vederea alcătuirii unor mese cît mai bune și în primul rînd proaspete. Și iată, acum, în prag de iarnă, reve-

nind la Gura Hurdugaș, am putut constata că oamenii conduși de Gheorghe Suciu se pot bucura de roadele muncii lor. Au legume conservate, au cartofi puși la iernat, au bulion, au murături, plus produsele necesare pentru încălzirea unor mese calde și substanțiale.

Dar tot atunci, în vară, ne-a fost dat să vedem un baraj în care era strunit pîrîul de munte. Numai că barajul nu era doar o joacă, doar o lucrare de înfrumusețare a împrejurimilor cabanei. Lîngă el am văzut alcătindu-se din pietre și mușchi un canal de fugă. E cazul să precizăm că respectivul canal de fugă nu era făcut doar din bolovani și mușchi, ci, pe anumite porțiuni, și beton. Iar dacă tot am vorbit despre acest canal de fugă, e bine să spunem că prin acel canal urmau să curgă apele strînse la baraj. În ce scop? Bineînțeles că în scopul de a crea curent electric, motiv pentru care gîndul ne-a dus la o microhidrocentrală. „Da, despre o microhidrocentrală va fi vorba în final, ne spunea atunci, în vară, maestrul Gheorghe Suciu. Am mers pe ideea asta, a canalului de fugă construit și din bolovani cu mușchi, că doar soluția a fost aplicată mult de mai demult, de strămoșii noștri, care și ei își făceau igheaburile la moară tot din bolovani cu mușchi și igheaburile acelea au ținut multă vreme. Am economisit astfel, cu soluția asta, cîteva buni saci de ciment. Pînă în 15 august va fi gata și turbina, și atunci, cu sursă proprie de curent electric multe se vor schimba în exploatarea de aici, de la Hurdugaș”.

Am revenit, cum spuneam, la Hurdugaș. Solarile și grădinile și-au făcut datoria. Turbina, montată cu ajutorul unor electricieni, produce curent electric folosit nu doar la iluminatul încăperilor, ci și al serelor. Da, ați citit bine, solarile au devenit sere. Totodată, același curent electric s-a dovedit a fi de mare folos în acționarea unor utilaje care altădată se urneau numai cu forța bratelor.

Spusele maestrului Suciu sînt, cum spuneam, simple, simple de tot, aidoma într-un totuși faptelor sale, fapte de om gospodar, om care, prin el însuși, cum spune o vorbă veche, sfințește locul.

ION NETE ■

Santha Imre, autodidact de excepție

Două sînt marile centre ceramice ale județului Harghita, cel de la Corund și cel de la Harghita. Dar numele lui Santha Imre, unul din marii ceramiști de pe aceste meleaguri, este cunoscut și apreciat atît la Corund, cît și la Dănești, deși Santha Imre nu este nici corundean și nici dăneștean. Cum de-a ajuns totuși să se impună Santha Imre în fața meșterilor olari care practică din tată-n fiu arta de a dărui lutul cu viață și gînduri?

„Nu știu dacă, ne mărturisește Santha Imre, meșterii cei mari de la Dănești și Corund au acceptat, în totalitate, opiniile mele privind nobila artă a olăritului. Unii, cei cărora le reproșez că se îndepărtează de linia, forma și culorile tradiționale, mă privesc cam dintr-o parte și mă ascultă gîndindu-se la altceva, probabil la faptul că eu insumi m-am rupt, ca să zic așa, de tradiție. Alții, cei cu care într-adevăr port nu doar un dialog ci o destăinuire, îmi dau dreptate și în fața acestor oameni, cum ar fi de exemplu Imeș Andras, al cărui ucenic am fost în perioada cînd dînsul redescoperă, la Dănești, ceramica neagră, sau cum ar fi Iozsa Ianos, un nume de excepție între cei aproape 500 de olari, din Corund, da, în fața unor astfel de oameni gîndurile mele contează. De ce? Pentru că, la urma urmelor, indiferent de ceramica pe care o fac, eu sînt totuși unul din cei ce luptă pentru respectarea personalității artistice a ceramicii din județul nostru. Sigur că da, ceramica de la

Marginea sau cea din Bihor, ca să vorbesc de două ceramici, una neagră, cealaltă albă, sau ceramica din Hurezu, mai ales cea din Hurezu, sînt foarte frumoase, aproape că te orbesc cu frumusețea lor, dar și ceramica noastră, cea de Corund sau de Dănești, sînt la fel de frumoase, cu condiția de a fi și adevărate, cu condiția de a le respecta personalita-

area Ciuc

Fotografii de SZAKACS V. SANDOR

Emeric. Este șeful lotului și aflăm că tot el a lucrat și la piață. Ei bine, nici pentru hala din piață și nici pentru școala asta din Spicului n-a făcut o pasiune, ci, după cum ne mărturisește, a făcut-o pentru blocul experimental, un bloc aflat lângă școală, un bloc ale cărui apartamente își pot modifica pereții interiori, cei ce nu fac parte din structura de rezistență, după vrerea locatarilor. „E și normal să

mă pasionez de construirea acestui bloc intrucit e primul din țară cu o astfel de structură. Dacă vrea omul să-și transforme tot apartamentul într-o sală, o poate face desființând pereții, iar a doua zi, după petrecere, poate reface apartamentul așa cum a fost. Eu spun că e o mare cinste și onoare că ni s-a acordat nouă, harghitenilor, sarcina de a construi acest bloc experimental”. Dar dincolo de aceste spuse, maistrul Miklos Emeric este mai mandru și mai mandru de faptul că de sub mina sa a ieșit cartierul Tudor, cartier în care și locuiește împreună cu alți colegi de muncă, maistrii Raduly Laszlo, Vaszi Emeric și Eros Istvan. „Dar, sincer să fiu, cartierul Tudor nu este nici pe departe numai lucrarea mea. Am lucrat acolo cu cei enumerați mai sus și cu maistrul Antal Ernest. Aceștia li s-au adăugat Szöke Bela, tehnician, șeful de echipă Benő Iosif, mozaicarii Papp Gyula, Gyújto Alexandru, dulgherii Balazs Dömök, Andras Alexandru și parchetarii lui Gherghely Imre. Iată, luat așa, repede, era să-i uit pe zugravul Sandor Lajos și pe fierarul betonist Dumitru Zăbavă. Acest Dumitru Zăbavă, moldovean de felul său, este un meseriaș extraordinar, a câștigat locul II pe țară la Olimpiada noastră, a constructorilor, așa cum și Ioan Incze, dulgher, a câștigat, deși foarte tânăr, un la fel de binemeritat loc II”.

În drum spre S.U.T., adică Stația de utilaje de transport a întreprinderii, unde aveam să-i cunoaștem pe inginerii Maria Chivu și Laszlo Zoltan, precum și pe maistrii Marton Mihaly și Iuliu Delesega, autorii unor importante soluții tehnice de creștere a productivității muncii, printre care și un tip de cazan capabil să ardă orice formă de combustibil, în drum spre S.U.T. deci Ștefan Szenner avea să ne declare: „Cu acești oameni care își iubesc meseria și sunt animați de ideea și ambiția de a construi un oraș frumos, atât pe din afară cât și pe dinăuntru, putem să ne luăm la întrecere cu oricine și în primul rând cu noi înșine. În primele două trimestre ale acestui an, timpul, se știe, a fost nefavorabil lucrărilor de construcție. Am înregistrat restanțe. Dar printr-o mai judicioasă organizare, prin eforturi prelungite, am recuperat aceste restanțe și ne-am înscris în sarcinile de plan stabilite în ceea ce privește numărul de apartamente. Mai mult, cu depășiri de termen, am terminat și hala din piață, precum și școala, două obiective care sunt roșul muncii făcute cu pasiune și ambiție. Faptul că veți consemna numele celor cu care ați stat de vorbă, precum și numele tuturor colegilor lor, îi va mobiliza și mai mult. La urma urmelor nimeni pînă acum nu ne-a onorat cu ideea că, la temelgia acestui nou oraș, ar putea fi citite și numele celor ce l-au ridicat cu truda lor de zi cu zi. Sint convins că nici chiar locuitorii din Miercurea Ciuc nu știu cu exactitate cui datorează frumusețea orașului lor”.

Cu alte cuvinte, în loc de oricare altă încheiere, am îndeplinit oficial de a le face cunoștință cetățenilor din Miercurea Ciuc cu constructorii care zi de zi muncesc în preajma lor. Ați să fie și, credem noi, reportajul de față și-a meritat osteneala.

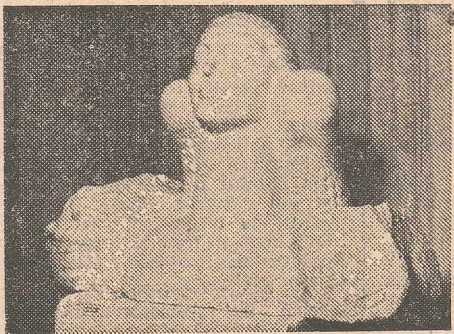
tea pe care au câștigat-o de-a lungul timpului. Mulți ani, cât n-am trecut pe ceramica roșie de tip arhaic pe care o fac acum, luptam nu doar teoretic pe această idee, ci și practic, adică eram un infocat ceramist tradițional. Acum sint doar un infocat susținător al ceramicii tradiționale”.

Dealtfel, dincolo de consemnarea acestor considerații care luminează făptura lăuntrică a ceramistului Santha Imre, rindurile de față și-au propus să atragă atenția și luarea aminte asupra acestui artist autodidact ale cărui preocupări și reușite s-au impus în peisajul cultural al județului, ba chiar și în afara județului, mai ales prin ceea ce Santha Imre numește ceramica roșie de tip arhaic.

„În legătură cu această ceramică roșie de tip arhaic, ne declară Santha Imre, ar fi o anume poveste, o foarte scurtă poveste. Eu, pe când eram elev în comuna mea natală, Păuleni, lângă Miercurea Ciuc, am fost atras de preocupările profesorului meu de desen, Kovacs Deneș, care, ciudat lucru, participa la săpăturile arheologice ce se făceau prin județ. La aceste săpături îl interesa mai mult și mai mult ceramica scoasă de sub pământuri. Îmi vorbea despre cei ce-au făurit cîndva acea ceramică și mîntea mea de copil se infierbînta. Dealtfel, sincer să fiu, așa am început să fiu eu atras de această lume a ceramicii, deși nu eram nici din Corund și nici din Dănești. După ce am făcut olărit tradițional, în cel mai curat spirit al ceramicii specifice zonei, am ajuns într-o fază în care voiam să fac altceva, mai mult decît olărit. Și am redescoperit, în memoria mea afectivă, acele minunate și fantastice cioburi primitive. După modelul aceluia și, mai târziu, după tehnologii aproximativ asemănătoare, folosind chiar materialele ce-au stat la îndemîna acelor olari din vechime, am produs o serie de vase și obiecte ceramice pe suprafața cărora am aplicat culori și modele asemănătoare celor descoperite pe cioburi. Pentru a duce la bun sfîrșit o astfel de treabă am studiat și încă mai studiez cărți de specialitate,

cărți de istorie, de tehnologie a ceramicii, tratate de chimie industrială, arheologie și geologie. De la vase de tip arhaic am trecut, cum era și firesc, la diverse alte obiecte ceramice. Toate aceste căutări s-au materializat în câteva expoziții, deschise aici, la Miercurea Ciuc, în București și la Cluj-Napoca, expoziții care, spune lumea, s-au bucurat de succes. M-am bucurat, desigur, dar, în ceea ce mă privește, ca tehnolog al Cooperativei „Arta ceramică” din Miercurea Ciuc am extins aceste demersuri și la nivel de producție și nu mică ne-a fost surpriza cînd în acest an, la contractări, la Mangalia, am dat, cum se zice, lovitură. Toate produsele noastre de ceramică roșie de tip arhaic sau, cum i s-a mai spus, ceramică peceată, au întrunit sufragiile unanime ale juriului”.

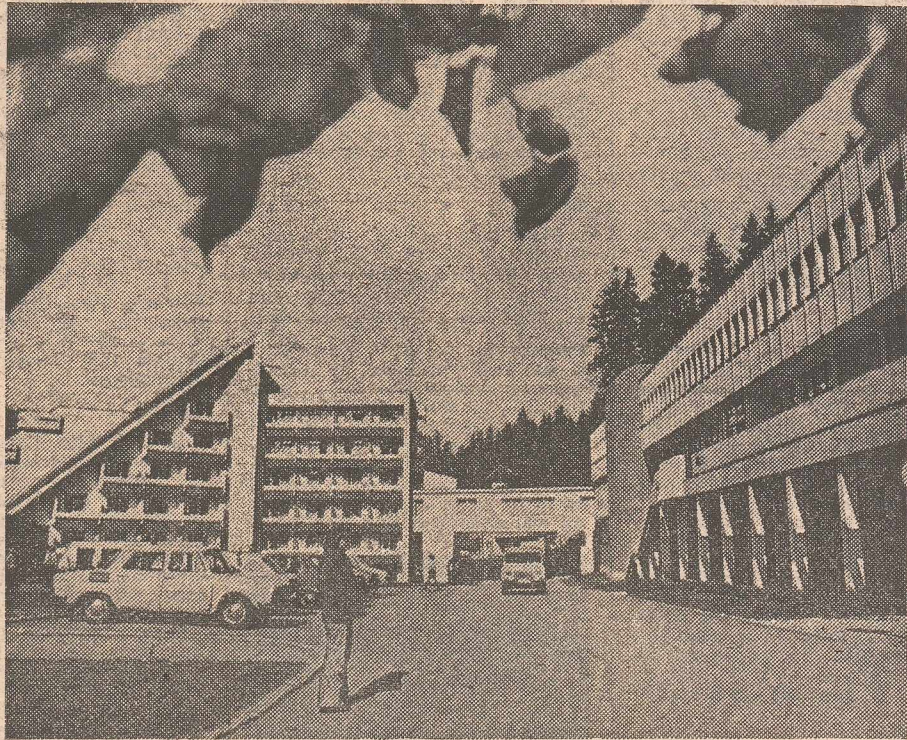
Și, deocamdată, despre ceramistul Santha Imre din Miercurea Ciuc, artist autodidact, cam atât. Ceva mai mult, desigur, cu prilejul unei expoziții.

JUSTIN NĂSTASE - Ziua recoltei

Pagini realizate de VICTOR NIȚĂ

La Tușnad-Băi, lângă polul frigului din România, oaspeții sînt întîmpinați cu toată căldura

Despre ce-a fost stațiunea Tușnad-Băi acum, să zicem, 15 ani, Nicolae Savuli, directorul comercial al O.J.T.-Harghita, a găsit de cuvînt să ne vorbească numai în cifre: 1 000 de locuri de confort trei și subclasificate, 2 vile cu 16 locuri confort unu și cîteva sute de locuri confort doi. În total 1970 de locuri.

Despre ceea ce este acum, la ora actuală, stațiunea Tușnad-Băi, același Nicolae Savuli, născut și crescut chiar la Tușnad, unul din cele mai mici orașe ale țării (numără doar 5 000 de locuitori), a ținut să ne declare următoarele: „Apelez, pentru început, tot la cifre. Dispunem, asadar, de 632 de locuri în trei mari hoteluri de categoria I, Tușnad, Olt și Ciucaș. Numărul locurilor din vile sau case de odihnă a crescut de la 16 la 1 836, din care 310 sînt de confort I. În același timp, cele 1 000 locuri de confort III au scăzut la 300. În altă ordine de idei, pentru odihna activă a oamenilor sosiți în stațiunea noastră, avem o popărie mecanică cu 2 piste, iar pe timpul verii, la lacul Ciucaș funcționează un debarcader. Tot acolo, la lacul Ciucaș, iarna, cînd apa îngheață bocnă — să nu uităm că ne aflăm în imediata vecinătate a polului frigului din România — dispunem de un excelent patinoar natural.

— Cum stă la capitolul asistență medicală stațiunea Tușnad-Băi?

— Stațiunea noastră este recomandată în mod special pentru nevroze astenice și boli cardiovasculare. Efectuăm în acest scop toate, absolut toate procedurile hidroterapeutice și electroterapeutice. Putem satisface într-un schimb de 6 ore 1 000 de proceduri mari, proceduri pe care le asigură un colectiv de cadre medicale specializate în balneologie și recuperare, fapt pentru care turștii, nu numai cei din țară, ci și cei din străinătate, se întorc an de an la noi și numărul lor este în continuă creștere.

— Care ar fi, din acest punct de vedere, al numărului de turiști, de verul din Tușnad-Băi?

— Primim anual aproximativ 6 000 de turiști din străinătate, cei mai mulți din Israel, R.F.G., Elveția și R.D.G., precum și 70 000 de turiști din țară, acestora adăugîndu-li-se alți 30 000 de turiști aflați în trecere prin stațiune.

— Despre ce a fost Tușnadul, am vorbit. Despre ce este, de asemenea. Să ne oprim însă și asupra a ceea ce va fi și asupra a ceea ce poate să fie stațiunea Tușnad-Băi, inclusiv celelalte stațiuni care alcătuiesc O.J.T.-Harghita. Să atacăm, mai altfel spus, viitorul la Tușnad-Băi.

— De acord. În perioada 1981—1985 turismul din județul Harghita va beneficia de o serie de investiții în valoare de aproape 250 milioane lei, investiții care vor sălta stațiunile din Borsec, Lacul Roșu, Toplița și Tușnad-Băi.

— Mai concret?

— Vom construi o telecabină care va face legătura între Tușnad și Lacul Sf. Ana. Această telecabină va atrage după sine o sumedenie de amenajări a împrejurimilor, astfel încît Lacul Sf. Ana să poată deveni în cel mai scurt timp o mare stațiune de iarnă la concurență cu oricare stațiune din lume, deoarece să nu uităm, în această zonă 8 luni pe an e iarnă, iar în rest e frig.

— Alțceva?

— Vorbînd despre viitor, ar mai fi o problemă extrem de interesantă, o problemă care ne stă, ca să zic așa, pe inimă.

— Ascultăm și notăm.

— Acum 4 ani, printr-un foraj executat de o echipă de specialiști din București s-a descoperit un zăcămint geotermal cu o temperatură a apei, la ieșire, de 64 grade, cu o mineralizare de 11 grade la litru și cu un debit de 5 litri pe secundă. Pentru valorificarea acestui zăcămint am avut programată o investiție de 11 milioane lei. Dar investiția a fost, pînă la urmă, blocată la nivelul ministerului nostru. Păcat, deoarece noi ne punem mari speranțe în această apă care, după opinia specialiștilor ce au analizat-o, nu este cu nimic mai prejos decît apele de la Băile Felix.

— Cine sînt specialiștii care au făcut analizele apei? Care sînt afecțiunile în care au dat rezultate?

— Analizele au fost efectuate de chimista Sanda Samson din cadrul laboratorului de farmacodinamie al Institutului de balneologie și recuperare medicală din București. Maladiile cuprinse în fișa tehnică de analize sînt următoarele: afecțiuni reumatismale cronice inflamatorii, între care și spondiloză ankilopoetică în stadiu incipient cu fenomene inflamatorii persistente; afecțiuni reumatismale degenerative, cum ar fi artroza, poliartroza, spondiloză, coxartroze, gonartroze; boli reumatismale obarticiulare cum sînt tendinitele, tensinovitele, miozitele, sau pariarita scapulo-humerală a soldului; sechele posttraumatice ale membrilor; afecțiuni ale sistemului nervos ca paralizii, pareze, radiculonevrite, hemipareze cu spasmicitate curentă, sechele după poliomielită sclerită, polinevrită.

— Într-adevăr, o gamă largă de afecțiuni ce își pot afla tîmăduirea aici, la Ciucaș. Alțceva?

— Ar mai fi tot o problemă dificilă, comunicată chiar și la nivelul conducerii ministerului nostru.

— Anume?

— Ar fi vorba de valuta ce rezultă din sejurul pe care străinii și-l petrec aici, la noi, sau în oricare altă stațiune. Știți ce se-ntîmplă cu acea valută?

— Nu, nu știm.

— O preia toată, dar absolut toată, O.N.T.-ul al cărui rol se reduce doar la a ni-i trimite nouă pe respectivii turiști străini. Noi le asigurăm cazarea, masa, tratamentele. Le oferim toate serviciile noastre, dar banii îi ia O.N.T.-ul. Singura valută pe care o cîștigăm noi este cea a vinzării din Shop sau a unor servicii, puține la număr, neincluse în contractele de rigoare. O astfel de situație nu ne prea avantajează, intrucit noi sintem cu munca, iar O.N.T.-ul este cu realizarea.

— Și nu s-a discutat nicăieri această problemă?

— Ba da, s-a discutat, dar nu s-a luat nici o măsură și cred că este momentul ca, în actuala conjunctură a noului mecanism financiar, să se aplice și în acest domeniu al gospodăririi veniturilor valutare măsurile prevăzute în industrie, în alte sectoare ale economiei.

— Țineți neapărat ca această problemă să-o ridicați în paginile revistei noastre?

— Da. Mai ales că este un punct de vedere pe care îl susțin multe oficii județene de turism.

— În altă ordine de idei, cum doriți să încheiem acest interviu?

— Precizîndu-se faptul că aici, lângă polul frigului din România, noi ne străduim să-i întîmpinăm pe oaspeții cu toată căldura inimii noastre.

Direcția sanitară a județului Prahova. Avind în vedere articolul „Cum e piinea la Ploiești” (Flacăra nr. 42), vă informăm: Moara „Nedelea” posedă autorizație sanitară de funcționare din septembrie 1972. În anul 1978 s-a început săparea unei fântini de circa 22 m adâncime care nu s-a terminat, având la dispoziție un constructor până la finalizare. Moara „Mindria” Pleșa este o construcție nouă care nu a putut obține autorizația sanitară, deoarece nici până la 21 octombrie 1980 lucrările de construcție și finisare nu erau terminate. În cursul acestui an, pentru deficiențe funcționale precum și pentru calitatea unor necorespunzătoare a produselor, au fost aplicate pe întreg județul 101 sancțiuni convenționale, iar pentru deficiențe igienico-sanitare a fost suspendată temporar activitatea a 6 formații de lucru, până la remedierea deficiențelor.

Sînt un cititor al bibliotecii populare „N. Filimon” din B-dul 1 Mai nr. 139, care deservește un număr foarte mare de cetățeni. Această bibliotecă, adăpostind 16.000 volume, este amplasată într-o cămăruță insalubră, cu o suprafață de numai 15 mp. Nu este oare păcat ca acest fond de carte, destul de mare, să fie depozitat din lipsă de spațiu în 3-4 grămezi și pe niște rafturi de care nu se poți apropia pentru că nu ai pe unde? Este normal ca acest lăcaș de cultură să-și aibă sediul, din 1954, într-o cameră în care nu pot încăpea 3-4 cititori o dată? (Cazan Gheorghe, București)

Consiliul popular al județului Prahova. Referitor la articolul „Povestea unui testament...” (Flacăra nr. 43), vă facem cunoscut că cele sesizate de dumneavoastră se confirmă și, în consecință, Comitetul executiv al consiliului popular al județului Prahova a propus sancționarea disciplinară a tovarășului Badea Marin, primarul comunei suburbane Bucov, care a admis eliberarea autorizațiilor de instruire fără a fi discutate și aprobate în biroul executiv. Eliberarea autorizației a fost înlesnită și de pasivitatea cetățeanului Postică Chiru care, timp de aproape 7 ani, nu a declarat la consiliul popular construcția și terenul moștenite.

Tren de persoane „congelator”. Este vorba de personalul 5.006 de pe ruta Ciceu-București. Cel care au călătorit cu el în ziua de 2 noiembrie a.c. (zi friguroasă, cu ninsoare și vînt) au simțit din plin urmările neglijențelor unora care aveau datoria să asigure garniturii strict necesar pentru un transport civilizat. Dintre cele 10 vagoane ale garniturii doar două erau „puțin încălzite”, restul complet înghețate, ca și călătorii, ne scrie **Nicolae Toacek** din București. Pe bună dreptate omul se întreabă: cum de este posibil ca un tren, cu un timp de mers de 8-9 ore, să plece în cursă fără verificarea sistemului de încălzire?

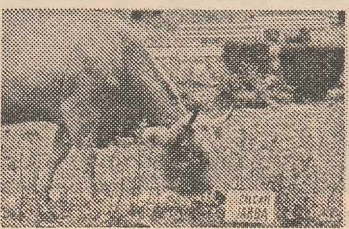
Consiliul popular al municipiului București. În urma verificării celor sesizate de asociația de locatari din str. Nuțu Ion nr. 8-10, sector 5, s-a stabilit că, pînă la 30.11.1980, de comun acord cu conducerea U.J.C.C.-Ilfov, în calitate de proprietar al blocului, să se efectueze toate lucrările de îmbunătățire a regimului de funcționare a carmangeriei, programul de funcționare a laboratorului de carmangerie să nu depășească orele 18, iar igienizarea spațiilor de depozitare să se facă săptămînal. Totodată, U.J.C.C.-Ilfov a făcut demersuri la CENTROCOOP pentru a i se repartiza o cotă de locuințe, prilej cu care vor fi soluționate și cererile semnatarilor memoriuului.

Consiliul popular al sectorului 5. În scrisoarea sa, Matei Marin din București arată că hotărîrea judecătorească ce a pronunțat divorțul de fosta soție a stabilit ca fiecare din părti să primească cite 2 copii. Face de asemenea cunoscut că a fost evacuat din spațiu împreună cu cei doi copii. Avind în vedere aceste considerente, lui Matei Marin i s-a atribuit o locuință în str. Sirenelor nr. 53, sector 5.

De la **Aurelia Toader**, domiciliată în Calea Rahovei 344,

blocul 31, ap. 3, aflăm un lucru mai rar intîlnit: pînă la 1 iunie a.c. a locuit pe str. dr. N. Clinciu nr. 18, după care s-a mutat la adresa menționată mai sus. Ducîndu-se la I.C.R.A.L. Cotroceni să predea cheile casei din care pleca, află că trebuie să plătească 1.325 de lei, ceea ce însemna contravaloarea curățeniei casei, remedieri, vîrui. Incontestabil, aceasta este obligația celor care părăsesc un imobil proprietate de stat. Ceea ce este neobișnuit este faptul că acești bani, 1.325 lei, erau solicitați pentru o casă ce urma să se demoleze. Ne întrebăm cui foloseau acești bani? Ce remedieri se pot face unei case ce urmează a fi demolată? Așteptăm răspuns.

După cum vedeți, nu numai oamenii se bucură de frumoasele zile ale acestui sfîrșit de toamnă. În cochetul parc aflat în stațiunea Slănic Prahova, alături de oaspeții veniți la tratament din toate colțurile țării și-au făcut apariția și citeva cornute autohtone, care pasc liniștite, în ciuda tăblitelor care interzic ruperea florilor și călcatul pe iarbă. Dar dacă văcuțelor nu li se poate imputa nimic, nu același lucru e valabil pentru proprietarii lor care au transformat parcul în pășune.

În toamna anului 1977 m-am mutat cu familia într-un nou bloc, dar încă de la mutare, prin terasa apartamentului se strecoară apa în apartament făcîndu-ne traiul insuportabil. O comisie a Consiliului popular al județului Arad, care s-a deplasat la locuința mea, a confirmat situația de fapt, stabilind ca termen al remediilor data de 30.08.80. Or, pînă astăzi I.C.M.J. Arad nici măcar nu s-a prezentat să vadă care este situația. Ce să mai vorbesc de remedieri?! Acum se apropie iarna și ne vedem nevoiți să ne părăsim locuința. (Sevastița Sirk, bloc A 53, sc. B, ap. 18, Arad)

Procuratura locală Tg. Mureș. În legătură cu sesizarea Mariei Holam din comuna Băgațiu nr. 160, județul Mureș, comunicăm: Pentru săvîrșirea infracțiunii de abandon de familie, Cozma Aurel a fost condamnat la 2 ani închisoare, cu executare prin muncă corecțională. Petiționara se poate adresa Judecătoriei Tg. Mureș în vederea înființării poprii pe 1/2 din veniturile pe care le primește cel reclamat; unitatea în care acesta va lucra va trimite petiționarei, lunar, sumele reținute din retribuția condamnatului. În caz de neprezentare a condamnatului la locul de executare a pedepsei, acesta o va executa în penitenciar.

De ce în București mașinile de cusut care sînt în garanție se pot repara numai la un singur centru iar durata de la anunț la deplasarea specialistului este de o lună? Este întrebarea unuia din mii de posesoare ale utilului instrument, pe nume **Rodica Andrei**, care propune o suplimentare a centrelor de reparații, eventual cite unul în fiecare sector, astfel ca deplasarea specialistului să se facă într-un timp mai scurt, de numai citeva zile.

Uniunea Generală a Sindicatelor din România răspunde tovarășului **Grigore Dincă** din București. Lucrătorii operativi care desfac articole tehnice (piese de schimb) pentru care este necesară o calificare mai ridicată primesc retribuții majorate cu o clasă. Lucrătorii gestionari de raion, din care faceți parte, potrivit Legii retribuțiilor sînt asimilați cu personalul TESA și deci nu puteți beneficia de retribuții tarifare majorate cu 3 clase.

Am cumpărat un robot „Biho-reanca”, produs de Cooperativa „Electrometal”-Oradea, în valoare de 830 lei, își începe scrisoarea **Traian Stelian** din Hunedoara. Am folosit rîșnița de 7-8 ori și s-a uzat axul de plastic care face legătura cu blocul motor. Neexistînd piese de schimb, am trimis piesa uzată la cooperati-

va amintită, cu recipisa 4423/22.07.1980, ca eventual să cerceteze cauzele uzurii și să facă îmbunătățirile necesare pe viitor și, evident, pentru a-mi trimite una nouă. De atunci aștept piesa de schimb solicitată sau măcar un răspuns.

Departamentul căilor ferate. Urmare articolului „Cu tren special Reșița-București 478 km în 8 (opt) zile” (Flacăra nr. 43), vă comunicăm motivele în contul CF care au determinat depășirea termenului de transport. 1) Transmiterea cu întîrziere a telegramei prin care se solicită aprobarea de circulație. 2) Circulația cu 40 km/oră în loc de 80 km/oră. 3) Circulația care s-a efectuat numai la lumina zilei, datorită condițiilor de siguranță circulației feroviare. 4) Reținerea nejustificată în stația Videle de la data de 6.10 ora 18.23 pînă la 8.10 ora 10.00. Pentru neregulile semnalate s-au sancționat disciplinar oamenii muncii din regionala C.F. Timișoara, Craiova și București.

În 1950, Oficiul stării civile din Constanța eliberează certificatul de naștere al copilului Steriu Liana, dar la rubrica prenumelui în loc de Liana apare Leana. 30 de ani Steriu Liana a purtat un nume care nu era al ei. Asta după ce, din 1954 cînd s-a căsătorit, prenumele scris în certificatul de căsătorie a devenit din Leana, Elena. Pe 24.05.1980 obține, prin sentință judecătorească, modificarea prenumelui. Dar la Consiliul popular M. Kogălniceanu află că nu se poate opera modificarea decît în certificatul de căsătorie. Se află acum în situația de a figura cu un nume diferit în două acte oficiale. Acum mi s-a spus, incheie scrisoarea **Liana Curelea**, fostă Steriu, să mai deschid un proces în care să cer anularea actului de naștere și apoi rectificarea lui.

Întreprinderea comercială locală — Alimentara 3. Cu referire la aspectele relatate în nr. 42 al revistei Flacăra vă comunicăm: Pentru că avea expusă la vînzare atît cafea naturală măcinată cit și cafea măcinată cu năut, fără a purta vreun semn distinct (etichetă cu pret), seful de unitate al complexului A 28 din alea Buhuși 4 a fost sancționat cu diminuarea retribuției cu 10 la sută pe luna octombrie. La unitatea 72 din Sos. M. Bravu 294, Gherheș Elisabeta, Spîță Dorina și Mateescu Floarea sînt în curs de cercetare penală. La complexul A 27 din str. Prevederii, seful unității Mihale Ion a fost sancționat cu reducerea retribuției cu 10 la sută pe luna octombrie, de asemenea, vînzătoarea Marin Dumitru. Toate aceste aspecte au fost prelucrate cu toți lucrătorii gestionari spre a preveni pe viitor asemenea fapte.

De aproximativ doi ani blocul nostru este sufocat realmente de mirosurile provenite din resturile menajere și ambalajele depozitate în spatele său de către responsabilii unităților comerciale de la parter. Drept edificare, vă trimitem un set de fotografii în acest sens. Menționăm că toate intervențiile noastre la organele în drept au rămas fără efect sau, dacă s-au luat unele măsuri, acestea au fost superficiale și de scurtă durată. Continuăm să locuim cu intrările practice blocate de ambalaje, luminatoarele aerisitoare de la încăperile tehnice sînt de asemenea obturate de stivele de lăzi, mărțuri alimentare — varza, de pildă, este depozitată lîngă farcul de depozitare a gunoaielor etc. (Scrisoarea este semnată de **membrul comitetului Asociației de locatari din strada M.I. Glinka nr. 7, București**)

Comitetul municipal Alexandria al P.C.R. Referitor la scrisoarea **Marianei Trocan** din Alexandria: din verificările efectuate la domiciliul acesteia a reieșit că cele sesizate sînt reale. Ca urmare, s-a intervenit în Întreprinderea de morărit, panificație și paste făinoase Alexandria și i s-a oferit loc de muncă în cadrul acestei unități, M.T. fiind de acord cu acesta.

Mă numesc **Oreșla Cibereac** și sînt învățătoare în comuna Ipoțești, județul Suceava. Mama mea, **Leocadia Popovici**, care a trăit în municipiul Brașov, stra-

da Saturn nr. 41, scara B, ap. 26, la sora mea **Elena Popovici**, a decedat în data de 25 septembrie a.c. După deces, am apelat la serviciile „pompe funebre” de pe strada Armata Roșie nr. 15, Brașov. Imediat mi s-a oferit o dubișă pentru transportarea decedatei la casa mortuară din cimitirul central. Cu această mașină au sosit și patru oameni și, din acest moment, începe durerea noastră amestecată cu revoltă: oamenii respectivi au venit într-o ținută cu totul necorespunzătoare, cu mincile suflecate și plini de mortar, au înșăfăcut pur și simplu rămășițele pămîntesti ale mamei noastre, compotîndu-se brutal, tirînd moartea pînă la sicriul aflat pe hol, apoi au înghesuit-o în sicriu dînd năvală pe scări, astfel că abia am putut să-i ajungem pentru a-i însoți la cimitir. Atîta dispreț față de un om care a muncit o viață, — mama a fost învățătoare timp de 45 de ani! — față de o familie într-un moment de astfel de durere, nu mi-am putut închipui la un serviciu care se pretinde civilizat.

Procuratura Republicii Socialiste România: „Referitor la scrisoarea lui **Valerian Mihai** din București, vă facem cunoscut că sesizarea a fost examinată constatîndu-se că este întemeiată. În acest sens s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare”.

Consiliul popular al municipiului București: „Referitor la scrisorile numiților **Gheorghe Constantin** și **Ion Iliescu** prin care aceștia propun atribuirea ca denumire de stradă a numelui „Burebista” vă facem cunoscut: comisia pentru avizarea atribuirii denumirilor din cadrul C.P.M.B., analizînd propunerea acestora, a stabilit ca ea să fie reținută în evidență pentru a se da această denumire unei artere importante de circulație ce se va crea în municipiul București”.

Începînd din luna decembrie 1979 am infiltrații de apă în apartament din cauza hidroizolației terasei blocului, fapt ce a dus la apariția mușgaiului și a deteriorării plafonului. Am un copil de 1 an și 11 luni care s-a îmbolnăvit tocmai din această cauză, avînd alergii și astm bronșic. Deși am sesizat în scris atît I.J.C.M. cit și I.J.C.L. Vilcea, nici după 6 luni nu au întreprins nimic. I.J.C.M. Vilcea refuză să repare (blocul este în garanție), susținînd că au fost găsite antene de televiziune înfipite în hidroizolație! Am primit un răspuns, și anume că toate cele sesizate au fost transmise I.J.C.L. Vilcea pentru a se lua măsuri de remediere — urgente — dar urgenta, din luna iulie și pînă acum, nu a avut loc... (Marin Drăgușin, str. Ana Ipătescu, bl. S-2, sc. A, ap. 19, Rm. Vilcea)

M-am plimbat într-o duminică cu copiii prin Parcul Tineretului. Leagăne, mașinuțe, „gărgărițe”, vată de zahăr, turtă dulce... Ne-am îndreptat spre ieșire. De aici începe povestea! Situată pe mina dreaptă, foarte aproape de stradă — are și taraba psihologii ei! — funcționează o drăconvie nemevăzută (și nemeritată) cu pereții spoii în culori țipătoare de pe care încearcă să te „ademenească” un vampir cu ochii albi și cu gura plină de sînge stringînd de gît un copil — din spirit de menajament copilul este desenat totuși cu spatele la privitor — o moarte cu coasa... și alte asemenea „reusite”, sugerîndu-ți că înăuntrul poji să vezi „și mai și”. Din timp în timp niște sunete de groază sfîșie vîzduhul și urechile celor din jur. Lume puțină. Oamenii ies deconcertați. Tîm de mină copii care urlă, nu plîng, de ce-au văzut! Așa ceva nu trebuia să existe nici în inchipuirea lor. O mămică și-a luat copilul pe sus și l-a urcat într-un cărucior, omul brun a apăsut pe un buton și un copil nevinovat a mai pătruns odată în labirintul grozei... Am intrat și eu. Singur. Beznă, țipete fioroase, un reflector care se

aprinde preț de o secundă pentru a-ți arăta niște fantome jalnice, o răpitoare care-ți filfîie pe lîngă creștet, un schelet... La intrare nici un anunț care să interzică accesul copiilor. Pentru șandramaua asta nenorocită a unor bișnițari cunoscuți, cineva, oare cine? a dat o aprobare! O aprobare și un cîntec de sirenă: „Dai trei lei / Atita ici / Care mai dorește? / Care mai poțește? / Hai că se oprește!” Să dea Domnul! (Ion Untaru, bd. Uverturii 71-73, bl. 11)

Aici la noi, la centrul de comună, alături de alte instituții comunale cu vechi tradiții în vîile din apropierea orașului minier Motru, funcționează și Oficiul P.T.T.R. Slivilești, fără întrerupere, din 1900. În luna iulie 1980, Direcția județeană Gorj a poștelor și telecomunicațiilor a găsit de cuviință să aprobe transferul în interesul serviciului tov. Hoară Gh., factorul local, la noul oficiu P.T.T. din centrul minier Jilț-Mătăsari, comună vecină nouă. S-a dat un concurs pentru postul rămas. Concurș cîștigat de către tînărul Corega Ion, cu trei ani vechime în posturi economice. Văzînd că nu iese pasiența (a se înțelege intenția de a numi pe soția lui Gh. Hoară, în mod ilegal), Direcția poștelor uită de intențiile bune de la început și reurge la nerespectarea legii: în loc să numească pe cel îndreptățit la concurs, nu mai încadrează pe nici unul din cei trei, motivînd că restructurează postul. În ce privește urmarea, adică deservirea populației locale, acum s-a creat un adevărat haos la Slivilești! Este imposibil ca dirigințele oficiului și operatoarea de la centrala telefonică să facă față atît serviciilor lor personale, cit și pentru populație. Pe noi, practic, nu ne-ar interesa pe cine vrea să încadreze Direcția poștelor în postul devenit vacant, dar ar fi bine să ia notă că nu-i chiar etic să ne pună răbdarea la încercare, pe scama aranjării postului pentru cutare sau cutare! (Gheorghe Lambru, învățător la Școala generală din Slivilești, jud. Gorj)

Pagină realizată de **GEORGE CUȘNARENCO**
Poșta redacției

SOCIAL

George Feștilă — București. Hotărîrea nu este definitivă. Reveniți după pronunțarea recursului. ● **Petrică Albu** — București: Trecutul tatălui nu interesează. Expuneți cauza care vă privește personal. ● **Ilinca Ciubotaru** — Vilcea: Proba cu martori nu poate infirma proba scrisă decît în trei cazuri (Flacăra nr. 44). ● **Sanda Păun** — București: Se poate să aveți dreptate; omul poate fi și avar și meschin; Legea 18 vizează însă alte metehne. ● **Valerica Toma** — Vrancea: Suspendarea expiră pe 30 noiembrie. ● **Luminița Traian** — Bacău: Pe 19 noiembrie Tribunalul Suprem a dat soluție de achitare. ● **Paniate Gh. Nicolae** — Dimbovița: Procuratura n-a făcut nici o anchetă; soluția de neurmărire penală a fost dată pe baza dosarului întocmit de miliție. ● **Berendei Mihai** — Ilfov: Nu se verifică multe din afirmațiile dv. ● **Traian Lupașcu** — București: Citiți cu atenție chitanța: nu este vorba de un împrumut, ci de o donație. ● **Paraschiv Nicolae** — București: Autoritatea tutelară sau chiar directorul școlii pot gira pentru dv. ● **Arvin Paul** — București: Nu vă putem indica o dată sigură; probabil mijlocul lunii decembrie. ● **Ursu Bilea** — București: Verificați la Procuratura sectorului 1.

NICOLAE CRISTACHE

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Voci de aur ale Operei române

Cind se sting ultimele acorduri din Rigoletto și aplauzele spectatorilor, din sala arhiplină a Operei din București, nu se mai opresc, îți dai seama încă o dată (și pentru a nu știu cîta oară), că vocea lui Nicolae Herlea este o bucurie pentru ascultător, este un nepretuit dar ce ni-l oferă marele artist român. Exceptionala sa voce face din baritonul Nicolae Herlea un adevărat fenomen. Timbrul său dramatic, de o nuanță și putere expresivă rar întâlnite, s-a făcut auzit atît pe scenele țării cît și în marile săli ale lumii, alăturîndu-se altor voci celebre.

Recunoscut ca un reprezentant de seamă al școlii românești de canto, prim-solistul Operei române, Nicolae Herlea, artist al poporului, a dus mesajul talentului său remarcabil peste hotare iar toate aceste prezențe pe scenele lumii au confirmat personalitatea și prestigiul unui autentic cap de afiș, a cărui distribuire într-un spectacol este o garanție a succesului.

„Fiecare teatru își dorește un cap de afiș

dacă nu are cine să le pună în valoare. Pentru ca să redai muzica din partitura respectivă trebuie să ai tu, interpretul, forța interioară necesară pentru a crea, a da viață personajului gândit de compozitor”. Altfel? „Altfel nu se crează fluidul între scenă și sală. Noi nu trebuie să cîntăm, trebuie să interpretăm, să creăm... Am încercat întotdeauna să-mi trăiesc aceste personaje în spiritul unei intensități maxime. Mi-am creat stări sufletești prielnice interiorizării lor, mai ales fiindcă eu aparținut unor lumi atît de diferite. De la cele mai uitate timpuri pînă la cele moderne. Interpretul este un creator de ființe adevărate care, cerîndu-și și luîndu-și dreptul la viață din el, fie chiar și numai pentru cele câteva ore ale spectacolului, te deposează într-o măsură importantă de viață personală, îți ramifică ființa obligîndu-te la un consum psihic care nu este numai al tău, ci și al dramei lui Rigoletto, al perfidiei lui Iago sau al tragediei lui Scarpia”. Cele mărturisite de dumneavoastră sînt

— Ați ajuns, Dan Iordăchescu, la un jubileu: împliniți vîrsta de 50 de ani, — din care 30 i-ați dedicat artei.

— 31. Solist sînt de 30 de ani.

— Ce făceați în urmă cu 31 de ani? Cum vă pregăteați pentru a deveni solist?

— În nici un fel. Nici nu bănuiam ce va urma. În 1949, eram în corul Uniunii generale a sindicatelor. În ultimul rînd. Undeva, unde perdelele mă împiedicau să-l văd pe dirijor. Îi zăream doar mîinile. Cred că el nici nu știa unde mă aflui.

— Si cum ați făcut să-i atrageți atenția?

— N-am făcut nimic deosebit. Dar profesora mea de canto, Maria Snejina, a constatat cu uimire că la lecțiile pe care ni le preda făceam progrese vădite și neobișnuite. Faptul era și pentru mine o surpriză. Așa am ajuns să interpretez într-un spectacol intitulat Cîntec de viață nouă rolul unchiului. Vorbeam și cîntam. Am fost aplaudat, cum se spune, la scenă deschisă.

— Pentru ce? Pentru vorbit sau pentru cîntat?

xal, ceea ce trebuia să fie o slăbiciune a mea s-a transformat cu timpul într-un ajutor imens. Prelungirea carierei mele artistice se datorează în mare măsură grijii pe care am manifestat-o față de vocea mea. Dar observ, în modul cum evoluează discuția, că va veni vremea să mă întrebati: după ce nu veți mai cînta, ce va fi? Ei bine, vă pot răspunde de pe acum: îi voi învăța pe alții. Bine, bine, veți zice dumneavoastră, dar mai departe? Mai departe va fi la fel. Chiar dacă eu nu voi mai fi. Însă nu cred în sfîrșitul nimănui. După mine rămîn amintiri, discursuri... Nimic nu se pierde în neant, din ceea ce facem în folosul oamenilor.

— În 1956 ați absolvit Conservatorul și ați intrat la Opera din București. Ați participat și ați fost consacrat de mari concursuri internaționale. Ați fost la specializări în străinătate și ați studiat cu mari maeștri.

— Perioada dintre 1960—1970 o socotesc în existența mea ca un interval de timp care m-a lansat spre marile scene ale lu-

Nicolae Herlea

Dan Iordăchescu

care să țină spectacolul în atenția publicului, spune Nicolae Herlea. Iar dacă reușești să fii cap de afiș, nu înseamnă decît recunoașterea valorii talentului tău. Nu înseamnă decît aprecierea lui și asta obligă foarte mult de o parte și de alta”. Cînd devii prim-solistul unei opere nu e, desigur, rezultatul unei întâmplări. Cum a început cariera dv. artistică? „Pentru că îmi cereți să vorbesc despre început trebuie să apelez la noianul de amintiri adunate în cei 30 de ani de cînt. Îmi amintesc de-o clipă în care plăcerea naturală, firească, de a cînta s-a transformat în conștiința acestui dar, în responsabilitatea unui fapt creator. Este o epocă pe care o situez pe la 17—18 ani și a-această trecere spre artă o datorez maestrului meu de atunci, Costescu Duca, care m-a pus în relație cu ceea ce pot numi azi etica profesiunii de artist liric. Acestuia îi sînt îndatorat pentru că a născut în mine conștiința față de actul solemn al interpretării artistice pe scenă”.

Ați absolvit Conservatorul în 1950. „Si în același an am debutat pe scena Operei române din București în Paiațe de Leoncavallo, în rolul lui Silvio, rol pe care l-am cîntat mulți ani fiindu-mi foarte drag”. Am vrea să aflăm ce roluri ați interpretat. „În prima perioadă a carierei mele am abordat repertoriul liric, jucînd roluri ca Valentin, din Faust de Gounod, Germont din Traviata de Verdi, Ford din Falstaff de Verdi, Figaro din Bărbierul din Sevilla de Rossini”. Apoi? „Apoi, cu mare atenție am trecut la un repertoriu cu caracter dramatic, urmînd rolurile Conte de Luna din Trubadurul de Verdi, Escamillo din Carmen de Bizet, Oneghin din Eugen Oneghin de Cealikovski, Elefchin din Dama de pică de Aceliuași compozitor, Lazăr din Fața cu garoafe de Gh. Dumitrescu, Iago din Othello de Verdi, Tonio din Paiațe de Leoncavallo, Scarpia din Tosca de Puccini, Rodrigo din Don Carlos de Verdi, Gerald din Andrea Chenier de Giordano, Don Carlos de Vargas din Forța destinului de Verdi, Igor din Prințul Igor de Borodin, Rangoni din Boris Godunov de Musorgski și Rigoletto din opera cu același nume a lui Verdi”. Cum vă alegeți repertoriul? „De-a lungul carierei mele artistice primordiale au fost două aspecte: de unitate absolută și de întreprindere pînă la ultima nuanță, dar în așa manieră încît vocea să fie condusă, controlată reflex, și instrumentul acesta dat nouă, să fie pus la punct pînă la cel mai insignifiant detaliu, astfel ca să te poți preocupa în scenă mai ales de expresie, de trăirea rolului iar nu de rezolvarea unui amănunt de tehnică vocală. Vreau să știți că mi-am iubit toate rolurile în mod egal — altfel nici nu le-aș fi putut aborda în aceeași măsură. Am muncit pentru fiecare din ele enorm, pentru că fiecare m-a solicitat într-un registru diferit, propriu.

Degeaba compozitorii compun opere

pilde vii, adevărate; de ceea ce înseamnă trăirea unui rol pe scenă, exemplu demn de urmat și de mai tinerii noștri solisti. Ați cîntat cu mari interpreti și ați ascultat mari voci. Ce impresii v-au lăsat? „Îmi revine și acum în minte acea dezlănțuire de tumult dramatic a lui Mario del Monaco (cu care am cîntat în Othello) și care rămîne pentru mine — poate cu excepția lui Ramon Vinay, pe care l-am ascultat numai pe disc — cel mai mare Othello din ultimii 35 de ani. După cum rămîne inegalabil Cesare Siepi în Don Juan sau Carlo Bergonzi inimitabil în Rigoletto. Dealtfel, împreună cu aceștia am trăit zile de cea mai înaltă emulație artistică din viața scenică, am creat spectacole extraordinare precum Forța destinului sau Rigoletto, în care partener mi-a fost Carlo Bergonzi. Cine n-ar învidia respirația lui Franco Corelli sau perfecțiunea vocală a sopranei spaniole Monserate Caballe, alături de care am cîntat la Tokio în spectacole memorabile cu Tosca! Aceste colaborări dau prilejul unor realizări excepționale grație unei stimulări reciproce foarte acut resimțite datorită voinței de a stabili un unison valoric”. Deci nu e vorba de concurență, ci de înălțarea voinței talentului la rang de supremă artă interpretativă. Cum ați ajuns la această artă, cum vă compuneți rolurile? „Viziunea plastică m-a ajutat întotdeauna la compunerea rolurilor mele. Mereu mi-am reprezentat personajele cărora urma să le dau viață și glas. Aș putea spune că în mintea mea este un fel de muzeu al unor măști vii, imaginare, pe care le-am infiripat după forma și asemănarea unui Rigoletto, Oneghin, Scarpia sau Bărbierul din Sevilla”. Să ne oprim la repertoriu. Socotim că este important ce rol își alege un interpret, adică să fie potrivit registrului său vocal, să nu fie nevoit să-și forțele glasul. „Am fost întotdeauna pentru un repertoriu echilibrat, în care operele cele mai valoroase ale culturii naționale și universale să aibă o anumită pondere. Nu cred să existe artist născut la căldura pămîntului românesc care să nu aibă dorința de a cînta eroii poporului său. Aici se naște un semn de întrebare. Ce anume creații și la ce nivel le prezentăm, atît compozitorii prin creația lor, cît și interpreții care la rîndul lor sînt creatorii de personaje. Îmi permit ca după 30 de ani de carieră artistică să suferesc, cu toată responsabilitatea, compozitorilor care doresc să abordeze acest gen (opera) cunoașterea cît mai profundă a vocilor, a complexității ei în ceea ce privește psihologia rolurilor. Foarte important este dialogul deschis, direct cu aceia ce vor da viață operelor lor. Numai așa, cred eu, vor avea reușita și se vor înscrie în patrimoniul valoric.

Vedeți dv., spectatorul de operă solicită

(Continuare în pagina 16)

CORNELIA BARBU ■

— Nu mai știu la ce se referea lumea.

— Dar cum ați ajuns la București? Din cîte știu sinteți ieșean.

— Eram în corul Facultății de drept din Iași. Nicolae Rafael m-a sfătuit să vin la București. Credea în steaua mea.

— Dar dumneavoastră?

— Nu am avut veleități artistice decît pe la 15 ani. Mă fascina pe vremea aceea un cîntăreț, Silviu Gurău. Cu o chitară în mînă stăteam în fața oglinzii și cîntam copiîndu-i gesturile. Mi-am dat seama că am un glas destul de plăcut, sonor.

— Sper că n-ați devenit narcisic stînd în fața oglinzii.

— Nici n-aveam de ce.

— Nu mi-ați spus nimic despre familia dumneavoastră.

— Ai mei trudeau destul de greu. Lucrau în învățămînt. Mama avea o voce minunată. Deseori cînta împreună cu tata spre deslătarea noastră, a copiilor.

— Cînd se certau, ce făceau?

— Cîntau separat. Noi stăteam pe Păcurari și în casa noastră am văzut intrînd numeroși oameni de cultură din acea epocă — Cincinat Pavelescu, Ionel Teodorescu, George Lesnea, Topârceanu... Discuțiile dintre ei ni se păreau fascinante. Cel puțin așa le socoteam atunci, eu și fratele meu. În loc să ne culcăm trăgeam cu urechea pe la uși și primeam prin gaura cheii la domni aceia spirituali.

— Un obicei detestabil. Totuși, moșteniți cumva harul artistic de la cineva?

— Cred că îl urmez pe unchiul meu Traian Dumitrescu Popa, fost pilot și parasutist profesionist, care, pînă în anul 1951 a deținut recordul național la parasutism executînd un salt de la 9460 de metri în cădere liberă.

— V-a marcat cumva vreun spectacol de operă în copilărie?

— La 13 ani am văzut Traviata. La Opera din Iași. Atunci am avut revelația scenică a operei. Pînă atunci ascultasem doar arii și coruri la un Philips hodorogit. În seara aceea însă am revenit cu greu acasă. Rătăceam pe străzi ca fermecat. Traviata m-a decis să intru în corul liceului. Însă adeseori acolo o luam razna. Uitam de toate și cîntam atît de tare încît îi acopeream pe ceilalți. Săracu! profesorul Ghiță Carp nu mai avea încotro și arunca după mine cu linia ca să mă trezească la realitate.

— Se poate afirma deci că ați devenit solist pentru a ieși în evidență?

— O, nu. Niciodată n-am dat din coate și n-am jenet pe nimeni.

— Probabil că aceste rînduri le vor citi și colegii dumneavoastră și ei sînt mai în măsură decît mine să aprecieze dacă lucrurile stau așa sau nu. Dar să vedem ce a mai urmat.

— În 1952 am intrat la conservatorul „Ciprian Porumbescu” la clasa maestrului C. Stroescu. Acesta a reușit să lupte cu tact cu defectele mele și m-a ajutat să-mi dezvolt calitățile. Am avut o sănătate destul de subredă. Asta m-a determinat să-mi controlez exact eforturile. Parado-

mul. La un moment dat repertoriul meu cuprindea cam 41 de opere. Astăzi numărul lor e dublu. Totodată, n-am neglijat nici liedul și nici oratoriul. N-am să afirm niciodată că am strălucit în egală măsură în toate genurile liricii vocale. Dar faptul că am dorit să mă ilustrez în mai multe genuri m-a ajutat enorm. Și asta nu de dragul performanței M-am dăruit întotdeauna cîntit muzicii.

— N-am să vă pun întrebări despre scenele pe care ați cîntat sau ce roluri preferați.

— Mai ales că la astfel de întrebări am răspuns de zeci de ori.

— V-aș ruga să ne oprim puțin și să examinăm destinul operei în contemporaneitate. Opera nu moare, a devenit tot mai clar pentru tot mai multă lume. Criza ei se datorează încercării de a perpetua modalități de spectacole învechite, lipsite de autenticitate, care nu se mai adresează celor de azi, pe care le-am putea cataloga cu expresia unui mare poet „artă leneșă”. Dar dacă aceste lucruri sînt atît de limpede pentru aștia, de ce credeți că la Opera română nu mai e afluența de acum zece-cincisprezece ani, cînd obținerea unui bilet era un privilegiu?

— Eu nu cred în compromisuri. La operă ori totul e bine ori totul e rău. Pentru a face un spectacol de operă nu e de ajuns să ai un ansamblu bine pregătit — dar trebuie să știi să-l și coordonezi, să dai un sens întregii munci. Îți poți permite să greșești o dată, de două ori, dar cînd astfel de fapte se repetă înseamnă că ai pur și simplu de-a face cu o conducere nepricepută.

— Ce înțelegi printr-o conducere pricepută?

— O astfel de conducere e formată din oameni care iubesc în primul rînd ceea ce fac și se dăruiesc unui tel cu toată pasiunea. Pe care, poate că nu-l ating niciodată, dar se străduiesc să ajungă cît mai aproape de el. Dar fără un ideal nu are nici un rost să ocupi scaunul cuiva care ar crea în jurul său acel climat de efervescență necesar creației. Gîndiți-vă că teatrul nostru de operă s-a născut în urmă cu 60 de ani. Mai înainte fuseseră doar manifestări artistice sporadice. Din 1920 pînă prin anii 1970 noi am reușit să atingem cu spectacolul nostru de operă culmi pe care alte popoare le-au atins după două-trei veacuri. Prin anii 1963—1964, la turneele din Franța și R.F.G., Opera română era cotate printre primele cinci Opere ale Europei! Cum a fost posibil ca în numai cîțiva ani să se decadă atît de mult!

— Chiar. Cum a fost posibil?

— Sînt foarte multe cauze și nu cred că avem timp să le enumerăm pe toate. O parte au fost analizate în excelențele dez-

(Continuare în pagina 16)

GEORGE ARION ■

Să ne citim unii pe alții

Un vechi și păcătos obicei al breslei scriitoricești (există și binecuvântate excepții, se înțelege) este acela de a ne pronunța unii despre alții în necunoștință de cauză, adică fără să ne citim. Deși opiniile vizează latura profesională: „un poet mediocru; un critic nul”, „ca romancier fără haz”; „un dramaturg inexistent” sau, dimpotrivă, „un poet remarcabil”, „un critic excepțional”, „un romancier de rasă”, „un dramaturg de mare talent” etc. Aceste opinii nu se întăresc, de cele mai multe ori, pe lectură poezilor, a paginilor critice, a romanelor, pe „vizionarea” pieselor de teatru. Ele se formează, în fondul lor adinc, pe regretabilul argument „ad hominem” și trebuie raportate, mai totdeauna, la relațiile umane. Adică tocmai la ceea ce ar trebui ignorat atunci când judecăm o operă și nu un om. Încă de aproape un veac și jumătate Mihail Kogălniceanu, simțind parca slăbiciunile slăvitei bresle a minutorilor cuvintului, atrăgea atenția, în mod special, asupra eticii scrisului: „Cît pentru ceea ce se atinge de datele redacției, noi ne vom sili ca moralii să fie pururea pentru noi tablă de legi, și scandalul o uriciune izgonită. Critica noastră va fi nepărtinitoare, vom critica cartea iar nu persoana”. (Introducere la Dacia Literară 1840.) Cum se vede, cuvinte de inscripție, nu numai pentru concizla formulării, dar mai ales pentru calitatea etică a programului ce-l propun. Program de la care, în multe momente ale literaturii, se comit grave devieri. Și în loc de persoană se ignoră cartea. Ne este persoana antipatică, ne-a criticat sau ne-a ironizat într-o anumită împrejurare, a negat ceea ce scriem noi, a comis o nedreptate față de noi într-o anumită împrejurare (și cite asemenea împrejurări se pot întâmpla în viață), atunci acea persoană este „desființată” când se ivește prilejul (și dacă nu se ivește, îl inventăm ușor) pe linia esențială, adică aceea a scrisului; omul nu există ca poet, critic, romancier, autor dramatic etc. Nu numai atât, este de ajuns uneori ca acea persoană să laude un coleg ce ne este antipatic, ori să se îndoiască de talentul unui prieten și rezultatul este același: negarea, încercarea de compromi-

tere (sub raport profesional, iar uneori, din nefericire, și uman) ori de-a dreptul „desființarea”. Firește, Maioreșcu avea dreptatea lui susținând că adevăratele valori nu pot fi desființate, oricâtă intervenire critică se va consemna, că în general, cam ca în basme, adevărul și binele înving. Dar, la urma urmei, ne gândim, de ce e nevoie de o risipă inutilă de pulbere care poluează atmosfera? Cînd adevărul s-ar putea impune pe căi mai civilizate? Cu o singură condiție, însă elementară, și în absența căreia orice discuție se descalifică de la sine și anume: cunoașterea cărților acelui pe care-l negăm sau îl apoteozăm. Condiția pare atît de, cum să spunem, banală, incit cititorii din afara breslei se pot mira la infiniț că o aducem în discuție. Ne pare rău, o mărturisim deschis, că le înșelăm sublima lor naivitate. Uneori mă aflu în fața unor veritabile spectacole de cinism: un critic declară că nu-l citește pe cutare romancier pentru că „scrie cărămizi” (a se citi cărți prea voluminoase și lipsite de valoare). Nectindul-l, nu se jenează, totuși, să-l califice. Altul declară, despre romancier, că i-a citit prima carte și s-a lămurit; n-are un pic de talent, scrie „cu copita”. Romancierul a mai scris multe cărți și, dacă-i amintesc că oricine poate evolua, că se poate rata o carte, dar altele pot fi bune, dă același răspuns: „sînt edificat!” (edificat cu o carte din 7-8). Ca să-și arate înțelepciunea, își argumentează aforistic opinia: „nu trebuie să bei o sticlă de vin ca să vezi cum e, te lămurești de la prima înghițitură”. Dacă-i amintesc că prima înghițitură la Eminescu e „De-aș avea”, o poezie fără valoare, logica intră în suferință dar tot găsești, uneori, replica: „Bine, dar Eminescu era Eminescu”. Da, însă nu de la început, nu? Altul zice despre ultimul roman al cutărui autor: „am citit două pagini, m-am lămurit”. Două din 500-600! Observați ce rafinate antene de detectare a valorii are! Poezii se citesc uneori cam așa: una de la început, două de la mijloc, una de la sfîrșit: 4-5 din 40-50. După care se face o riguroasă cronică literară căci, la

drept vorbind, poetul era dinainte clasat: fie printre cei „buni”, „foarte buni”, „mediocri”, „slăbuți” etc. Nu reușește bietul om să-și schimbe destinul, nu poate scăpa de sertonul sufocant în care criticul l-a introdus prima oară, sau poate a doua, în funcție de evenimentele vieții... nelitere, se înțelege. „Al citit, am întregat pe un critic, ultimele poeme ale poetului X? Mi se pare absolut formidabil!” dar am întrerupt confruntarea căci omul, deși „de meserie”, nu citise de citiva ani ce mai scrisese poetul care, pentru critic, era „un capitol încheiat”, trecuse la alte indeletniciri. Și dacă la unii critici întîlnim o asemenea stare de lucruri, ce să spunem de poezi între ei, romancierii între ei etc.? În ce ne privește, nu vedem decît o singură soluție salvatoare: să ne citim unii pe alții, înainte de a ne pronunța despre unii sau despre alții. S-ar putea, atunci, sint chiar sigur, ca să ne schimbăm multe dintre păreri. Cunoșcîndu-ne, ne vom înțelege mai bine, comprehensibilitatea și toleranța, atît de necesare în orice domeniu, nu se pot întemeia decît pe cunoaștere. Numai ignorarea produce adversități și, mai ales, dușmăni. Mai mult, cunoșcîndu-ne, vom fi în stare să înțelegem mai bine marile îndatoriri ce ne revin tuturor, indiferent de amicitii ori diversități de opțiuni care, desigur, vor exista totdeauna. Cunoșcîndu-ne, am putea chiar să acceptăm ceea ce deocamdată pare imposibil: prețuirea adversarilor și luciditatea critică față de amici. Am dobîndi astfel acel ideal propus de marele întemeietor al criticii românești care a fost Titu Maiorescu: atitudinea „impersonală”, „obiectivitatea deplină” în fața operelor asupra cărora ne aplecăm. Putem spera chiar, citindu-ne unii pe alții, la dobîndirea idealului suprem, acela de a ne iubi unii pe alții. Căci iubirea, ca și prețuirea, indiferent față de cine, față de o ființă, de un obiect chiar, cu atît mai mult față de un om, adică de un semen de-al nostru, nu poate porni decît dintr-o cunoaștere cît mai completă, mai adîncă, mai exactă. Este imposibil ca, printr-o asemenea cunoaștere, să nu ne revizuiem opiniile și, odată cu ele, ceea ce este mai important, pe noi înșine.

POMPILIU MARCEA ■

Nicolae Herlea

(Urmare din pagina 15)

o sinteză organică între partitura muzicală și elementul dramatic, teatral. Vocea este un lucru esențial, dar nu e totul. Spectatorul trebuie să creadă în personaj și de aceea interpretul este obligat să se înglobeze psihologiei acestuia. Cîntărețului de operă i se cere a fi dublat de un actor de mare talent. E un lucru deosebit de dificil, rezolvabil însă cu ajutorul unor dirijori buni, al unor regizori buni. Ar fi momentul ca și regizorii tineri să-și găsească locul în această instituție, venind cu elemente noi în montarea unui spectacol de operă. **Vă doriți un anume rol?** „Uneori mă întreb de ce nu se compune o operă care să fie inspirată din viața și poezia lui Eminescu. Mi-aș îngădui să doresc a-l interpreta”. **Ce alte întrebări își mai pune Nicolae Herlea?** „Uitîndu-mă la televizor și urmînd seria evocărilor lui Carl Liebermann despre Opera din Paris mă întreb de ce nu se fac și la noi asemenea filme comentate de un Doru Popovici, Cosma sau Sava? Am putea realiza filme de operă de o excepțională calitate. Am avut și avem artiști de mare valoare care se pierd. Nimeni nu e nemuritor. Cum altfel am putea pune în valoare acest potențial artistic decît cu ajutorul filmului, al televiziunii, al discului și benzii de magnetofon, pentru ca să rămîna ceva în urma noastră, pentru a trece toate aceste valori artistice în patrimoniul național, în antologia muzicii. De ce să se facă filme mai tirziu și să se apeleze la play-back-uri cînd, acum se pot realiza pe viu? De ce Oedipul lui Enescu n-ar merita un film, aflat timp cît Ohanesian poate da întreg concursul său? De ce nu s-ar face filme cu caracter publicitar, folosindu-se prestigiul mondial al multor artiști români? În felul acesta am face un serviciu imens culturii naționale, cunoașterii ei mai bine peste hotare. Să luăm exemplul altor popoare care-și glorifică oamenii de artă. De ce să facem filme doar cu vedetele muzicii ușoare, sau populare? Nu trebuie să ne ferim să încurajăm și să apreciem adevăratele vedete ale culturii, dar trebuie să fim atenți să nu confundăm vedeta cu vedetismul care n-are nimic comun cu arta. Aprecîndu-ne artiștii la justa lor valoare înălțăm pe noi treptă, arta și creația românească contemporană”.

Foldorul, cum trebuie iubit

Trăia, deunăzi, mai sus de Chirigiu, pe-acolo pe unde Bucureștii s-au schimbat încet, fiindcă nu-i prea sănătos să se schimbe repede totul, pe-o stradă pavată cu pietre de riu, un lăutar. Lăutarul se chema Zlotea, era cîntăreț din gură și din cobză, și pentru că noi știm despre lăutarii care cîntă la cobză că sînt bătrîni, bătrîn de tot era și Zlotea. Pînă și cel vîrstnic, tot cu părul alb îl știau. Ce zicea Zlotea, erau numai cîntece vechi, venind din vremi și peste vremi, nu de joc și de voioșie, ci de ascultat și luat aminte, de pus pe dunea sufletului, într-un alean ce-i numai al românului. Destinul acestui Zlotea a fost cam ciudat. Intrînd el de mult în legendă și fiind legende mai dulci decît realitatea, viețuia aproape uitat. Acest Zlotea era un om tezaur, dar — cum se întîmplă adesea cu tezaurele — le pricepem prețul abia cînd s-au pierdut.

Arta și dorul cobzarului Zlotea însă nu s-au pierdut cu totul. Au existat niște oameni de bine prin preajma lui, tezaurele veritabile nu pier fără urmă și, astfel, cobzarul Ion Zlotea, cel despre care se credea că-i ființă din vesnicia vremilor lui Barbu Lăutaru, lasă ceva din duhul darului său lui Alexandru Mica.

Alexandru Mica face primele sale înregistrări cu Zlotea și violonistul Florea Cloacă, în anul 1973. Parte din baladele cîntate atunci intră în „fonoteca de aur” a radioului. Asta înseamnă că pe fișa de Kardex radio a cîntecului respectiv stă scris, cu girul unor specialiști, chiar așa: AUR.

Știindu-i pe Zlotea și Florea Cloacă, am crede că izbînda momentului respectiv li se datorește în întregime.

Oricît ar putea să pară de curios, interesul excepțional al acelor înregistrări îl face totuși glasul lui Alexandru Mica. Și nu atît glasul, fiindcă voci frumoase

s-ar mai găsi, cît patosul unic pus de el în cîntec.

Cine e Alexandru Mica și cum a ajuns el să cînte cu tarafuri cu lăutari unu și unu numai cîntece din bătrîni, numai lucruri despre care gîndeam că li s-a prăpădit pentru totdeauna ființa, iată o poveste care trebuie neapărat povestită. E vorba de un om care nu trăiește din muzică, el avînd ceva mai bun de făcut: să trăiască muzica.

S-a născut la 10 Ianuarie 1945, în comuna Putineiu, din fostul județ Vlașca Teleorman. Nu are studii de muzică, mai bine-zis, drumul lui în muzica populară nu seamănă cu nici unul din drumurile știute ori obișnuite. Ce s-a întîmplat cu Alexandru Mica și cum a ajuns el să cînte și să înregistreze cîntece vechi la radio și televiziune, și să scoată discuri cu muzica poporului în anii 1907, în anii 1877 și chiar mai de demult, cu balade vechi chiar și pe timpul lui Anton Pann, iată niște întrebări și iată și răspunsul: dacă li, copilărie muzica Teleormanului l-a însoțit și i-a modelat simțirea artistică, mai apoi toate păreau să-l depărteze de cînt. Elev, joacă teatru și este laureat la festivalul național de teatru pentru amatori „L.L. Caragiale”, 1962. Și așa, vrînd el să fie regizor de teatru, absolvă două facultăți de limbi străine: polonă și rusă (la București), coreeană și japoneză la Pyong Yang, în R.P.D. Coreeană, în anii 1963-1966. „Firește — spune — mai știu franceză și engleză”. O observație firească, dacă ținem cont că Alexandru Mica este de profesie translator, că în aceste limbi lucrează, că are doctoratul cu o teză de literatură universală comparată.

Un moment al nașterii pentru muzica populară, al celei de-a doua nașteri trebuie să fi existat.

„Asta s-a întîmplat pe cînd eram student în Coreea, spune Alexandru Mica. Din dor de țară, cîntam, cu felurite ocazii, cîntecele noastre, cîntece din Teleorman. Am condus corul studenților străini de la Universitatea din Pyong Yang și într-o zi am fost remarcat de tovarășul Kim Zăng Il, actualmente un cadru de conducere marcan. În Comitetul Central al Partidului Muncii din Coreea, pe atunci activist cu probleme ideologice în Universitate. I-a plăcut muzica românească, i-a plăcut cum cîntam cîntecele vechi coreene și, într-un fel, a fost nașul meu în muzică. În țară trebuia să fac un referat pentru lucrarea de doctorat (Coordonate ale fantasticii în romantismul european) și, pentru referat, o documentare pe chestiuni de fantastic în folclor. Am fost la Institutul de folclor, la Arhiva națională de folclor. Acestea sînt textele, mi s-a spus acolo, dar ține seamă de faptul că ele erau cîntate, nu recitate. Ele erau cîntec, nu literatură folclorică. Am ascultat, zile de-a rîndul, fonograme vechi (transpus pe benzi) din vestitele culegeri ale lui Constantin Brăiloiu, George Georgescu Breazu, Dimitrie Chiriac, Harry Brauner, Tiberiu Alexandru, Emilia Comișel. Mi-am dat seama, înflorat, uimit, răvășit de emoție că acolo stă comoara, aproape

neștiută de profesioniștii cîntecului popular. El mai veneau, e drept, la arhivă, dar nu aveau răbdare să asculte fonogramele acestea, hiriite, unde toate cîntecele păreau la fel”.

Ceea ce a făcut Alexandru Mica se cheamă arheologie muzicală. Timp de patru ani a ascultat peste 25 000 fonograme! Din ele a selecționat, pentru repertoriu, cîntece populare din Muntenia, din sudul Munteniei îndeosebi, din zone considerate, cu suficiență, prea puțin active în ce privește folclorul muzical. El nu a selectat cîntece „frumoase”, ci de suflet, cîntece trimițînd adînc la o filosofie a vieții, îndeobște balade.

„Ascultînd, tematic, baladele — spune Alexandru Mica — mi s-a conturat ideea unei e-opei în cîntec a luptei poporului român pentru dreptate națională și socială. Am imprimat două discuri („Cîntece de vitejie — 1877 — și Cîntece de revoltă — 1907” și „Rămii mindro sănătoasă” — cîntece din perioada primului război mondial), un al treilea (Cîntece din anii '44) e în curs de apariție, acum mă întorc la muzica altor veacuri, la primele cîntece culese și astfel atestate de Henri Erlich, Miculi, Rujitki, Andrei Ioan Wachmann, Alexandru Berdescu, Dumitru Vulpian, Anton Pann, Gheorghe Ucenescu. E vorba de cîntece din perioada 1780-1890, rar sau niciodată cercetate, rar sau niciodată cîntate, deși unele — spre exemplu, bogata culegere de peste 300 de piese ale lui Vulpian — erau cunoscute și elogiate de Alecsandri. Ceea ce vreau eu e autenticul, înțelesul unui timp și al unui stil. Cariera mea muzicală e o chestiune de devotament față de creația populară”.

Devotamentul se exprimă cel mai bine prin fapte. Recent, Alexandru Mica a înregistrat, în studiourile radio-tv, 100 de cîntece din culegerile amintite. Muzică lăutărească de la oraș și de la țară, cîntece țărănești, propriu zise, cîntece de influență turco-grecescă, cîntece de salon (începuturile romanței de azi) și, mai ales, cîntece cu tematică istorică și spre amintirea anilor 1821, 1848, 1859.

Nu poți să iubești profund ceva dacă nu dețiești, tot atît de profund, ceva. Alexandru Mica a purces la arheologie muzicală înțelegînd ce deserviciu fac folclorul și sufletului multimea de cîntece incropite cu „mă dusei” și „mă-ntorsei”, ziceri din gură sprintăre, licînd ideea unei existențe românești zgloabii și petrecărețe, cu drame de azi, pe mîine, și nu fondul de sublim al folclorului. Fiindcă se cîntă puțin balade, va înregistra balade, slujindu-se de culegerile Brăiloiu, D.D. Stancu și Harry Brauner. Fiindcă simte o mare responsabilitate în lucrul lui de om al cîntecului și al autenticului, scrie o carte despre „Tendințe în valorificarea creației muzicale folclorice în țara noastră”.

„Am dori — scrie Harry Brauner — ca imboldul lui Alexandru Mica să dea de gîndit celor ce își înăduie sacrilegiul de a strecura în comoara spirituală a poporului cîntece „lansate” de ei, în scopul căpătuirii și dobîndirii unor efemere succese atît de dăunătoare, cu texte fabricate, de cea mai penibilă platitudine și vulgaritate”.

TUDOR OCTAVIAN ■

Dan Iordăchescu

(Urmare din pagina 15)

bateri din revista Flacăra organizate în legătură cu destinul operei. O voi numi pe cea esențială: a dispărut entuziasmul și credința în ceea ce facem. Oamenii nu-și mai dau nici un interes să facă un lucru bun, să aducă un suflu novator. Ați văzut poate, la televizor, emisiunile dedicate unui mare director de operă: Liebermann. Ați văzut cu cită căldură se apropia el de oameni, indiferent dacă erau soliști sau coriști, balerini sau electricieni. Dar atunci cînd se întrefine o atmosferă de birfă, de răceală, de pasiuni mărunte, de interese strict personale este firesc să ajungi la blazare, să nu mai poți să fi tu însuși. Și numai o conducere înțeleaptă te poate feri de așa ceva.

— Pe dumneavoastră vă sîrbătorește în aceste zile Filarmonica și nu Opera. De ce?

— Sint cit se poate de mișcat de gestul colegial al lui Ion Voicu și al întregului colectiv de la Filarmonica. După cum știți, eu am părăsit ansamblul Operei. N-am dorit aceasta, am fost obligat. Acum trei ani, între două spectacole la Paris, am venit de Anul nou să cînt în Traviata. Întotdeauna mi-a plăcut ca primul spectacol dintr-un an să fie în țară. La acea reprezentare am întîrziat 12 minute. Întîrzierea mea nu afecta spectacolul deoarece intram în scenă aproximativ după o oră de la începerea lui. Ei bine, directorul a găsit de cuviință să mă schimbe cu altcineva și să anunțe la stația de amplificare din vîna cui s-a produs acea înlocuire. Socotesc însă că publicul nu trebuia sancționat. Niciăieri în lume nu s-ar fi procedat astfel. Nimeni nu va putea șterge amărăciunea din sufletele aceluia care au plăcut dînd biletele înapoi deoarece veniseră să mă asculte și pe mine și se pre-entăiseră pentru această întîlnire. Dacă aș fi fost doar eu sancționat nu aș fi zis nimic. Dar așa mi s-a părut normal să plec. Regret scena aceea pe care am cîntat timp de 22 de ani dar în egală măsură iubesc podiumul Ateneului unde am găsit o atmosferă cu adevărat colegială.

— Vreau să precizăm un fapt: sper că opiniile dumneavoastră despre destinul Operei române nu sînt urmarea unor resentimente.

— Nicidecum. Am calități și multe defecte, ca toți oamenii, dar nu sînt rănchinos.

— Ce defect mare aveți? Vă plac cumva prea mult aplauzele? Forțat să obțineți lor?

— Aș minți dacă aș spune că n-am căutat uneori cu orice preț aplauzele. Culemea că asta mi s-a întîmplat de obicei cînd nu eram în forma cea mai bună. Dar niciodată n-am făcut-o cu dorința de a-mi compromite colegii. Dealtfel, vă rog să notați ceea ce aș numi, cu o expresie desul de pompoasă — dar n-am o alta la îndemînă — crezul meu artistic: n-am încercat niciodată să-i concurez pe alții, ci doar pe mine însumi.

constelația lirei

VALERIU BĂRGĂU

Privind un tânăr

Privind un tânăr în albul ochilor
am simțit
Că trebuie să mă întorc din nou
la poemele mele
Pe buturugi. Albe de promoroacă.
În fața aceluia tânăr mi s-a făcut părul
măciucă
Mi-am băgat miinile pină la coate
Într-un poem supraréalist. Scris
la cruntă vedere
Scîrbit de natura ce se lingusea
pe limba imaginației
mele. Se gudura să o încint. Să
destrăbălez
Să-i caut fața poluată. Printre brazii accia
Plouați. Vechi limbaje sociale
Ne călăresc memoria. Ne-o adîncesc
în vetrele nașterii. Orașele
mor precum plantele asfixiate
de poemele prietenilor.

Privind un tânăr am descoperit izvorul
principalelor
mele poeme. Așezate pe colțuri de masă
Spălate de bătrini cu ceai de mușetel.
Să rabde
Nu vor crăpa (Eu n-am crăpat sub soda
grea a uzinelor
amenințate de umbra cometei Kohoutec);
Și ce cald era înăuntru.
În întunecoasele artere ale pămîntului
de sub Jiul de Vest. Tuburile de aeraj
Vijiiu. Într-un du-te-vino. Continu.

Dragul meu prieten — ce să mă fac
cu albul
ochilor tăi. Mă inspăimîntă
Petetele acelea grele ar putea să vorbească
Într-un limbaj asemănător
poemului meu.

Am intrat în panică privind
ca într-un poem
geodumitrescian
fața tinărului pe care se fixează
din pricina frigului. Poemul meu
Linștește dinaintea rostirii.
Grave. Mutilate. O piesă modernă
Pe una din scenele Romanticului.
Coroane de flori arse minjite cu rugină
descoperim în ochii tinărului de treizeci
de ani;

În albul ochilor lui
Am citit cel mai complet poem
al sfîrșitului
de secol.

Pașnicii lucrători de pe autostrada X

Poem scris pe autostrada X filmată
de o casă de filme
Grăbită să dispară din conul zgomotos al
autostrăzii moderne. Greierii uriași
desenați pe panouri
înalte
Au înviat dintr-o dată fugind
pe sub mașinile grele.

Strecurindu-se în singele peliculei
Proaspăt minjite cu imagini apocaliptice.
Accidente
stupidе. Realitatea fantastică
de după gratiile imaginilor.

Cu fața la imaginile crude. Umbra
se apleacă
Să culeagă cioburile unei zile de lucru
Spălînd vasele din care s-au ospătat
ingerii
șoselei
Curățînd uneltele lucrătorilor de bitum.
Încălziți.
Înfășați în culori stridente. Flecărese
pe indelete
intîmplări autobiografice.

Amețitoarea vitează a timpului oprit
pe marginea autostrăzii
de către pașnicii lucrătorii.

Truda artistului

Îi parvin toate vocile. Cu mina pe inimă
le așteaptă. Riscă să se usuce
în oxigenul ars.
Să i se învințească pleoapele.
Să putrezească
în armura realității din care provine.
Să primească.
tainul. Să i se însingereze sufletul
Sub lucirea tăioasă a propriei arte
(închipuirii).

Imaginație pură. Linștește izbînd viața
artistului
de ecranele amintirilor. Limpezi. Corzi
întinse
afară din trup. Afara pămîntului moale
Un fel de extaz îi pipăie chipul
I-l brăzdează cu truda. Din somnul agitat
o minge luminoasă
sfîșie cosmosul.

Scrisori de serviciu

Statul român mi-a dat voie
poet pașaport permanent
plimba-m-aș cu Arca lui Noe
pe Sena acum în prezent

am două tablouri de ton
dar nu mă ocup de negoț
eu sper că și-n gara Lyon
se poate scriși din saboți

eu cred că și-acolo miroase
a brînză de vacă și oaie
și poate că am amiroase
unei trestii de ploaie

ți-am spus că nu sunt abătut
și chiar de-aș fi fost ce vâ pasă
de cînd pină cînd s-a făcut
Europa așa rușinoasă

cît timp să rugăm Bel-Ami
fii prieten prietene prieten
că altfel totți vom ieși
ea niște fantome la pepen

Crede-mă urăsc singurătatea
m-am trezit onest la miezul nopții
frămîntat că trebuie să scriu
un articol meritîndu-mi zloții

Dorule te rog nu mă pisa
că mi-e tare dor de cineva
mă gîndesc eu însumi și la cai
și la clubul nostru și bai bai

mai vorbim cînd vin de la Longchamps
dacă pot ți-aduc și un căpăstru
nu ne zăpăci nici amăgi
e-avem fire de popor ecvestru

ION NICOLESCU ■

Între două anotimpuri

Tu mi-ai adus dalii
și încăperea
s-a umplut de lumină mov
ca-ntr-un templu trăim
și ca-ntr-o legendă

mările lumii la picioarele tale
iubite

e un amurg neliniștit
ți-am spus
e un amurg alcătuit din vitralii
pune o dalie în fereastră
spre nevăzutele ape
poate
corăbii vor acosta la țărîm
între două anotimpuri

și tu le vei înrăma într-o lacrimă.

Decor

Duminea aluneca pe ape
de dincolo de stele și destin
perdelele încrămînd pe clape
treceau în luni puțin cite pușin

e, cite gînduri amețeau în ora
desprînsă din amurgul vegetal
un abur ca de imn suia cupola
izbăvitoare a crinului regal

îneebunise poate o egretă
în preeriile cerești
cafeana noastră violetă
scădea de așteptare-n cești.

Risipă

Salamandre subțiri
foșnesc printre lucruri
verzi fulgerări
lampadare de gheață

nu mai ascult în oglinzi rugile tale
frunze mari de aur
luminează veghea noastră

nepămintene arome urcă din temu
valul surpă alcile
pe o punte solară

leli de piatră se asmut între ei
sfîșind draperia de ceară.

Melancolică rază

Calcașcă albă cu patru cai de mătase
în chenar aurlu
suspendat într-o clipă

o pasăre neagră ne umflește
aerul cu o nevăzută aripă

tresar printre sălcii lungi și lălii
ape dormitînd la sini de ninsoare
o, pe o melancolică rază
cade lumina din calendare

și te rogi de lucruri să nu mai orbească
strînse-n mînunchi la sărbători
și te rogi de ramuri să rămînă
în pure veșminte
vine iarna
vine iarna peste visători.

MARIANA FILIMON ■

Orele pădurii

lui SABIN BĂLAȘA

coboare ceru-n lucruri
și totul limpezească
ce zmeură prin frunze
albastră de gîndaci
pe un pămînt albastru
nimic n-o să rodească
doar fluturii se-ascund
în mari albaștri maci

în cornul de albastru
sunam o cîntec trist
cînd tristă era lumea
cu miinile albastre
ieșit în praguri goale
și-astfel un sufletist
păream pe dealu-albastru
inconjurat de oaste

coboară ceru-n lacrimi
coboară ceru-n singe
în foc de frunze și
în finul strîns sub deal
pe stilpi de casă-albaștri
albastru aer curge
și umed ca o pleoapă
domol și ireal

fecioarele albastre
impresii dulci de soare
pe piinile albastre
și-n tot la fel lichide
mărite-n puritate
demență și splendoare
uritul le rănește
frumosul le ucide.

Pro memoria

● În noiembrie, 1917 — premiera mondială a piesei **Voluptatea onoarei** de Luigi Pirandello la teatrul Carignano din Torino. În noiembrie 1934 lui Pirandello i se decernează la Stockholm premiul Nobel pentru literatură ● 24 nov. 1864 — S-a născut **Henri de Toulouse-Lautrec**, pictor și litograf francez (m. 1901) ● 24 nov. 1877 — **Mihai Eminescu** începe colaborarea la **Timpu** cu articolul **Bălcescu și urmașii lui** ● 25 nov. — Sărbătoarea națională a Republicii Surinam ● 25 nov. 1884 — Premiera piesei **O scrisoare pierdută** de I. L. Caragiale, cu C. Nottara și **Aristizza Romanescu** ● 25 nov. 1920 — Se înființează compania franco-română de navigație aeriană ● 26 nov. 1878 — Autoritățile românești preiau administrația Dobrogei ● 26 nov. 1906 — S-a născut **Nicolae Cristea**, militant al mișcării muncitorești din România (m. 1943) ● 26 nov. 1909 — Premiera piesei **Viforul de Barbu Ștefănescu-Delavrancea** la Teatrul Național din București ● 26-27 nov. 1931 — Conferința pentru dezarmare de la Paris adoptă o rezoluție care precizează că „dezarmarea este de o importanță vitală pentru organizarea păcii și restabilirea încrederii, de care depinde prosperitatea

economică” ● 27-29 nov. 1784 — au loc ciocniri între armata țărănilor lui **Horea, Cloșca și Crișan** și armata la **Brad, Hălmașiu, Rimeș și Lupșa**, încheiate cu victoria țărănilor ● 27 nov. 1838 — Înființarea la Iași, sub direcția lui **Gh. Asachi, V. Alecsandri și St. Catargiu** a **Conservatorului filarmonic și dramatic** ● 27 nov. 1885 — S-a născut **Liviu Rebreanu** la **Tirlișiu** ● Cluj (m. 1944). Debutază în 1908 în revista sibiriană **Luceafărul**. Colaborează la **Convorbiri critice**, este redactor la ziarul **Ordinea**. Scoate la București, împreună cu **M. Sorbul**, revista **Scena** (1910-1911). Secretar literar al Teatrului național din Craiova (1911-1912). În 1914 este ales secretar al Societății scriitorilor români. După primul război mondial își continuă activitatea jurnalistică și literară la **Flacăra, Rampa, Sburătorul**. Conduce **Miscarea literară** (1924-1925) și **România literară** (1932-1934). Între 1924-1934 — președinte al Societății scriitorilor români. Din 1920 pină în 1944, cu întreruperi, este director al Teatrului Național din București. În 1939 este ales membru al Academiei Române ● 28 nov. 1896 — Adunarea națională de la Sibiu hotărăște convocarea Congresului naționalităților în vederea coordonării programului de luptă națională și politică a popoarelor asuprite de Imperiul austro-ungar ● 28 nov. 1820 — S-a născut **Friedrich Engels** (m. 1895),

unul din fondatorii comunismului științific, învățător, organizator și conducător al proletariatului internațional. În sept. 1864 întemeiază împreună cu **Karl Marx** **Internaționala I**. Mai ales prin revista **Contemporanul**, după 1885, muncitorii români cunosc operele lui **Marx și Engels**: **Capitalul, Salariu, preț, profit, Originea familiei, a proprietății și a statului, Manifestul Partidului Comunist** etc. ● 27/28 nov. 1940 — A fost asasinat în chip bestial, de legionari, în marginea comunei **Strejnicul, Nicolae Iorga**, istoric, publicist, orator, om politic și scriitor (n. 1871). A fost profesor la Universitatea din București, doctor honoris causa al mai multor universități străine, membru al Academiei Române și al mai multor academii și societăți științifice din străinătate. Opera sa cuprinde un vast material documentar de un deosebit interes științific. A avut un aport de seamă la integrarea istoriei României în istoria universală. S-a manifestat și ca poet, dramaturg, memorialist, istoric al literaturii, critic și îndrumător literar, evocator și portretist. A fost unul dintre principalii doctrinari ai **Sămănătorismului**. Între 1934-1940 a arătat, în conferințe publice, în cursurile de la Universitate, în ziarul **Neamul românesc** că Garda de fier slujește telurile Germaniei hitleriste și a infierat teoriile rasiste ale hitleristilor ● 28 nov. 1963 — Conducătorii

de partid și de stat participă la festivitățile de la Alba Iulia cu prilejul semi-centenarului **Unirii Transilvaniei cu România** ● 25-28 nov. 1974 — Congresul al XI-lea al P.C.R. ● 28 nov. — Sărbătoarea națională a Republicii Islamice Mauritania ● 29 nov. 1891 — La ființă la **Ploiești Clubul muncitorilor**, care scoate în 1892 ziarul **Democrația socială** ● 29 nov. 1896 — Studenții socialiști de la Universitatea din București înființează **Cercul de propagandă al studenților social-democrați** ● 29 nov. 1968 — Sedință jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată semi-centenarului **Unirii Transilvaniei cu România** ● 29 nov. — Sărbătoarea națională a R.S.F. Iugoslavia și R.P.S. Albania ● 30 nov. — Sărbătoarea națională a statului **Barbados** și a R.P. Benin ● 30 nov. 1963 — Se semnează la Belgrad **Acordul româno-iugoslav** privind construirea și exploatarea sistemului hidroenergetic și de navigație **Porțile de Fier** ● 1 dec. 1918 — Are loc la Alba Iulia **Marea Adunare Națională**, cu participarea a peste 100 000 de români din toate ținuturile Transilvaniei și Banatului. **Vasile Goldiș** citește textul rezoluției de unire a Transilvaniei cu România, aprobată în unanimitate. Adunarea Națională alege **Marele Stat Național Român**.

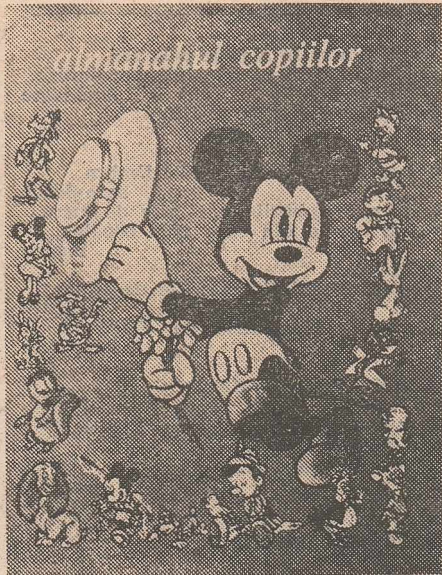
REGHINA VĂRVICI ■

Almanahul copiilor — 1981

O adevărată carte este **Almanahul copiilor** din acest an, editat de Asociația scriitorilor din București sub îngrijirea lui Mircea Micu. Am spus **carte**, pentru că prin semnăturile ce le cuprinde se constituie într-un veritabil volum de literatură pentru copii. Nume binecunoscute de scriitori ai acestui gen literar ca Mircea Sântimbreanu, Ovidiu Zotta, Al. Mitru, Vasile Rebreanu, Alecu Popovici, Vasile Mănuceanu și alții sînt întimpinate cu minunate povestiri de Fănuș Neagu, Constantin Georgescu ș.a.

Poezia este prezentă în grupaje semnate de Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Ana Blandiana, George Alboiu, Gheorghe Pituț, Radu Cărneci, Gheorghe Istrate, G. D. Vasile...

Trebuie să remarcăm seria benzilor colorate ce ilustrează fie o poveste istorică (**Hoarda de aur** de Radu Theodoru), fie **Aventurile lui Zburlici** (de Mircea Micu), erou cu care ne reintîlnim, sau pătaniile

Un festival de satiră și umor

La mijlocul lunii noiembrie a avut loc la Petroșani, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, prima ediție a concursului brigăzilor artistice din ramura minieră. petrol. geologie și energie electrică, manifestare organizată de către Comitetul de cultură și educație socialistă Hunedoara și de către Comitetul uniunii sindicatelor pe ramură. Festivalul a reunit 26 de brigăzi din 10 județe ale țării. Cu o zi înainte, la inaugurarea concursului, au fost prezentate de către artiști în sălile de apel din diferite puncte de lucru spectacole în fața minerilor. Au fost prezenți, la cele mai importante exploatări miniere din Valea Jiului, peste 4 000 de mineri.

Monotip

Multe lucruri sînt de reținut din ultimul număr al revistei **Ramuri** (10). Dealtfel, seria soresciană a lunarelor craiovean ne-a obișnuit cu puține pagini vii, interesante, încă de la prima pagină a acestui număr ne întîmpină o seamă de **Confesiuni** semnate de Corneliu Baba care, fără îndoielă, constituie un prețios material documentar pentru devenirea artistică a marelui pictor, dar care ne descoperă și un povestitor cu un evident har al evocării. Ca de obicei, spiritual și doct, Șerban Cioculescu la rubrica **Semnalizări** găsește, de astă dată, „pete-n soare” în cartea lui Arcadie Percec : **Printre mari cărțurari și mari medici**. Spațiul unei pagini e ocupat de **Șapte exerciții de tragere cu arcul** iscălit de Nichita Stănescu, adică de șapte poeme dense de gînd și poezie. Iată

Primul loc, la brigăzi artistice, a fost obținut de Intreprinderea petrolieră Ploiești urmată de Intreprinderea minieră Dilja (județul Hunedoara) și Intreprinderea minieră Loșița (județul Gorj). La grupuri satirice primele locuri au fost ocupate de Intreprinderea petrolieră Moinești, Intreprinderea minieră Vatra Dornei și Intreprinderea minieră Petrița. Cei mai aplaudați au fost cei de la Intreprinderea petrolieră Moinești, care au prezentat un program de excepție. Directorul clubului din Moinești, Nicolae Chivu, împreună cu numai trei muncitori, Ion Mihai, Nae Eugen Petrișor și Victor Dobrescu, au prezentat un text plin de haz, original, reușind să părăsească tiparele clasicele elemente ale unei brigăzi artistice. Elementele folclorice, specifice zonei din care vin, brodate și transpuse cu mare finețe și acuratețe în actualitate, fac din reprezentația lor un veritabil spectacol de revistă.

În aceeași perioadă, în holul Casei de cultură din Petroșani a avut loc vernisajul salonului de toamnă al umorului. Pre-

zenta expoziție a reunit 25 de caricaturiști și a fost dedicată memoriei lui Nicolae Claudiu, grafician de renume internațional, dispărut într-una din dimineațele anului '80, cel care a pus bazele și a organizat ani la rând saloanele de caricatură pentru minunații oameni din Valea Jiului. Și cei de aici nu l-au uitat. L-au uitat în schimb mulți dintre contemporani. Lăsînd toate acestea la o parte, salonul de toamnă al umorului de la Petroșani este o reușită. Prin ținuta grafică, prin modul de prezentare, prin catalogul tipărit, prin afiș, expoziția se înscrie printre cele mai bune manifestări de acest gen din ultimii ani. Este o tradiție, la Petroșani, ca — exact ca și cărbunele scos din întuneric — umorul de bună calitate scos din rutină să-și facă loc într-o expoziție în drumul său către public. Este o tradiție care trebuie, fără discuție, continuată.

CORNELIA DJIGOLA ■

SORIN POSTOLACHE ■

personajelor Franciscăi Stoenescu din **Povestea pentru voi cu un leu și un vulpoi** ! Aceștia li se adaugă câteva jocuri distractive, glume, ghicitori etc. Am sugera trecerea la secțiunea de **Amuzamente științifice** a narațiunii semnate de Matei Gavril-Albastru — puțin științifică dar nu și amuzantă — dar preferăm să ne întrebăm cum s-a putut strecura în sumarul almanahului.

La sfîrșitul **Almanahului** copiii-cititori, cărora li s-a cerut concursul, ne dau frumoase pilde de talent prin povestirile, poeziile și desenele semnate de ei. Citindu-le încercările literare îți poți face o idee despre ce fel de povești au nevoie, despre felul în care gîndesc și scriu. Pentru că ei gîndesc și scriu serios, obligînd pe scriitor la eliminarea acelor naivități verbale atît de des întîlnite în literatura pentru copii.

Noul **Almanah al copiilor** se constituie într-o frumoasă carte de sfîrșit de an, cadou al scriitorilor bucureșteni, apărută sub „părintească” îngrijire a unui iubitor al cărților frumoase : Mihail Cărciog.

pendent sub conducerea lui Burebista. Evenimentele de vîrf ale istoriei noastre naționale — cum just se notează într-o recomandare redacțională — cu semnificațiile politice, sociale, morale pe care le conțin, sînt urmărite în continuitatea lor firească, venind dintr-o vechime milenară exemplară și împlinindu-se în prezentul nostru socialist. Cele două numere compacte ale revistei prin materialele de document și de dezbateri redactate cu rigoare științifică și probitate intelectuală de numeroase personalități de prestigiu din varii domenii formează certe repere de referință. Compartimentul artei și beletristic, cu un cuprins exigent selecționat, sporește partea de atractivitate. O sugestie : inițierea unui dialog cu cititorii care, credem noi, ar mări eficiența celor patru versiuni ale revistei.

TRAIAN STOICA ■

Presiunea opiniei publice

În numărul din 24 mai 1979 al revistei **Flacăra**, sub titlul „Hoții de benzină (II)”, publicăm un articol în a cărui ultimă parte aduceam la cunoștința opiniei publice că, în scopul prevenirii furturilor de benzină din avutul obștesc, Inspectoratul general al miliției împreună cu miliția județului Constanța au efectuat un experiment cu capcane chimice la depozitele unor întreprinderi dobrogene. Experimentul evidențiasse atunci că o serie de proprietari de autovehicule își procurau benzina chiar din unitatea în care lucrau, prin sustragere, desigur, cele mai multe ne-reguli fiind descoperite la I.U.G.C. Basarabi. În încheierea rîndurilor respective se arată că experimentul, constînd în introducerea în benzină a unei substanțe chimice care dă posibilitatea identificării acesteia în contact cu o hirtie specială, se va aplica în viitor ca o metodă de muncă în combaterea furtului de benzină.

Și organele de miliție s-au ținut de cuvînt ; acționînd în unele depozite din județele Arges, Covasna, Mehedinți, Galați, Olt, Sălaj au găsit peste 40 cazuri de furturi de benzină. Probabil însă că amatorii de benzină pe gratis din județul Constanța și-au făcut o socoteală greșită apreciînd că fiind vorba de un experiment acesta va fi într-adevăr repetat, dar numai în altă parte. Și iată-ne, așadar, după un an și câteva luni cu rezultatele acestui nou control în față, constatînd cu stupeoare că în loc ca aria sustragerilor de benzină de către încadrările unor unități socialiste constănțene să se restrîngă, dimpotrivă, aceasta s-a extins, stabilindu-se că aproape 45% din conducătorii autocontrolați foloseau la autoturismele proprietate personală benzină contaminată de organele de miliție, provenită din rezervoarele a patru mari întreprinderi din

județ, două din Medgidia (Autobaza nr. 6 I.T.A. și Autobaza nr. 7 I.J.T.L.) și două din municipiul Constanța (Trustul de montaj-utilaj chimic București — Midia Năvodari și Depozitul central al întreprinderii județene de transporturi locale Constanța) !!!

Ce mai constatăm din acest control ? Că în Medgidia, din 40 de mașini particulare verificate 24 foloseau benzină marcată, demonstrînd că la cele două autobaze citate se cam practică sistemul „sat fără cîini”, bunurile obștești, în cazul nostru benzină, putînd ajunge fără probleme la cine vrea să se servească. Și amatori, vorba aceea, cită frunză, cită iarbă...

Prînsi asupra faptului, respectînd cu benzină contaminată în rezervor, unii au recunoscut că au „procurat-o” din întreprindere, alții însă, dovedindu-ne o dată în plus că necinstea și nesinceritatea fac casă bună împreună, au încercat să o scalde, invocînd tot felul de motive întru apărare. „Mi-a dat-o un băiat (benzină — n.n.), pentru o sticlă de vin” — a explicat Vasile Ivan, mecanic auto la I.T.A. Medgidia ; Ion Agapie, șofer profesionist la I.A.C. Medgidia, a fost de părere că... a rămas în pană și un coleg milos l-a ajutat cu cîțiva litri, iar Aurel Fratoschiteanu, revizor tehnic la I.J.T.L., a furnizat o explicație de-a dreptul științifică. Văzînd că benzină scoasă din rezervorul mașinii sale se înroșește în contact cu hirtia specială, el s-a disculpat spunînd : „Fenomenul se datorează, probabil, faptului că mașina mea fiind roșie, razele soarelui s-au reflectat de pe aceasta în benzină analizată de dv... et voilà !”

Dacă unii au încercat scuze puerile pentru faptele lor, alții au încercat să nu ajungă în situația de a le invoca, cum este

cazul lui Vasile Museanu, șofer la Autobaza nr. 6 Medgidia, posesor al autoturismului cu nr. 2-CT-7711, care sesizînd apariția lucrătorilor de miliție ce urmau să efectueze controlul a scos rapid un bidon de 20 litri cu benzină și l-a deșertat lîngă gardul autobazei, sau cazul lui Abdula Zechi, croitor la Cooperativa „Înfrățirea” din Medgidia, posesorul autoturismului cu nr. 1-CT-1643, care, în timp ce-și aștepta rîndul la control, simțîndu-se cu musca pe căciulă, a golit rezervorul, pur și simplu, în drum.

Apropo de acest ultim caz, trebuie să scoatem în evidență faptul că sondajul efectuat de organele de miliție din județul Constanța a mai reliefat un aspect îngrijorător, și anume acela referitor la eterogenitatea celor ce au intrat în posesia benzinei furate din întreprinderile respective. Iată, de pildă, pe lîngă încadrările acelor obiective au mai fost găsiți, la Medgidia, cu benzină contaminată : trei achizițori — Bălan Dumitru, Agapie Ion și Drăgan Anton — de la întreprinderile de preindustrializare și achiziții și de industrializare a cărnii (să existe vreun corespondent între benzină și carne ?), un dulgher — Rusenescu Mihai —, un profesor — Iliescu Gheorghe —, un funcționar — Chelaru Virgil —, un administrator la C.C.D.M.N. — Gheorghe Mihai —, ba chiar și un pensionar — Nazir Ion.

Iată deci că furtul benzinei din avutul obștesc proliferază, că obiceiul de a-și alimenta mașinile cu carburant sustras din diferite obiective socialiste devine propriu tot mai multor persoane. Și nu numai la Medgidia, ci și la Constanța, unde au fost găsiți în culpă Enache Ștefan, tehnician principal tahograf, autoturism nr. 2-CT-5044, Lefter Micu, mecanic auto, 1-GL-5632, Iliescu Gheorghe, profesor în comuna Corbu, 1-CT-7511, Brzu Constantin, maistrul la Santierul nr 3 Midia, cu autoturismul 2-CT-9341, Chelaru Virgil, funcționar la C.I. Ch. Năvodari, 2-CT-4689, Mitrea Moise, taximetrist, 1-CT-5821, Vișniță Vasile, electrician, 2-CT-6962, Azamfirei Ștefan, maistrul la Autobaza nr. 2 troleibuze, 2-CT-2779...

Curier literar

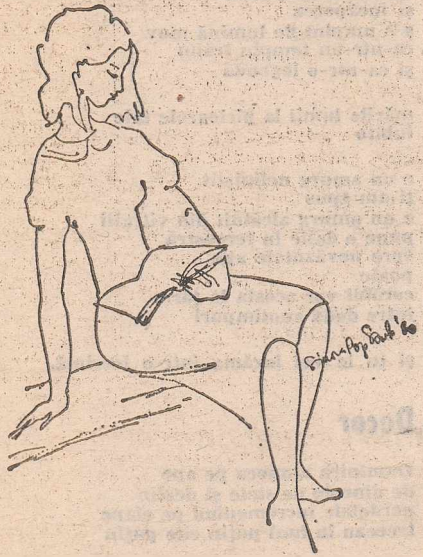
Depistăm certe aptitudini lirice în poeziile trimise de : **Viorel Dinescu** (Galați), **Spiridon Popescu** (Tg. Jiu), **Petre Drăguțoiu** (Tirgoviste), **Panaitache Apostu Vultureanu** (Focșani), **Tucu Moroșanu** (Cimpulung Moldovenească), **D. Lavorona** (Botoșani), **Olimpiu Nuselean** (Sieu, jud. Bistrița-Năsăud), **Ion Vișovan** (Rozăvelea, Maramureș). Din partea acestora așteptăm, bineînțeles, noi versuri.

Am reținut, pentru o eventuală publicare, poezii semnate de **Eva Groza**, **Elena Dumitru**, **Ion Dragomir**, **Damian Stan**, **Gheorghi Mincă**.

Deocamdată nu încercărilor trimise de : **Aurora Telescu** (Timișoara), **Aramiu Pătrășescu** (Teleorman), **Romila Daniel** (Timișoara), **Petru Vasilescu** (București), **Iacob B. (Iași)**, **Ioan Vasin** (Orăștie), **Buleu Costan** (Prundu Birgăului), **Alexandru Lazăr** (București), **Bădulescu Dumitru** (Craiova), **G. Barbu** (Buzău), **Jim Laurian** (București), **Gh. I. Cretu** (Găești), **Sergiu Iancu** (Tr. Măgurele), **Dan Bucur** (Craiova), **Lovin Gh. Victor** (Adjud), **Vuia Viorel** (Timiș), **Radu Luminița** (Ploiești), **Grigore Isail** (Lipova), **Dumitru Alexandru** (Timișoara), **Păunovic Florica** (Galați), **Mihai Păcuraru** (Tulcea), **Muntean Maria** (Sibiu), **Stoicescu J. Victoria** (Ploiești), **Marin Nicolae Gălnă** (jud. Olt), **Lăzărescu Ioan Mircea** (Horezu), **Niță Ioan Cărilă** (Buzău), **Dumitru T. Burtea** (Alexandria), **Fufu Valerica** (Galați), **Oproiu Vasile** (Gorj), **Dinu Popian** (Rm. Vilcea), **Cosma Nicolae** (Constanța), **Todoran Valea** (jud. Sălaj), **Marcel Ciucur** (Bacău), **Văduva Elisabeta** (Lupeni), **G. Militaru** (Sirma), **Preda Costanța** (Buftea), **Stelian Sandu** (Dimbovița), **Vladimir Cinezan** (Cluj-Napoca), **Gheorghiș T. Ioan** (Constanța), **Gheorghe Alexandru** (Galați), **Bătrnică Alexandru** (Buzău), **Elena Damian** (Arad), **Dumitrache Gh. H. Pantazi** (București).

Manuscrisele nu se restituie.

V. N. ■

Dumitru Sever:

„Constanța se va scutura, curînd, de restul plutonului“

— Tovarășe Dumitru Sever, ce-ar trebui să ne spună numele dumneavoastră ?

— Auzindu-l, normal ar fi să faceți legătura cu Fotbal club Constanța, la care am fost jucător, pe cînd se chema Farul, la care sint, de la 1 iunie, președinte.

— Sinteți cel care înscria, meci de meci, goluri direct din corner, așa-i ?

— Nu chiar meci de meci, dar am marcat destule. Vreo 20. Lui Sfetcu, de pildă, portarul Petrolului, la vremea mea o echipă mare, i-am înscris 3 goluri din corner, de ajunsese, zicea el, să mă viseze în fiecare noapte ! Numai că, vedeți, povestea s-a cam uitat.

— Cum adică s-a uitat ? !

— Cînd brașoveanul Bența a marcat un astfel de gol, cu Dinamo, s-a scris de toată lumea, de Dridea II, de Niki Dumitriu, dar de mine nu s-a suflat un cuvînt !

— Și cum faceți dumneavoastră de mareați direct din corner ?

— Ei, să nu credeți că era ușor. Mă antrenam în mod special și apoi, la Constanța, mai aveam și citeva avantaje. Pe o parte, vîntul, aliat la poarta dinspre gura potcoavei stadionului „1 Mai“, pe de alta, Ciosescu, care făcea paravan, fiind ajutat de statura sa. Baza însă o constituia munca. Zecile de exerciții.

— Cînd v-ați retras din fotbal ?

— În '62, la 36 de ani. Pînă să vin la club, am lucrat în profesie, ca jurist. Cea mai bună perioadă, ca fotbalist, am avut-o în anul '60, cînd Farul a ocupat locul 4 în divizia A, performanță repetată o singură dată, în '73. Cu cine jucam în echipă ? Cu Ghibănescu, cu Ciuncan, cu Ciosescu, cu Moroianu, cu Olaru, cu alții.

— Ce v-a determinat să vă reîntoarceți, după o lungă absență, în lumea fotbalului ?

— Cînd mi s-a propus să lucrez la club, n-am stat o clipă pe gînduri, convins că un oraș ca al nostru merită să aibă echipă în A. Toate energiile mele sint subordonate scopului promovării. O promovare însă justificată de valoare, nu de cine știe ce jocuri de culise.

— Care era atmosfera la 1 iunie ?

— N-ăș vrea să vorbesc despre atmosfera de la 1 iunie.

— Clar, am înțeles. Tovarășe Sever, care era situația la Fotbal club Constanța la data de 2 iunie ?

— Dacă insistăți, nu era bună. Bîntula neîncrederea, la toate nivelele. Jucătorii nu mai credeau în antrenori și nici, cel mai grav, în posibilitățile lor. Antrenorii nu mai credeau în jucători, socotindu-i plafonați și smecheri. Conducerea, cea

care s-a schimbat, nu mai credea în nimeni.

— Care a fost primul pas ?

— Numirea antrenorilor Hașoti și Comăniță, oameni devotați trup și suflet Constanței. Succesele de azi ale echipei, lider în divizia B, se datorează, fără discuție, muncii, seriozității și tactului lor. Cei 2 formează un cuplu, după mine, ideal, suplinindu-se reciproc. După aceea, climatul s-a îmbunătățit, asta datorită ajutorului primit, permanent, din partea organelor locale de partid și de stat, a municipalității în primul rînd, tovarășul Gheorghe Popa, primarul Constanței, fiind un fel de părinte spiritual al echipei. Nu trebuie să-l uit nici pe președintele de onoare al clubului, tovarășul Ion Popescu, alt mare sufletist. Grație acestui colectiv, atmosfera s-a schimbat și echipa și-a reîntar marșul triumfal spre divizia A.

— Nu sinteți cumva prea optimist ?

— Nu, nu sint. Din toamnă, nu încap nici un dubiu. Constanța va juca în A. Ea e, acum, singura grupare neînvingătoare din cele 3 divizii, la plus 11 în clasamentul adevăratului și se va scutura, curînd, de restul plutonului, inclusiv de Bistrița.

— Chiar așa, ce părere aveți despre Gloria Bistrița ?

— Am o părere bună, dar despre Constanța am o părere și mai bună, e limpede ?

— E, nu vă supărați pe noi. În altă ordine de idei, cu cine sperați, tovarășe Sever, Constanța să promoveze ?

— Vă referiți la echipă, da ? E, vă asigur, redutabilă, deși lotul e redus ca număr. Am contat și contăm pe 13-14 jucători, ceea ce, veți fi de acord, nu-i mult, în sensul că avem mai degrabă o echipă decît un lot. Cei 13-14 și-au făcut și își fac datoria și e o plăcere să-i vezi jucînd. Publicul constanțean, uns cu toate alifiile fotbalului, a simțit primul asta, drept pentru care, azi, vine la stadion în număr mare.

— Anume ?

— Anul trecut, 3 mii. În prezent, 15. Ba mai mult, echipa a slefuit publicul, care se comportă mai frumos ca oricînd. De unde huiduia, a ajuns să cînte. Pentru el, pentru acest public generos și, în același timp, exigent mai avem destule de făcut. Mă gîndesc, înainte de toate, la reamenajarea stadionului, eventual la completarea potcoavei, căci tribunele se dovedesc tot mai neîncăpătoare.

— Să revenim la echipă, da ? Ce noutăți prezintă ea față de sezonul trecut ?

— Puține, dar importante. Coștaș, Caramalău, Mărculescu și, deși mai vchi, An-

Fotbal club Constanța, singura echipă din diviziile A și B neînvingătoare în acest sezon. Fotografie de GH. AMUZA

tonescu, repus în drepturi în ciuda vârstei de 36 de ani. El e, pe fund, dirijorul echipei. Coștaș, fostul portar al Politehnicii Iași, azi inginer, a apărut excelent în multe meciuri, cîștigîndu-și locul în formație și, mai mult decît atît, încrederea coechipierilor. În ceea ce-i privește pe portari, am avut ghinion. Tînărul Lascu, în care ne puneam mari nădejdi, a făcut o dublă fractură și n-a jucat. Sperăm însă să-l recuperăm cît mai rapid, avînd nevoie de el. În rest, ce știți, Niștor, Petcu, Ion Moldovan, Buduru, Peniu, Gache, Drogeanu și așa mai departe, o echipă fără vedete, dar o echipă omogenă, potolită, care nu ne dă bătăi de cap.

— Care ar fi, tovarășe Sever, cel mai important cîștig al Constanței ?

— Poate că fundașii de margine, Borali și Caramalău, tineri, dotați și ambițioși. Ei sint, la ora de față, preferații vechilor titulari, Mustafa și Turcu, rivalitatea acestor perechi aducînd cîștig. Legea e simplă, joacă, indiferent de post, cel care merită. Mai avem în vedere cîțiva juniori, pe Mănăilă, pe Constantin, pe Bătrîneanu, mai sint și alții, crescuți la Centru, unde Bükossy și ceilalți fac treabă bună. Cum vedeți, ne-am schimbat optica, creștem și păstrăm ce-i al nostru. Constanța a fost, ani în șir, risipitoare cu talentele ei, gata, am pus punct plecării.

— Cine a plecat, să vedem.

— Constantin de la Vilcea, Iovănescu de la Slatina, Constantinescu de la Galați, Dorel Zamfir de la Dinamo și, recent, Ignat de la Pitești.

— I-ați dat, e adevărat, pe Zamfir și pe Ignat, dar i-ați primit, din cite stim, pe Ion Moldovan și pe Ralea, așa-i ?

— Da de unde ? ! Ion Moldovan e jucătorul nostru, dar Ralea, deși cu dezlegare de la Pitești, n-a mai venit. Altfel zis,

am pierdut de fiecare dată.

— Ce se întîmplă cu Ralea ?

— Argeșul i-a dat dezlegare, a existat o înțelegere în acest sens, parafată la nivel de C.N.E.F.S., dar nu i-a spus nimic jucătorului și, firește, Ralea a refuzat să se prezinte la Constanța. Cedîndu-l pe Ignat, parcă ne-a luat cineva o mină, dar asta e situația, mergem înainte. Din păcate, lotul fiind restrîns, jucătorii au cam început să resimtă eforturile. Ei sint oboșiți, psihic mai ales. Spre a-i ajuta, am hotărît să le aducem un psiholog.

— De ce sint ei, fotbalistii români, în general, atît de oboșiți, tovarășe Sever ?

— Nu știu despre alții, dar ai noștri ar avea motive. Nu-i ușor să capeti, în citeva săptămîni, mentalitate de invinător. Totodată, Hașoti și Comăniță le-au cerut și le cer să dea totul, să joace ambele faze, i-au pus la o muncă de hamali.

— Și asta-i rău ?

— Nu, nu e. Dealtfel, nici băieții n-au nimic de reproșat, doar că-i simțim noi, cei din preajma echipei, mai oboșiți. E însă, înclin să cred, o etapă necesară.

— Una și cu una fac două, intră sau nu Constanța în A ?

— Intră. Problema e însă alta.

— Care ?

— Vrem ca returnul să pregătească cît mai bine rămînerea în prima divizie. Cum să vă explic ? ! Acționăm cu bătăie lungă, gîndim în perspectivă.

— O ultimă întrebare, tovarășe Sever. Ce defect are Fotbal club Constanța ?

— E o echipă prea blîndă, ceea ce, în B, aduce unele necazuri.

— Cum adică blîndă ? !

— Jucătorii sint cam domnișoare. Nu-s răi, firește, în sensul bun al cuvîntului.

OVIDIU IOANIȚOIA

Omul care joacă

Fotbalul este (și) timp

Unul din marii antrenori ai momentului, hilit acum în lumea fotbalului prin ultimele rezultate ale echipei sale, declara de curînd că „înfrîngerea în fotbal este moarte“ ! Numele și munca sa sint foarte interesante, pentru că plecînd aproape de la zero (divizie inferioară) a cucerit totul în cîțiva ani în insula celui mai arțagos fotbal. Dovedînd în evoluția sa premeditată că „a fi sau a nu fii“ merită gîndit în continuare. Tot acest om, de care n-are sens să ne îndrăgostim, ingenuncheat ca orice muritor, a fost capabil să creadă, trăind acest adevăr, că „se poate păstra un titlu suprem, atunci cînd l-ai cucerit, mai ușor decît am fost obișnuiți să-l pierdem“... Cu alte cuvinte, se poate rezista pe culmi.

Merită, uneori, să-i dăm crezare. La fel cum, în posibila lui dramă, Brian Clough simte că înfrîngerile sale pot fi moarte, la nivelul nostru trebuie să fim mulțumiți acum de cele două penaltyuri al căror sens potrivit sau prieten este bine că ni l-am apropiat. Așa cum jucăm, de multe ori trebuie să privim fotbalul și ca un hohot de ris.

Citesc de mulți ani, ca replică a ceea ce se întîmplă pe terenurile noastre, întrebările, și ele hamletiene, de ce așa și de ce nu altfel ? Fotbalul este (și) timp. Ca și timpul, un joc ca fotbalul se construiește în măsurile sale : ceasuri, zile, săptămîni, luni, ani. Dacă fiecare din aceste noțiuni distincte nu sint apreciate la justa lor valoare și ceea ce se face nu este construit prin ele, actual posibile încercări de creație devine paragină. Revenînd pe pămînt, o echipă se construiește zi de zi prin actul educației sale atît de complexe, în care antrenorul trebuie să se întrebze, primul, de ce propriii săi elevi, în caz de nereușită, nu au tras „liniuțele“ corect. Revenînd a doua oară pe pămîntul fotbalului nostru, actual suprem de creație al „mentorilor“ noștri din băncile apropiate gazonului a fost instaurat prin portul obligatoriu al treningului „la șoetacol“ și al țipetelor încurajatoare „pline de sfaturi“, pornite din aceleași staluri conducătoare. Atunci însă, după primul fluier al arbitrilor nu se mai poate repara nimic. Acest arsenal folosește doar pentru „furatul“ ochilor acelor conducători de echipe care, de jos pînă foarte sus, se preocupă mai ales de recuzită (arbitri și alte accesorii care țin prea puțin de adevăratul joc). Realizarea punctelor și așa-ziselor obiective ale echipei, de prea multe ori la fel de sărace ca și mințile care le pregătesc, dau în continuare senzația că totul merge... și noi cu drag muncim !

CORNEL DINU

Scurt, foarte scurt

Un frumos succes al sportului românesc, echipa feminină de popice Voința Tirgu Mureș a cîștigat, la Bratislava, Cupa campionilor europeni. Antrenoarea Margareta Szemanyi și fetele ei, dintre care Maria Luca s-a dovedit cea mai eficace, merită sincere felicitări. ● A început Olimpiada de șah, cea mai puternică dintre competițiile sportului minții. Am aflat, cu stupeoare, că echipa noastră masculină a ratat prima rundă, nesosînd la timp în capitala Maltel. Ce s-o fi întîmplat și, mai ales, din vina cui ? ● Deși Maria Torök a cîștigat cupa acordată celei mai bune jucătoare și titlul de golgeteră a întrecerii, naționale de handbal feminin a României a pierdut, în ultima zi, Trofeul Carpați, cedînd în fața Ungariei, 16-17. Oricum, urcarea pe treapta a doua a podiumului, alături de formațiile R.D.G. și U.R.S.S., prima campioană mondială, cealaltă campioană olimpică, e o performanță, la realizarea căreia a contribuit, fără îndoială, și minunatul public vilcean ● Sîmbătă, în avanscronica partidei de rugby dintre România și Franța, Sorin Satmari ne-a oferit, în stilul său caracteristic, o mostră de umor involuntar și, să fim lerați, de incompetență. Rugați să se prezinte, oaspeții s-au conformat, dar unul dintre ei, pus pe șotii, s-a recomandat Jules Ladoumègue, folosînd numele unuia din cei mai mari atleți francezi ai anilor '30, multiplu recordman mondial și vicecampion olimpic la Amsterdam. Coechipierii săi, s-a văzut și s-a auzit pe micul ecran, s-au prăpădit de ris, dar Satmari a înghițit gălușca și ne-a dat-o, seara, pe post. Chiar dacă el n-avea de unde să-l știe pe Ladoumègue, avea obligația să cunoască măcar numele tuturor membrilor lotului echipei franceze. De unde nu e, nici televiziunea nu cere ? ! ● Intrucînd pe Dinamo la mustață, 74-73, Steaua s-a distanțat în fruntea clasamentului de baschet. Cel mai înalt baschetbalist român, Opșitaru, a fost cu adevărat la înălțime înscriind 24 de puncte. ● În aceeași plăcută situație se află, în campionatul de polo, Rapid București. Depășînd net pe Crișul, chiar la Oradea, Rapid are acum 3 puncte avans. ● S-au implinit, zilele trecute, 50 de ani de la întemeierea Federației române de lupte, rodnic jubileu al unei discipline care a reprezentat cu demnitate culorile sportive ale patriei în toate

ocaziile. O salbă de medalii, 13 olimpice, 22 mondiale, 41 europene și așa mai departe, ilustrează convingător forța și talentul unui sport în aria căruia românii li s-a dus vestea peste mări și țări. Felicitări și urări de noi succese. ● După ce a oficiat, ani în șir, la divizia A, arbitru sibian Tudor Andrei a fost retrogradat în lotul C. Decizia a fost, din cite ne aducem aminte, justificată, problema e însă alta. Omul a ajuns în pragul retragerii și doarește un meci de adio, visînd chiar la unul de A. Chiar dacă a făcut o boacăna, Tudor Andrei merită să se despartă de fotbal cu capul sus. ● Antirapidist cu dovezi, ieșeanul Teodor Balanovici, ca să rămînem în aria cavalerilor fluierului, i-a mai curățat o dată pe giuleșteni, duminică, la Moreni. Gazdele au marcat din 11 metri, dar Manu a apărut prima execuție, Balanovici, dictînd repetarea ? ! Așteptăm sancțiunile Colegiului de arbitri. ● Reintrat în mină, Ilie Năstase a făcut citeva victime și în turneul de la Dubai. În ciuda anilor, Năstase rămîne. ● În divizia națională de hochei, Dinamo e la un pas de obținerea titlului. ● În turneele de baschet feminin de la Oradea și Tirgu Mureș s-au remarcat o serie de jucătoare din „vechea gardă“, Mathe, Rosianu, Bălaș ș.a., care duc greul echipelor lor de club. În schimb, tineretul, promovat masiv la nivel de națională, a cam dezamăgit, Kerestesi, Grigoraș și celelalte rămînînd mai mult pe banca rezervelor. ● Un succes notabil, tînărul tenisman Andrei Dirzu s-a calificat, la Copenhaga, în finala celui de-al doilea turneu al Circuitului scandinav.

Lumea în care trăim

„Muncitori cu pantaloni scurți“

Pare de necrezut, de domeniul absurdului. Și totuși, statisticile oficiale ale UNICEF o confirmă: 150 000 000 de copii de vîrstă școlară sînt obligați, ca să trăiască, să-și vîndă copilăria. Nu, nu este vorba de nici o exagerare și nici de o figură de stil. Este un fapt real. Cumplit și cutremurător de real.

Ca să poată supraviețui sărăciei și foametei, 150 000 000 de copii ai planetei sînt nevoiți ca încă de la 8—10 ani să muncească! Și asta, în cele mai diverse și neașteptate locuri: în fabrici și ateliere, pe șantiere și plantații, în ferme și depozite, în magazine și servicii publice, ca servitori, crescători de animale sau pescari și, în multe țări, chiar și în mine sau cariere de piatră.

150 000 000 de copii sînt nevoiți, așadar, să-și vîndă copilăria pentru ca ei și familiile lor să poată supraviețui.

150 000 000 de copii, deveniți „muncitori cu pantaloni scurți“, sînt constrînși ca pentru o bucată de piine să muncească, deseori în condiții inumane, sporind profiturile patronilor.

150 000 000 de copii, zmulși vîrstei lipsite de griji, și cărora sărăcia și mizeria le-au răpit copilăria, și-au pierdut privirile candidă, zimbetele ce le înfloreau pe fețe, au uitat drumurile spre clasele școlilor, spre locurile de joacă.

Faptele sînt crude. Descriind situația a sute de mii de copii din sudul Italiei, revista „Corriere della sera“ scria: „Nevoiți să-și părăsească studiile copii de vîrstă școlară, „copiii muncitori“ lucrează zilnic cite 10—12 ore pentru un salariu de mizerie. Nu o dată victime ale accidentelor grave de muncă, și chiar mortale, muncitorii cu pantaloni scurți au lăsat deoparte ghlozdanele și cărțile de școală, fiind nevoiți să presteze diverse munci, unele grele chiar și pentru adulți“. Potrivit estimărilor făcute de sindicatele italiene, numărul copiilor care muncesc în Italia între 6—8 ore pe zi — în condiții în care prin lege se interzice totuși folosirea lor într-un mare număr de activități industriale — este de peste 500 000! Mină de lucru ieftină, fără calificare, deci fără pretenții, ușor de dominat și constrînși, 500 000 de copii sînt angajați și exploatați pentru un salariu de mizerie, sporind cîștigurile nesătioase ale patronilor.

O asemenea „industrie a muncii tinere“ nu este specifică doar Siciliei sau sudului italian. În Spania și Turcia, în India și Argentina, în Japonia și Africa de Sud, în Brazilia și Thailanda milioane și milioane de copii sînt nevoiți să execute cele mai diverse și uneori cele mai dificile și grele munci. În Bolivia și Chile mii de copii între 10 și 13 ani lucrează în minele de cupru în condiții inimaginabile. Sînt „copii cirtăți“, copii nevoiți să se tirască pe sub pămînt prin galerii lugubre — galerii atît de înguste încît un miner vîrstnic nu poate pătrunde — să sape cu firnăcopul și să care minereul cu sacul. În Coreea de Sud circa 75 000 de copii, în

majoritate fetițe de 11—12 ani, lucrează în orezării și plantații cite 8—10 ore pe zi, plătite însă cu un salariu pe jumătate mai mic decît al unui om matur.

Un grup de medici din S.U.A., specialiști în diverse boli, au constatat, pe baza unor investigații întreprinse timp de peste cinci ani, că obligația de a munci permanent, din fragedă vîrstă, lasă urmări adînci, pentru toată viața, asupra sănătății copiilor de azi, maturilor de mâine. Ei au concluzionat că marea majoritate a copiilor investigați „au o permanentă stare de oboseală, de apatie dar și stări de nervozitate și agresivitate, gîndire lentă, complexe de inferioritate, numeroase deformații fizice și suferă de diferite afecțiuni ale aparatului respirator și digestiv, boli reumatice, care afectează viitoarea lor dezvoltare normală“. În Italia, la Neapole, o investigație medicală a demonstrat că din 1 000 copii ai cartierelor mîrginașe care muncesc, la 785 au fost depistate diferite maladii respiratorii, cardio-vasculare, neurologice, reumatologice sau boli de piele. Afecțiunile se accentuează însă odată cu trecerea anilor ca urmare a condițiilor inumane în care sînt puși să muncească, a lipsei posibilităților materiale pentru îngrijirea sănătății, pentru efectuarea tratamentelor necesare.

Să nu uităm însă și faptul că datorită obligației de a munci, copiii sînt nevoiți să renunțe la învățătură, la pregătire profesională, la asigurarea unui minimum de cunoștințe și cultură. Așa se face că pe glob sînt astăzi — conform statisticilor UNICEF — aproape 200 de milioane de copii de vîrstă școlară (pînă la 14 ani) analfabeți. În țările Africii, de pildă, 60 la sută dintre copii nu reușesc să termine școala elementară. Dar nu numai în țările Africii. Asiei sau Americii de Sud școala e un „lux“ prea mare pentru copiii-muncitori. Chiar și în bătrîna și civilizata Europă. Două treimi dintre copiii muncitorilor străini care lucrează în R.F.G. nu au posibilitatea să termine o școală de nivel mediu.

150 000 000 de copii, o sută cincizeci de milioane de „muncitori cu pantaloni scurți“ pornesc în viață frustrați de posibilitățile de a se bucura de vîrsta copilăriei.

Cîteva miliarde de dolari ar fi poate suficiente pentru a ajuta aceste ființe să nu mai fie nevoite să-și vîndă copilăria. Cîteva miliarde ce echivalează cu costul unor rachete sau cu puține procente din profiturile companiilor multinationale. Cîteva miliarde greu de obținut însă, pentru că lumea în care trăim nu îngăduie tuturor copiilor să viseze, să speră, să se bucure de o vîrstă irepetabilă. Tragedia muncitorilor în pantaloni scurți dezvăluie ceva din trăsăturile acestei lumi împovărate de prea multe nedreptăți.

AL. PINTEA ■

Brâncuși la New York

Titlul acestor sumare însemnări nu trebuie să provoace nici așteptări lipsite de acoperire și nici dezamăgiri nemeritate. Nu am în vedere biografia genialului oltean de la Hobița, ci doresc să semnalez doar un moment de rară satisfacție artistică și mîndrie patriotică pe care ni-l prilejuiește includerea lui Constantin Brâncuși în expoziția recent deschisă la Muzeul de Artă Modernă din New York sub genericul „Capodopere din colecții. Selecții din prima parte a secolului al XX-lea“.

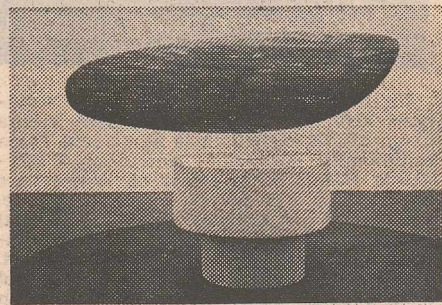
De fapt, Brâncuși nu este o prezență temporară, ci o permanentă a Muzeului de Artă Modernă din New York, în care dispune de o sală separată, fiind, alături de Pablo Picasso, singurul artist care se bucură de un asemenea privilegiu de spațiu. Dar, firește, nu programul de activități al Muzeului de Artă Modernă ne reține atenția, ci Constantin Brâncuși, reprezentat prin trei sculpturi. Cea dintîi se intitulează „Pește“, datează din 1930, este executată din marmură de nuanță cenușie și provine din colecția doamnei Lillie P. Bliss.

Cea de-a doua sculptură este versiunea I a „Păsării măiestre“, denumire ce figurează în limba română, alături de cea engleză (Magic Bird). Capodopera este datată 1910 și este făcută din marmură albă. Ea se sprijină pe o dublă cariatidă din calcar, datată interogativ „1908“? „Pasărea măastră“ provine din colecția doamnei Katherine S. Dreier.

În sfîrșit, sala brâncușiană este populată de „Socrates“, sculptură în lemn, realizată în 1923 și aparținînd colecției Si-

mon Guggenheim. Nu se știe din ce codrii provine lemnul, ce se știe cu siguranță este identitatea genialului zămislior al lui Socrates, și faptul că barda care i-a slujit la nașterea acestei capodopere se află la Muzeul de Artă Modernă din Paris, cu toate că i-ar fi stat cu mult mai bine, dimpreună cu tot atelierul lui Brâncuși, undeva în România.

Nefiind nici critic, nici istoric de artă, nu mă incumet să trimit de la New York o cronică estetică a sălii Brâncuși de la East Galleries ale Muzeului de Artă Mo-

dernă. Depun în schimb trei mărturii. Una de regret și două de satisfacție românească.

Mai întîi mă gîndesc cu ciudă cît de puțin se face pentru ca identitatea națională a „hobițeanului“ Brâncuși să fie recunoscută unanim pe toate meridianele, așa cum îi este validată, la superlativ, măiestria artistică. Sub numele lui Brân-

cuși, la Muzeul de Artă Modernă din New York stă scris: „Francez. Născut în România“. Regretul meu este cu atît mai mare, cu cît în 1972 fiind invitat la muzeul particular, nedeschis publicului, al unui împătimit după creația lui Constantin Brâncuși, am avut satisfacția de a vedea că, la una din versiunile „Păsării măiestre“, în dreptul numelui marelui artist stă scris: „Român care a trăit în Franța“.

Satisfacției de a ști că adevărul istoric poate fi restabilit și recunoscut i se mai adaugă o mulțumire. A zăbovi într-o duminică lîngă Sala Brâncuși a Muzeului de Artă Modernă din New York înseamnă a avea dubla bucurie de a constata afluența imensă a iubitorilor de frumos de toate neamurile, care cîntesc cu o evlavioasă atenție creația brâncușiană, și de a auzi comentarii dintre cele mai puțin obișnuite. „Știam că Brâncuși este un țaran român“, spune o tină studentă suedeză profesorului american care conduce un grup de adolescenți. „A trebuit să așteptăm să ajungem pe Lună, pentru a nu mai fi atît de pudici cu arta modernă“, remarcă un negru, între două vîrste, în fața lui „Socrates“. „Cînd vom avea o retrospectivă generală BRÂNCUȘI? îl întreabă pe custode o elegantă vizitatoare, coborîtă parcă din paginile revistei „Vogue“. Aș fi fost fericit, dacă răspunsul ar fi sunat „Very soon, Madame!“.

În așteptarea unei asemenea retrospective, să ne mindrim cu toții că New Yorkul știe să omagieze un țaran genial din Hobița.

IOAN VOICU ■

New York, 17 noiembrie 1980

Chipul pînii

Ideea unui „muzeu al pînii“ este, trebuie s-o recunoaștem, nu numai inedită, dar și foarte interesantă. Este chiar tulburătoare. Ei bine, un astfel de muzeu a fost creat, cu un sfert de veac în urmă, în orașul Ulm din R.F. Germania. Știați, de exemplu, ce este o colecție de „Springerle“? Sînt produse de patiserie reprezentînd un fluture, o floare sau gestul atît de curtat de artiști, al femeii care toarce. Aceste grațioase produse de panificație, colorate cu esențe vegetale și parfumate cu anason, se lasă așteptate cîteva luni înainte de a fi consumate. Știați, de asemenea, că romanii, care au cunoscut cu mult în urma vechilor greci și a popoarelor din Orientul Mijlociu tehnica coacerii pînii, au ajuns la asemenea performanțe încît produsele cu care își hrăneau legiunile rămîneau comestibile zece ani după ce ieșeau din cuptoare? Toate aceste lucruri, și încă multe altele, ce vorbesc de fabricarea și simbolistica pînii din cele mai vechi timpuri și pînă în zilele noastre pot fi văzute la Ulm. Și, tot la Ulm, există, nu putea să nu existe, o hartă mondială a foamei. Probabil că cele mai multe probleme au responsabilități muzeului cu acest

vast panou mural, care ar trebui schimbat cel puțin din an în an, judecînd după cruzimea cifrelor, mereu altele, ce dau mărturie despre faptul că pe întinse zone ale globului, de fapt, pentru două treimi din populația lumii, piinea este din ce în ce mai rară și mai prețioasă. Piinea, acest produs de bază pentru umanitate, piinea cea de toate zilele, pentru asigurarea căreia brațele săracilor au ostenit dintotdeauna pînă la epuizare.

Potrivit datelor publicate de F.A.O., anul trecut au murit de inaniție 50 de milioane de oameni, iar în 1980 flagelul foamei va mai seceră încă 55 de milioane de vieți. Perspectivele alimentației în lume sînt din ce în ce mai sumbre. În 1980, apreciază specialiștii, producția mondială de cereale se reduce pentru al doilea an consecutiv. Un ajutor de urgență, de 550 000 de tone, este așteptat, pentru a acoperi, într-o oarecare măsură, deficitul alimentar al unui număr de 14 țări africane, ca urmare a secetei de anul trecut și a altor dificultăți. Așadar, exact în momentul în care Europa occidentală hotărăște să distrugă anual milioane de tone de fructe, legume, lapte, unt și alte produse, pentru ca marile trusturi să mențină prețurile ridicate (aruncînd, ei vorbesc cu cinism despre dezechilibrul dintre volumul prea redus al producției alimentare și numărul prea

ridicat al gurilor de hrănit) sau cînd omul de la marelui hotel vine să deschidă portiera pentru javra patrupedă a miliardarului, ei bine, exact atunci, în lume, mor de foame oameni, semeni de-ai noștri ce-și iubesc copiii, copii care vor să crească mari, femei și bătrîni, un adevărat genocid ce ar putea fi evitat dacă s-ar renunța numai la cîteva submarine. Foametea decimatoare va micșora populația planetei cu un miliard de oameni pînă în anul 2000. Noua ordine, măsurile pe care le propune țara noastră pentru împlinirea ei, apelul la rațiune și la bună înțelegere pe care îl adresăm lumii se bazează tocmai pe asemenea realități înfricoșătoare. Este simplu de înțeles de ce griul poate să însemne și pace.

1979 a fost Anul Internațional al Copilului. Ce palmă mai grea pentru omenire decît viețile înfrînte ale celor 17 milioane de suflete nevinovate și de priviri interogatoare! Erau copii ce aveau mai puțin de 5 ani și care au murit de foame.

Într-un „muzeu al pînii“ în care ar trebui să respiri tot timpul aroma lipiei tocmai ieșite din cuptor, o hartă sinistră îți întunecă privirea. Oamenii de bine cred că e posibil ca ea să dispară. Chiar cu „riscul“ ca un perete să rămîină gol.

DUMITRU AVRAM ■

Mondo umano ?

Subiecte, subiecte

Sigur că Armellini, cu escrocheriile sale, pare un dulce copil pe lîngă amploarea celorlalte escrocherii italiene. Reamintim, de pildă, sumele exorbitante obținute prin trucarea meciurilor de fotbal din prima divizie italiană. Sau, deocamdată cităm marelui scandal petrolier ce a dus la o escrocherie de 2 000 (două mii!) de miliarde lire italiene în perioada 1974—1980 și a cuprins 18 orașe italiene, plus persoane din lumea politică. Pînă acum a fost arestat generalul de corp de armată Raffaele Giudice, fostul comandant al poliției fiscale italiene, și, cum dezbaterile pe marginea cazului sînt în desfășurare, vom reveni cînd dezvoltările vor întregi imaginea înimaginabilei escrocherii. Deci, cercetările continuă...

Oricum, subiecte similare nu lipsesc. Căci, iată, cargoul american cu un nume atît de respectat, „Poet“, plecat din Philadelphia la 24 octombrie cu 34 de oameni în echipaj, a dispărut misterios în Oceanul Atlantic, iar căutarea lui a încetat, la 17 noiembrie. Nici un mesaj disperat, nici o urmă pe mare, nici un semn. Unde s-a dus atunci „Poet“-ul? Întrebare firească pentru proprietar, al cărui cargou era în stare bună, pentru societatea de asigurări Lloyd's și neînduplecării ei detectivi obișnuți cu asemenea dispariții pe nepusă masă, ce amintesc de navele care se „volatilizau“ și reapăreau apoi cu alte nume, același sau, de regulă, alt echipaj — sub alt pavilion.

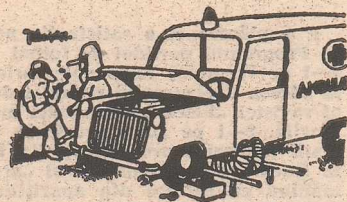
Și aici, cercetările, discrete acum, continuă...

Ca și în cazul bookmakerilor francezi arestați recent în urma „concurenței neloiiale“ („France Presse“) față de cel mai bun negot al statului — cursele de cai. Miza e de-a dreptul fantastică: cifra de afaceri a organismului oficial de pariuri — „Pari Mutuel Urbain“ — a atins, în 1979, 17 miliarde franci (aproape 4 miliarde dolari)! De regulă, clienții aceștia sînt bogați și parleză pe sume mari, excesive chiar. Și le convine să se preteze la formula ocolită pentru că, pe de o parte, deși sumele lor nu sînt contabilizate ele nu scad cota cailor și le aduc cîștiguri mai mari decît li s-ar cuveni oficial. Pe de altă parte, ei beneficiază total de discreție privind sumele încasate, în timp ce P.M.U. plătește numai în cecuri cîștigurile peste 10 000 de franci. Or, nu se știe încă bine ce sume au vehiculat bookmakerii „neloiiali“, favorizii unei clientele adesea bogată și dornică deosebi de discreție — cum preciza aceeași agenție. Pînă acum s-a aflat doar că o alergare, din decembrie 1973, a fost trucată de o bandă de traficanți de droguri și specialiști în estorcări de fonduri; o alta, din iulie 1978, ce a fost măsluită, la Cagnes, și a dus la arestarea unui fost component al faimoasei „French connection“ ajuns pentru o „perfectionare“ de 10 ani la inchoisarea americană „Sing-Sing“, din cauza traficului de droguri. Astfel încît imaginea de tați liniștiți (de unde, pînă unde?) a bookmakerilor s-a cam voalat.

Dar subiectul nu s-a epuizat, întrucît cercetările continuă...

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

— Avem noroc că pacientul pe care-l ducem cu salvarea este un mecanic clasa întâi.
(După „PARIS MATCH“ — Franța)

Patrimoniul de cultură

al Europei

Domul din Milano

Cind îl privești pentru prima oară, cind îți apare deodată în față izbucnind din asfalturi, trăiești un adevărat șoc. Ai impresia că zidurile cenușii capătă viață, că sint străbătute de un zăcnet care le înaripează, le face să-și ia zborul.

Domul și se arată ca un zbor impietrit în urcuș, o vilvataie incremenită.

Materia greoaie și-a pierdut consistența. E fragilă, subțiată, aproape străvezie, lăsând cerul să o pătrundă nestințit. Ea respiră, palpită, se arcuiește îndrăzneț, se înalță glorios, neîntrerupt.

Ochiul simte din cind în cind nevoia să se închidă, să revadă în gând, să-și păstreze, printr-o aplecare grabnică a pleoapei, incredibila imagine. Dar cu fiecare deschidere a ochilor, imaginea adevărată, imaginea pe care o vezi aievea, și se pare iarăși și iarăși, greu de îndurat.

Piatra a fost supusă la o asemenea migăloasă lucrare, la o atît de îndelungată șlefuire, încît pare să-și fi pierdut aproape cu totul vechile atribute. Fiecare centimetru al zidurilor înalte, al turnurilor și porticurilor, arcadelor și statuilor sale, fiecare fulg din aripile acestora de piatră este lucrarea unui artist.

Catedrala întreagă pare împletită cu iglițe fine, păstrind parcă în culoarea cenușie dar caldă a pietrei urmele mîinilor care au făurit-o.

De-a lungul a șase sute de ani, din anul 1300 cind primul țaran lombard înfigea în pămînt lopata cu care îi va fi săpat temelilele, pînă cind ultimele pozoabe i-au fost așezate pe pereții interiori, Domul se înalță și se șlefuieste mereu, pregătindu-și tuburile lungi de orgă pentru un glorios oratoriu.

Zi de zi, în aceste șase sute de ani, meșteșugari și artiști au adăugat catedralei lor arcade, statui — 3200 la număr —, vitralii și mozaicuri, într-o neînchietată și arzătoare devoțiune, cu credința că ele vor trebui să cînte un imn care să răsună peste veacuri.

Cind am privit de aproape, de pe acoperișul Domului, mantia unei statui, pozoaba unui miar de ușă, balustrada unei scări ce mă purta printre nesfîrșitele arcade ascuțite ce dădeau un ritm fascinant, ameiților pietrei, am înțeles miracolul acestei înfăptuiri. Am înțeles că singele și carnea ei, ceea ce a născut-o și o face să viețuiască atît de neabătut peste secole este nemaipomenita abnegație a meșterilor care au înălțat-o. Căci doar o devoțiune fără margini a putut să fie călăuză în asemenea lucrare îndelungată și migăloasă, prelungită de la o viață la alta. Numai ea a putut să țină treze, de-a lungul generațiilor, atîta rivnă, atîta sete de frumusețe, atîta înțeleaptă zăbavă.

Totul în această uriașă catedrală este dăltuit cu o minuție de bijutier, de dantelar și ceasornicar. Marmura și piatra sint înduplecate să se însuflețească, să zboare.

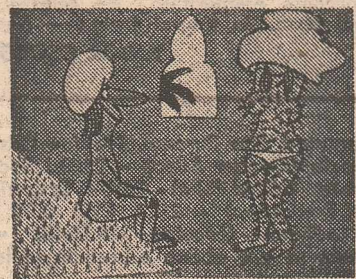
Un respect adinc te cuprinde față de meșterșugarii-artiști de o cinste exemplară, care, la sute de metri înălțime, de parte de privirea omului, sus pe acoperișul Domului, avînd drept martori ai priceperii lor doar cerul înalt și propria lor conștiință, au fost în stare să-și desăvîrșească astfel opera.

Privindu-le lucrarea, ai revelația actualului neprihănit, neîntinat de gîndul răsplății, dus pînă la desăvîrșire, chiar fără certitudinea că vreun ochi omenesc se va așeza vreodată asupra lui.

Domul din Milano mi s-a părut a fi o tortă care arde cu flăcările ei de piatră în numele unui crez înalt, în numele unei arte care își cere ofranda întregii tale vieți.

MARIANA CEAUȘU ■

Lumea se amuză

(După „PANORAMA” — Polonia)

„O chirurgie a celor bogăți”

La întrebarea dacă între cele două femei, înfățișate în fotografiile alăturate, există vreo legătură, oricine ar răspunde că e posibil, judecînd după o oarecare asemănare, să fie vorba de o mamă și de fiica, ba chiar nepoata ei. Dacă s-ar afirma din capul locului că e vorba de una și aceeași persoană, fotografiată la date diferite, și s-ar cere să se indice ordinea în care au fost făcute fotografiile, toată lumea ar răspunde, în chipul cel mai firesc cu putință, că fotografia din dreapta a fost făcută cu mulți ani înaintea celei din stînga. Toate aceste răspunsuri ar fi greșite. Este într-adevăr vorba de una și aceeași persoană, numai că fotografia din dreapta a fost făcută mai tîrziu decît cea alăturată ei. Minunea a fost posibilă — ați ghicit, desigur, — datorită chirurgiei estetice.

Din revista „Le Nouvel Observateur”, care se ocupă de această problemă, aflăm că numărul celor care apelează la măiestria chirurgilor pentru a-și reajusta chipul este în creștere. Motivul pentru care se recurge la astfel de remodelări sint diferite: unii vor să-și corijeze anumite defecte, alții — să-și schimbe fizionomia; cei mai mulți vor, firește, să arate mai tineri. Iar numărul comun al tuturor mobilurilor este înfrumusețarea. Majoritatea persoanelor care se adresează specialiștilor în chirurgie estetică sint,

bineînțelese, femei; în ultimul timp însă vin cu putere din urmă și bărbații. După numărul solicitărilor, pe locul întii se află remodelarea nasului, pe al doilea — întinderea pielii feței și gîtului, pe următorul — pleoapele și pungile de sub ochi ș.a.m.d. Operația aflată pe locul secund se poate, dacă este necesar, repeta; o persoană poate fi supusă unei asemenea prelucrări de 3—4 ori, fără riscul de a dobîndi ceea ce în termeni specifici se cheamă „suris permanent”.

Efectuarea unei operații de acest gen, susține un reputat chirurg parizian, are

Statuile nu trebuie să moară

Supuse unui proces permanent de distrugere, sculpturile în aer liber necesită o îngrijire deosebită. Din cauza poluării, a anilor care nu iartă niciodată și pe nimeni, majoritatea statuiilor aflate în contact direct cu aerul sint pe cale de a dispărea dacă nu se iau urgent măsuri pentru protejarea lor. Specialiștii din lumea întreagă încearcă să găsească soluții optime pentru ca statuile să-și recapete vechia înfățișare și să nu se mai degradeze. Piatra, înainte de a deveni sculptură, a „trăit” deja o bună bucată de vreme. Porozitatea, vîntul, ploaia, soarele, umiditatea joacă un rol important în gradul de eroziune a pietrei. „Inamicul nr. 1” este apa care izbește cu putere, cînd cade din cer și se scurge încet prin șelulele distrugînd și piatra cea mai dură. Purtînd impurități, săruri, acizi, bacterii, apa le introduce în interiorul pietrei statuilor, iar acestea sint devorate și din interior și din exterior. Alternanțele frig-cald, căldură-umiditate antrenează modificări în structura pietrei. La exterior, mușchii și lichidii se dezvoltă în voie. Iarna, apa înghețată își mărește volumul și face ca piatra să crape. Alte fracturi se produc prin oxidarea părților metalice cu care sint prevăzute statuile. Din pierderea materiei rezultă alveolarea. Părțile mai puțin rezistente devin nisipoase, se macină și se pulverizează, în timp ce altele rămîn, astfel încît într-o fotografie mărită, o asemenea porțiune de statuie are un aspect lunar. Descarnarea se datorează atacului anhidridei sulfuroase din cauza căreia calciul — epiderma protectoare a pietrei — se transformă în sulfat de calciu care cu timpul se desprinde. Statuile, mai ales cele din locuri publice, mai suferă de o boală cumplită specifică zilelor noastre: vandalismul. Nesupravegheate, prost îngrijite, adesea pradă unor sclerați, statuile orașelor vor dispărea încetul cu încetul dacă nu se vor lua măsurile de rigoare. Statuile trebuie protejate de ploaie și zăpadă cu huse, de preferință din material plastic transparent. Cel mai bun exemplu este al statuiilor din Parcul de vară de la Leningrad. Protejate în timpul iernii, se păstrează foarte bine. Accentul trebuie să fie pus mai întii pe conservare și apoi pe restaurare. Deoarece piatra absoarbe apa și agenții destructivi pe care aceasta îi transportă, ea trebuie să fie făcută impenetrabilă. Fiindcă devine nisipoasă, piatra trebuie să fie făcută dură. În acest scop s-au testat o serie de produse care trebuie să lase piatra să respire, deci să nu-i astupe porii — permițînd evaporarea apei — să nu se dilate sau să provoace reacții chimice, să fie invizibile și reversibile, să li-

se poată întrerupe acțiunea la nevoie. Tratamentul trebuie reluat periodic. Impregnarea cu substanțe care să facă piatra mai dură s-a dovedit a fi extrem de greu de realizat. Una din soluțiile care au dat cele mai bune rezultate a fost transportarea statuilor în muzee și înlocuirea lor cu copii. Deși unii susțin că statuile trebuie să moară acolo unde s-au născut (Marcel Roval în „Journal des Beaux-Arts” din 1942), majoritatea specialiștilor, printre care și binecunoscutul critic de artă de la renumita revistă „Connaissance des Arts” — Pierre Kjellberg — susțin că singura soluție este înlocuirea statuilor cu replici. Acest lucru s-a întîmplat recent cu vestitele cariatide ale Erehteionului și se pare că rezultatele sint multumitoare. Aceasta este și teza pe care o susține unul din marii specialiști din acest domeniu — Viollet-le-Duc. Pe această linie, cîștigă teren mulajele, aceasta din mai multe motive: preț modest, rapiditate în execuție, fidelitate față de model. S-a încercat înlocuirea statuilor cu replici din bronz. Exemplul a fost dat de către Renaștere,

prin ea însăși, de cele mai multe ori, un efect psihologic benign. S-a întîmplat, de vesteste chirurgul, să vină la el o solicitatoare pentru a-i opera nasul. Dar nasul n-avea absolut deloc nevoie de-a fi transformat, și doctorul a sfătuit-o să renunțe. În cele din urmă, chirurgul s-a cam prefăcut că i-l aranjează, reducînd din nasul cu pricina doar un milimetru. Dar cu ce efect psihologic! Pacienta a avut impresia că s-a schimbat cu totul și i-a mulțumit doctorului spunîndu-i că i-a luat de pe suflet „cinci sute de tone de complexe”.

Recurgera la operațiile faciale nu este însă la îndemina oricui. Chiar în revista amintită chirurgia estetică este denumită „o chirurgie de clasă, o chirurgie a celor bogăți”. Iată și costurile, în clinicile franceze: remodelarea nasului — între 3000 și 12000 de franci; întinderea pielii feței — între 4000 și 15000 de franci; reajustarea pleoapelor și eliminarea pungilor de sub ochi — între 3000 și 6000 de franci.

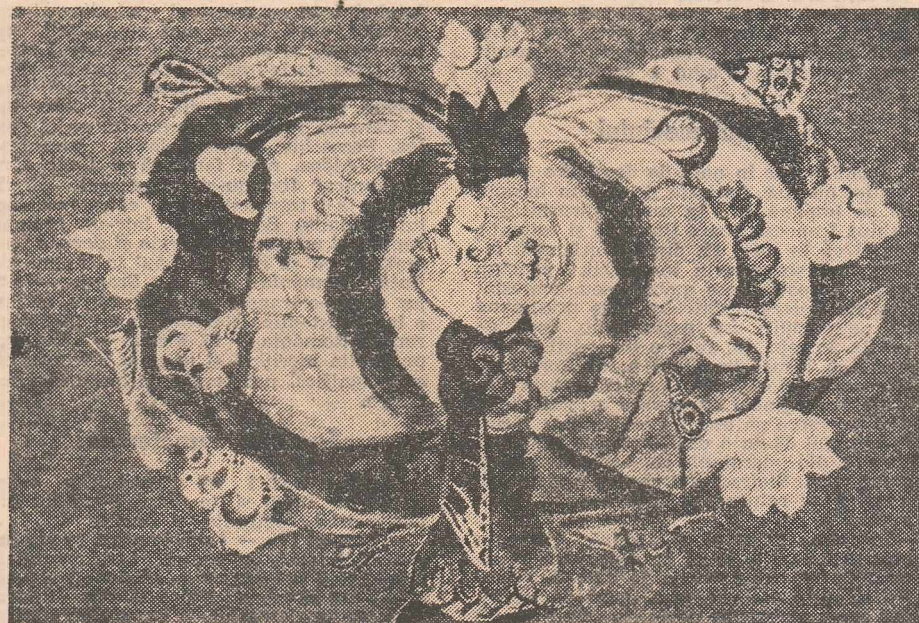
Și încă ceva. Cînd, punînd ban peste ban, izbutesc și alții decît bogății să-și facă o operație estetică, rezultatele nu sint deloc pe măsura investițiilor, nu atît materiale, căci obțin în mod sigur o înfățișare întinerită cu 10, 15 sau 20 de ani. Cit psihologice, intrucît odată cu această întinerire a feței nu se mai rezolvă nimic, problemele și greutățile de care se lovesc rămînd intacte.

ION CODRU ■

cînd statuile antice din marmură au fost turnate în bronz. Dar albul marmurei nu a putut fi înlocuit de culoarea bronzului. Și apoi chiar bronzul ca să-și recapete vechia înfățișare trebuie tratat și curățat. Plumbul care ar fi putut fi utilizat și el la copii se dilată și se contractă ușor și apoi se fisurează. Așa s-a întîmplat cu vechi statuile care datorită ruginirii armăturii interioare (din cauza apei care a pătruns prin fisuri) se află într-o stare gravă. Trebuie refăcut în primul rînd scheletul. Se încearcă înlocuirea celui metalic printr-unul confecționat din rășini sintetice.

Pentru a se lua grabnic măsuri în vederea salvării statuilor, în 1965 s-a creat Comitetul internațional al pietrei care a organizat o serie de colocvii și conferințe și a luat o serie de măsuri în vederea salvării acestor inestimabile tezaur artistic. Conștienți că orice lucru este muritor, nu se speră în soluții miracol care să facă statuile nemuritoare, ci în soluții care să permită prelungirea vieții lor, astfel încît generațiile viitoare să se poată bucura de toate aceste frumuseți pe care le-a creat mina omului.

N.N. RĂDULESCU ■

LUCREȚIA PACEA — Pasăre (tapiserie)

Lumina asasină

De cînd savanții au construit, cu două decenii în urmă, primele modele operaționale, laserele au evoluat de la amuzante jucării de laborator la instrumente extrem de valoroase utilizate cu egal succes în microchirurgie, metalurgie, comunicații. Se pare însă că aceste dispozitive, folosite și de militari pentru localizarea țintelor, pot fi „dezvoltate” pînă la a produce „razele morții”, capabile să pulverizeze orice obiect asupra cărora sint îndreptate, constată revista americană „TIME” care analizează, într-un amplu comentariu, stadiul în care se află construcția laserelor gigant, cu putere destructivă incalculabilă.

În aproximativ 2 ani, marina militară americană va experimenta sistemul de laser SEA LITE care va genera o energie de 2 MW și, se presupune, va fi capabil să scoată din luptă numeroase rachete de atac într-o succesiune rapidă. Militarii sint însă nemulțumiți. Laserele nu sint încă arme perfecte. Ceața și suprafețele reflectorizante au tendința să

diminueze forța razei ucigașe. Laserele nu pot anihila o țintă decît în cazul în care o focalizează o fracțiune de secundă, timp care, în războiul rachetelor, înseamnă enorm. Pentru a realiza acest lucru, scrie revista americană, este nevoie de o mare precizie în țintire. Un studiu întreprins la „LOS ALAMOS SCIENTIFIC LABORATORY” din New Mexico arată că o corecție a unghiului de țintire de mai puțin de 600 miimi dînr-un grad trebuie rapid efectuată, dacă laserul trebuie să atingă o rachetă aflată la 5000 km distanță. Or, o asemenea precizie nu poate fi realizată cu tehnologiile existente la ora actuală.

Cercetările în domeniul laserelor sint îndreptate acum spre realizarea unui al treilea tip de raze, cele cu particule neutre. Acestea au la bază particule fără încărcătură electrică — atomii de hidrogen — și sint singurele utilizabile în vid, acolo unde încărcăturile protonice sau neutronice tind să se răspîndească. Dacă tehnologiile vor fi puse la punct, armele cu raze vor fi operaționale în 1990 și, consideră revista citată, „cine va apărea primul în spațiul cosmic cu asemenea

arme va obține acolo, de fapt peste tot, o superioritate zdrobitoare”.

Cu ani în urmă am citit o carte care m-a fascinat și îngrozit, „Hiperboloidul inginerului Garin”, care anticipa apariția „razei morții”, a laserului, conceput acolo în ideea de a fi util vieții. Cînd se declanșează raza subțire ca o andrea pulveriză realmente orice obiect care-i stătea în cale. Apocaliptice, cutremurătoare erau imaginile descrise în această carte de ficțiune. Iată că anticipațiile autorului nu au fost lipsite de un simbreu de adevăr. Iată, mai avem puțin de așteptat pînă cînd zestrea ucigătoare a planetei va fi îmbogățită cu „razele morții”.

Orbiți de luminile incandescente ale spiritului, inconștienții asanini ai civilizației împing minunatele cuceriri ale genului uman peste pragul păcii, în bezna însingurată a terorii și morții. O rază poartă milioane de particule ce pot reduce lumina, neprețuita lumină ochilor bolnavi, o rază poate fi pusă la muncă aspră de creatorii săi, poate duce și aduce mesaje în și din spațiul cosmic. Și cite-ar putea face! Numai să ucidă NU!

IOAN ROȘCA ■

La București — duminică, 23 noiembrie, orele 14.00 — pe Stadionul Giulești — echipa de rugby a României bate echipa Franței cu scorul : 15-0 (3-0).

Pentru România se marchează : trei lovituri de pedeapsă (în minutele 38, 66, 76) de Constantin (nr. 12) ; un eseu (min. 79) de Borș P. (nr. 8) ; o transformare (min. 79) de Constantin.

Pentru Franța : 0
Timoul : foarte bun. Intr-o însoțită după amiază de toamnă țirzie, pe un gazon impecabil și într-o atmosferă sărbătorească susținută, în deschidere, de o mobilizatoare fanfară de cadeti.

Spectatorii : aproximativ 15 000, într-o incintă dovedită neîncăpătoare pentru solicitanți, ceea ce ridică încă mai acut problema obladuirii și popularizării acestui sport. La acești favorizați ai Fortunei, între care mulți ziariști, antrenori, reporteri și suporteri străini, trebuie încă adăugate milioanele de telespectatori și radiorecenzorii de pretutindeni.

Arbitraj : Alan Richards (Tara Gallilor) — în general bun, dar imprecis în orma repriză, cu unele decizii eronate care au influențat scorul.

Intr-o fișă tennică detaliată superioritatea românilor apare absolută la tuse, unde P. Borș a fost decanul orinzător : la regrupări și grămezi spontane, românii au fost de asemenea mai prompti iar în grămezile ordonate a dominat prin forță și vigoare lentă pachetul francez.

În privința oenalițărilor, raportul este demn de subliniat : pentru România, Constantin ratează una (min. 60 de la 50 m) și reușește trei lovituri de pedeapsă, în minutele menționate mai sus (38, 66, 76) respectiv de la 40, 40 și 50 de metri distanță de țintă iar pentru francezi sint rate, de către fundasul Blanco, patru lovituri de pedeapsă (min. 20-35 m ; min. 26-25 m ; min. 43-30 m și min. 67-30 m). Reșes cu claritate precizia și forța jucătorului român față de cele ale adversarilor noștri.

Formațiile echipelor au fost următoarele :

— ROMÂNIA — Simion (Gr. Rosie) 15 ; Futeu (Steaua) 14 ; Vârzaru (Farul) 13 ; Constantin (Dinamo) 12 ; Aldea (Dinamo) 11 ; Alexandru (Steaua) 10 ; Paraschiv (Dinamo) 9 — căpitan : Stoica (Dinamo) 7 ; Borș (Dinamo) 8 ; Murariu (Steaua) 6 ; Caragea (Dinamo) 5 ; Dumitru (Farul) 4 ; Dinu (Gr. Rosie) 3 ; Munteanu (Steaua) 2 ; Bucan (St. Petrosani) 1.

— FRANȚA — Blanco (Biarritz) 15 ; Pardo (Bayonne) 14 ; Bertranne (Baguerre) 13 ; Mesny (Grenoble) 12 ; Bustaffa (Carcassonne) 11 ; Vivies (Agen) 10 ; Elissalde (La Rochelle) 9 ; Fauvel (Tulle) 7 ; Carpentier (Lourdes) 8 ; Buchet (Nice) 6 ; Maleig (Tarbes) 5 ; Wolff (Beziers) 4 ; Paparremborde (Pau) 3 ; Dintrans (Tarbes) 2 ; Cremaschi (Lourdes) 1.

Comparativ, se constată că formația echipei noastre este alcătuită din jucători aparținând celor patru mari frunțase ale campeonatului divizionar A : Steaua, Dinamo, Farul și Grivita Rosie, în vreme ce formația franceză, care altădată era mai unitară, fiind grupată pe structura unui club ca Beziers, Lourdes, Stade Toulousain sau Perpignan, a avut o compoziție diversă.

Filmul meciului

Jocul începe în nota de dominare a formației noastre, hotărâtă de la bun început să se impună și, în mod surprinzător, echipa franceză apare timorată și ezitantă, astfel că în min. 12, după o grămadă întoarsă și spargere a înalțărilor, românii sint în situația de a marca eseu, contestat însă de fluierul arbitrilor care presupune un „en-avant”. La puțin timp după aceea, în min. 15, după o tuse cistigată de noi și o insurecție abilă a lui Borș care strecoară balonul lui Caragea, acesta din urmă e sancționat cu aceeași greșală tehnică, pierzând un eseu la centru gata făcut. În minutul 30, la o desfășurare a grămezii pornită din margine, colaborarea dintre Murariu și Stoica marchează tînta, dar arbitrul ne returnează spre o nouă grămadă !

În minutele 36 și 38, după evidente obstrucționări la jocul de regrupare, francezii sint foarte anoroape de buturile noastre și puțin a lînsit de a deschide scorul, dar arma olacaielor dezintearante e fermă și acvărătorii noștri sint la post distinguindu-se cu orisoință, prin dăruire, Stoica Enciu și Gheorghe Dumitru. În minutul 38, mezinul echipei noastre, centrul Vârzaru, primește un balon, accelerează și sointecă linia de anărare adversă, din căcate lrosind o bună ocazie orintr-o lovitură de picior neînsoțită Totusi, peste numai un minut, francezii comit o nouă obstrucție prea evlăntă și în clar sfîrsitul reorizei Constantin reușește o lovitură de pedeapsă : România — 3, Franța — 0.

Scurta pauză, care se dă rugbystilor, nu-l găsese țeloc obosit pe jucătorii noștri. Dimpotrivă le sfîrșeste elanul și luciditatea, el mîfîndu-se pentru toată repriza următoare în terenul advers.

În minutul 54 Alexandru încearcă un drop, de la mare distanță, care trece pu-

Sub semnul lui Hercule:

România — Franța: 15-0 (3-0)!

țin pe lingă bară. După minutul 59, cînd Constantin ratează singura lui lovitură de pedeapsă și minutul 61, cînd Paraschiv inițiază o intrare periculoasă pe lingă grămadă, francezii mai reușesc o dată să treacă linia de centru, dar în minutul 66, la o repetată obstrucționare franceză, Constantin ridică scorul într-o nouă lovitură de pedeapsă reușită : România — 6, Franța — 0.

Deși scorul pare definitiv stabilit, francezii încearcă să forțeze pe treisferturi, prin jocul la mină, dar șarjele lor sint incerte și fără vreun spor intern, excepțind o elegantă execuție tehnică a bătrînilor vulpoi, centrul Bertranne, care printr-o lovitură de trecere și urmărire depășește linia noastră defensivă, punindu-l în bună cursă pe colegul său Mesny. Poate că aici a fost un moment crucial, întrucît o eventuală reușită și transformare ar fi adus pe neașteptate egalarea, năruindu-se efortul și speranțele. Prin execuția lui Constantin (lovitură de pedeapsă) în minutul 76 : România — 9, Franța — 0.

Meciul părea jucat și scorul definitiv întabulat, în entuziasmul coplesitor al tribunelor, cînd, la un nou atac steril, pe treisferturi, al oaspetilor, Impetuosul veteran Dinu, dorind parca să onoreze cea de-a 60-a sa participare în lotul național, plachează prompt unul din centri, intervine și Caragea, care-l neutralizează pe al doilea, Paraschiv culege balonul, transmite aripilor Aldea, care fentează și tînde spre „înăuntru” fixîndu-și adversarul direct, pentru a-l transmite pasa, către margine, lui Pomolliu Borș, venit într-un orelung repliaj el mai avînd energia și decizia tocmai atît cît să culce balonul în terenul de țintă. România — 13, Franța — 0, iar printr-o transformare, de ultim minut, a lui Constantin, dintr-un unghi fără speranțe : România — 15, Franța — 0. Victorie pe deplin meritată și unanim recunoscută ca magnifică, prin toate declarațiile ulterioare.

Succinte caracterizări

Jucătorii noștri au constituit o mare echipă de luptă și de dăruire, un tot indestructibil, puternic și lucid.

— Simion Ion — experimentat pe postul său de fundas, cu simțul plasamentului, priză bună și lovitură de picior eficace, el a fost util și sobru : Aldea Marian — deis placheur în defensivă, a participat efectiv și determinant în grandioasa fază a eseuului final, eliminînd eroarea egoistă de a esua faza, insistînd inutil : Constantin Ion — demn de falma lui, a transformat tot ceea ce era omeneste posibil, fiind unul dintre eroii care de mult au răzbătut dincolo de porțile lui Hercule : Vârzaru Gheorghe — un vitezist de elită și demn rugbyst, pe care numai lipsa de experiență tinerească l-a privat de o mai certă glorie : Futeu Sorin — remarcabil orintr-o fază proorie, care l-a alertat ne francezi, bun în anărare, dar insuficient folosit în atac : Alexandru Dumitru — un miilocas la deschidere clasic, sobru și orientat, cu drop precis, pătrundere și plaja sec ; Paraschiv Mircea — un autentic căpitan de echipă, diriguitor al grămezii și treisferturilor, oportun totdeauna în inițiative surprinză-

toare ; Stoica Enciu — unul dintre incontestabili eroi ai acestui meci, salvator, prin placaj de ultimă intervenție, al unui eseu francez ce părea inevitabil, el a trecut, putem zice, cu „stoicism” peste repetatele sale accidentări : Borș Pompiliu a fost titanul tușelor și izbăvitorul prestigiului echipei noastre, prin sublimul eseu ! Murariu Florică — bătaios în moluri și grămezi deschise, argus la deschiderea jocului, aportul său a complinit elita liniei a III-a ; Caragea Gheorghe — tinerețe

aceea a selecționerului Pebeyre consideră victoria românilor indiscutabilă, dar că debutul tinerilor francezi trebuie socotit ca fiind bun tocmai de aceea, pentru că nimeni nu se așteaptă, în acest sens, ca Bucureștiul să ofere cadouri !

Căpitanul Paparremborde recunoaște fățiș că francezii au jucat prost, dar că au avut eșecul în fața unei echipe situate la nivelul celor mai mari din lume, subliniind extraordinara forță a înalțărilor acesteia și pe care n-o estimase încă.

Conducătorul Michael Celaya susține superioritatea tactică a românilor, care cunoscînd slăbiciunile actuale franceze l-au exploatat și executat prompt, așa cum el însuși ar fi făcut-o, dacă i-ar fi stat la îndemînă.

Arbitrul jocului, domnul Alan Richards, e de părere că jocul a fost dificil de arbitrat, jucătorii purtînd prea puțin balonul la mină, deși asta ar fi fost în avantajul românilor, care au încercabile calități, insuficient folosite, și care s-ar putea bate de la egal cu mai toate somitățile rugbyste.

I-au plăcut galeriile și atmosfera stadionului.

Din partea alor noștri, antrenorul federal Valeriu Irimescu ne-a declarat :

„Bucuria mea cea mai mare a fost că echipa noastră a jucat majoritatea timpului în terenul advers, dominînd copios. Eșul plutea în aer și a căzut odată cu cortina”.

Antrenorul Theodor Rădulescu s-a exprimat astfel : „Cred că e cea mai mare victorie pe care ne-o puteam dori pînă acum în rugby și cum îmi place deosebit jocul în forță și viteză, în afara jocurilor ce le mai avem în Cupa F.I.R.A., aștept cu nerăbdare la noi întîlnirile programate cu Noua Zeelandă.”

Demiul Mircea Paraschiv a subliniat importanța pregătirilor internaționale : „Nimeni să nu creadă că în Tara Gallilor, Irlanda și Anglia am făcut un fel de turnee de vacanță, cu caracter turistic. Am muncit și am luptat, învățînd multe lucruri pe care acum sîntem capabili să le aplicăm cu bune rezultate”.

De aceeași părere este și Gheorghe Dumitru, conducătorul grămezii, adăugînd o notă personală pedagogică : „Să ne îndreptăm ochii și către cei care vin, pentru ca ei să n-o mai ia de la capăt, ci de unde am dus noi această calitate a rugbystului românesc, continuitatea efortului și condiționarea saltului spre progres. Consider acesta un demn controlat și patetic pentru antrenorii și schimbul de mine”.

Problema „noului val” și schimbarea stăfetei dintre generații apare mult mai pregnantă în lumea sportului. Viata sportivului de performanță e mai puțină decît a omului obișnuit, sportivul trăiește pe o planetă mai glorioasă dar încă și mai efemeră decît a celorlalți. Întîlnirea cu Dinu Constantin, veteranul echipei de astăzi, mă umple de nostalgie tinerească și evocări. Cu mulți ani în urmă, cu mult mai tîne eu insumi, îi încredințam balonul oval celui copil care a fost. Astăzi eu sint în pragul senectutii iar el, în deplină maturitate fizică, e un „bătrîn” al echipei sale. Nedreaptă efemeritate ! Ne rămîne strigătul ferm din timpul acela : — Ahoe !

TUDOR GEORGE

Ion Constantin, eroul unui meci

virtuoasă și combatantă, de mare viitor pentru rugbystul nostru ; Dumitru Gheorghe — o linie a doua dirză, bun prinzător în tuse, robustețe dotată cu gîndire tactică, un veritabil creier al grămezii ; Dinu Constantin — veteranul echipei, implinind 60 de selecționări în națională, jucător cu apariție modestă dar îmbogățind cu o tainică vigoare grămadă și sufletul ei, cu aport decisiv în eseu meciului ; Munteanu Mircea — taloneur impecabil, insetat de „aer” la jocul deschis, penetrant și rîvnind eseu ; Bucan Ion — pilier redutabil, combatant în cîmp, jucător razant al tusei cu acțiuni perfectibile, om de biziunță în strădania colectivă.

Declarații și ecouri

Sînt sigur că de mult nu s-au mai auzit asemenea patetice declarații și grave lamentări ca acelea oficiale la masa colegială a celor două echipe, două grandioase înclestare, în seara aceleiași zile, cînd a luat cuvîntul Marcel Laurent, vicepreședintele Federației franceze de rugby.

Arătîndu-se fericit pentru succesele României pe plan internațional, pentru că s-a pregătit atît de bine, demonstrînd că se află printre virfurile rugbystului mondial, dar, odată cu regretul categorice înfrîngerii de azi a echipei sale, exprimîndu-și speranțele că acest esec momentan va fi folositor unor izbîzni viitoare.

Printre declarațiile cele mai optimiste,

Flacăra Redacția : București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Sector publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache Nelu Ionescu) — 2558, 2566 ; Secția politică-economică (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia) — 2566 ; Secția cultură-cenaclu (George Arion) — 2560 ; Secția probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) — 2566 ; Sector știință-sport (Ovidiu Ioanițaia, Liviu Timbus) — 2559 ; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) — 2600 ; Scrisori, relații cu publicul (Mihai Stănescu, Marga Nedelea) — 2130 ; Sector fotoreportaj — 2528 ; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 2123, 2563, 2072 ; Administrație 17 78 82 și 17 60 10 — interior 2124 ; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 2550) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 50 10 interior 2128) ; redactor șef 17 60 10 interior 2176. Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P. O. BOX-136-137, telex: 11226, Bucu-rești, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU